

Unge alkoholvaner i Danmark 2019



Unge alkoholvaner i Danmark 2019

Denne rapport er udarbejdet af analyseenheden hos Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv'-indsats ved:

Maria Kristine Hagelskær Meyer

- Analysekonsulent, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)
- Ansvarlig kontaktperson for denne kortlægning – kan kontaktes på marmey@cancer.dk og tlf.: 35 25 76 09

Pernille Boukaïdi Lundgaard

- Studentermedhjælper, stud.scient.soc. (Sociologi)

Emilie Zachariasen

- Studentermedhjælper, stud.med. (Medicin)

Anne Sofie Plum Christensen

- Analyse- og evalueringskonsulent, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)

Uddrag, herunder figurer og kortere citater, er tilladt med kildeangivelse:

Meyer MKH, Lundgaard PB, Zachariasen E & Christensen ASP

Unge alkoholvaner i Danmark 2019

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) 2020

Kræftens Bekæmpelse
Forebyggelse & Oplysning
Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf: 35 25 75 00

Rapporten findes udelukkende i elektronisk form og er tilgængelig via www.fuldafliv.dk

Forside: Colourbox

ISBN: 978-87-7064-432-7

Copyright©

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba)

September 2020

Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Alkohols sundhedskonsekvenser er omfangsrige og veldokumenterede. Alkohol er forbundet med mere end 60 forskellige sygdomme samt ulykker og omkring 3.000 årlige dødsfald alene i Danmark. Siden 1988 har alkohol desuden været på WHO's liste over stoffer, der med sikkerhed er kræftfremkaldende for mennesker.

Alkoholvaner grundlægges i ungdommen. Tidlig debut og et stort alkoholforbrug som ung er forbundet med en højere risiko for at drikke mere end andre voksne senere i livet. Der har de seneste årtier været en positiv tendens, hvor alkoholforbruget blandt danske unge har været faldende, desværre ser det ud til, at denne positive udvikling er vendt igen. Danmark er forsat det land i Europa, hvor flest unge drikker sig fulde.

I 2014 igangsatte Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden derfor alkoholindsatsen 'Fuld af liv'. 'Fuld af liv' er en bredepekteret indsats, som har til formål at nedsætte alkoholforbruget og hæve alkoholdebutalderen blandt unge danskere og herigennem være med til at skabe en sundere alkoholkultur i Danmark.

I denne rapport kortlægges alkoholvanerne i 2019 blandt unge danskere mellem 15-25 år. Derudover belyses unges viden, holdninger og adfærd i forhold til alkohol. Rapportens resultater bidrager blandt andet til at kvalificere fremtidige indsatser og kampagner, så 'Fuld af liv' kan bidrage til at ændre den danske alkoholkultur og få unge i Danmark til at drikke mindre.

Peter Dalum, Projektchef i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholindsats 'Fuld af liv'.

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	5
Konklusioner og anbefalinger	8
Indledning	10
1. Alkohol- og fuldskabsdebut	12
Prøvet at drikke alkohol.....	12
Alder ved alkoholdebut.....	13
Prøvet at være fuld.....	14
Alder ved fuldskabsdebut.....	15
Tidligere danske undersøgelser.....	15
2. Alkoholforbrug	16
Alkoholhyppighed.....	16
Antal genstande.....	18
Hyppighed af fuldskab.....	22
Binge-drinking.....	23
Udvikling i binge-drinking.....	24
Tidligere danske undersøgelser.....	25
3. Oplevelser med at drikke for meget	26
Prøvet at drikke for meget.....	26
Oplevelser, som følge af at have drukket for meget.....	28
Tidligere danske undersøgelser.....	36
4. Kendskab og holdninger til alkoholforbrug blandt danske unge	37
Alkoholforbrug i forhold til jævnaldrende.....	37
Udvikling i alkoholforbrug i forhold til jævnaldrende.....	38
Holdning til danske unges alkoholforbrug.....	39
Tidligere danske undersøgelser.....	39
5. Drikkepres	40
Oplevet drikkepres.....	40
Forsøgt at drikkepresse andre.....	41
Oplevet at drikke mere, fordi det forventes.....	42
En alkoholkultur, hvor "nej tak" accepteres.....	43
Tidligere danske undersøgelser.....	43
6. Alkohol, fester og venner	44
Holdninger til alkohol og fester.....	44
Oplevelser i forhold til venner, alkohol og fester.....	47

Alkohol og det sociale fællesskab.....	49
Tidligere danske undersøgelser	49
7. Alkohol og studieliv.....	50
Forventninger til alkoholforbrug ved opstart af ungdomsuddannelse	50
Reelt alkoholforbrug ved opstart af ungdomsuddannelse.....	51
Holdninger til alkohol på skolen/studiet?.....	52
Tidligere danske undersøgelser	53
8. Forældres indflydelse på unges alkoholvaner.....	54
Talt med forældre om alkohol.....	54
Holdninger til forældres involvering i unges alkoholvaner.....	55
Aftaler om alkohol.....	56
Overholdelse af aftaler om alkohol.....	58
Tidligere danske undersøgelser	59
9. Køb af alkohol.....	60
Mindreåriges køb af alkohol.....	60
Alkohol og grænsehandel.....	61
Køb af alkohol på nettet.....	62
Tidligere danske undersøgelser	62
10. Holdninger til strukturel forebyggelse i forhold til alkohol	63
Holdninger til forskellige strukturelle forslag i forhold til alkohol.....	63
Holdninger til en 18-års aldersgrænse.....	64
Holdninger til håndhævelse af aldersgrænserne.....	65
Tidligere danske undersøgelser	65
11. Alternativer til alkohol.....	66
Oplevelser med alkoholfrie alternativer.....	66
Brug af alkoholfrie alternativer.....	67
Tidligere danske undersøgelser	68
12. Kendskab til alkohols helbredskonsekvenser	69
Viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft – uhjulpet.....	69
Viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft – hjulpet	70
Kendskab til sammenhængen mellem alkohol og forskellige kræftformer.....	72
Tidligere danske undersøgelser	73
Metode.....	74
Referencer	77

Sammenfatning

I denne rapport kortlægges unges alkoholvaner i Danmark 2019 samt deres holdninger til alkohol og deres viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft. Rapporten er baseret på data fra en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 1.000 danskere i alderen 15-25 år. Undersøgelsen er gennemført af analyseinstituttet Epinion, og data er nationalt repræsentativt i forhold til køn, alder og region. Rapporten er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens indsats 'Fuld af liv'.

Unges alkohol- og fuldsksdebut

90 % af 15-25-årige danske unge har prøvet at drikke en hel genstand. Flere 21-25-årige end 15-20-årige har prøvet at drikke en hel genstand. Otte ud af ti 15-25-årige har haft fuldsksdebut.

Unges alkoholforbrug

58 % af 15-25-årige drikker alkohol to eller flere gange om måneden, mens 15 % ikke drikker alkohol. Der er flere mænd end kvinder, som drikker to gange om ugen eller oftere (18 % mod 8 %). Der er 52 % af 15-25-årige, som ikke drikker på en normal uge, 24 % drikker 1-7 genstande om ugen, 14 % drikker 8-14 genstande om ugen og 10 % drikker 15 eller flere genstande om ugen. 75 % af mændene og kvinderne holder sig inden for lavrisikogrænsen på henholdsvis maksimalt 14 og 7 genstande. 58 % af 15-25-årige har været fuld én eller flere gange den seneste måned. Der er flere mænd end kvinder, som har været fuld én eller flere gange den seneste måned (60 % mod 55 %). 60 % har binge-drukket (drukket fem eller flere genstande ved samme lejlighed) inden for den seneste måned og flere mænd end kvinder har binge-drukket den seneste måned. I 2019 var der færre 15-25-årige, der havde binge-drukket tre eller flere gange inden for den seneste måned sammenlignet med unge i 2014.

Oplevelser med at drikke for meget

Tre ud af fire 15-25-årige, der drikker alkohol, har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre. Flere 21-25-årige end 15-20-årige har oplevet dette. Blandt de personer, der har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre, angiver 51 %, at de ikke på forhånd havde taget stilling til, hvorvidt de skulle kontrollere deres alkoholindtag eller ej. Blandt 15-25-årige har 58 % oplevet at have fået tømmermænd, 55 % at have kastet op og 38 % at have fået black-out som følge af at have drukket for meget.

Unges kendskab og holdninger til alkoholforbrug blandt danske unge

Blandt 15-25-årige, der har prøvet at drikke en hel genstand, mener 60 %, at de drikker mindre alkohol end deres jævnaldrende. 32 % mener, at de drikker som gennemsnittet, og 8 % mener, at de drikker mere. Flere kvinder (69 %) end mænd (52 %) og flere 21-25-årige (64 %) end 15-20-årige (56 %) mener, at de drikker mindre end gennemsnittet. I 2019 er der flere 15-25-årige, der mener, at de drikker mere alkohol end deres jævnaldrende sammenlignet med 2014. Lidt over halvdelen (54 %) mener, at alkoholforbruget blandt danske unge er for højt, mens 27 % mener, at det er passende.

Drikkepres

Lidt over halvdelen (54 %) af 15-25-årige har én eller flere gange oplevet, at deres venner har forsøgt at få dem til at drikke mere alkohol, selvom de har sagt 'nej tak'. Der er flere 21-

25-årige (60 %) end 15-20-årige (47 %), der har oplevet det. 30 % har selv én eller flere gange forsøgt at få en ven til at drikke mere alkohol, selvom personen har sagt nej, mens størstedelen (60 %) angiver, at de ikke har gjort det. 30 % af 15-25-årige drikker ofte eller nogle gange mere alkohol, end de har lyst til, fordi de føler, at det forventes. 81 % af 15-25-årige mener, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et 'nej tak' til alkohol.

Alkohol, fester og venner

58 % af 15-25-årige mener, at det er utjekket at drikke sig meget fuld. Halvdelen (52 %) mener, at dem, der ikke drikker, ofte er udenfor det sociale fællesskab til fester. 59 % af 15-25-årige mener ikke, at de har behov for alkohol for at have en sjov fest, og 59 % mener ikke, at det er de mest populære, som drikker de største mængder alkohol til fester. To ud af tre (62 %) har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem. Der er flere kvinder (68 %) end mænd (57 %) og flere 21-25-årige (69 %) end 15-20-årige (55 %), der har oplevet det. Blandt dem, der har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere, angiver flest (77 %), at festen blev dårligere, fordi de skulle passe på deres ven/veninde. Derudover mener næsten halvdelen af 15-25-årige (46 %), at det kan være svært at være en del af det sociale fællesskab ved sammenkomster, hvor der drikkes alkohol, hvis man ikke selv drikker.

Alkohol og studieliv

55 % af 15-25-årige, der går eller har gået på en ungdomsuddannelse, havde en forventning om, at de ville begynde at drikke alkohol eller at deres eksisterende forbrug ville stige, når de startede på en ungdomsuddannelse. 30 % havde ingen forventning til, hvordan deres alkoholforbrug ville udvikle sig. 64 % af 15-25-årige, der går eller har gået på en ungdomsuddannelse, angiver, at deres alkoholforbrug steg, da de begyndte på en ungdomsuddannelse – enten ved at de begyndte at drikke eller ved at deres eksisterende forbrug blev større. Blandt 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse, synes henholdsvis 27 % og 32 %, at alkohol fylder for meget på skolen/studiet.

Forældres indflydelse på unges alkoholvaner

77 % af hjemmeboende 15-25-årige har talt med deres forældre om alkohol, men kun 36 % taler løbende om det. Kun 13 % synes dårligt om, at deres forældre blander sig i deres alkoholvaner, mens 47 % synes godt om det. En tredjedel har aftaler med deres forældre om alkohol, hvoraf 50 % har aftaler om, hvor meget alkohol de må drikke til fester. 85 % overholder altid, for det meste eller nogle gange de aftaler, som de har med deres forældre.

Unge køb af alkohol

39 % af 15-18-årige har inden for det seneste år købt alkohol i Danmark, som de ikke var gamle nok til at købe ifølge lovgivningen. Fire ud af ti 15-25-årige har været én eller flere gange over grænsen til Tyskland med formålet om at købe alkohol inden for det seneste år. 16 % af 15-25-årige har én eller flere gange købt alkohol over nettet.

Unge holdninger til strukturel forebyggelse i forhold til alkohol

Halvdelen (53 %) af 15-25-årige synes godt om forslaget om at gøre det obligatorisk at vise næringsindhold, herunder kalorier, på alkohol, ligesom der skal være på madvarer. 29 % synes godt om at give alkohol en minimumspris. 28 % synes godt om at mindske antallet af salgssteder med alkohol og 21 % synes godt om at indskrænke tidsrummet for, hvornår alkohol kan sælges i detailhandlen. 44 % mener, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for køb af alkohol uanset alkoholprocent, hvor flere 18-25-årige (48 %) end 15-17-årige (24 %) synes det. 66 % mener, at der bør gøres mere for at håndhæve aldersgrænserne for køb af alkohol i detailhandlen.

Alternativer til alkohol

32 % af 15-25-årige oplever, at det er nemt at få spændende alternativer til alkohol (f.eks. alkoholfri øl eller drinks). Blandt dem, der ikke oplever, at det er nemt at få spændende alternativer til alkohol, angiver 47 %, at de ville benytte sig af alkoholfri alternativer, hvis der var flere. Blandt 15-25-årige, der oplever, at det er nemt at få spændende alternativer til alkohol, angiver omkring halvdelen (48 %), at de benytter sig af dem.

Unge kendskab til alkohols helbredskonsekvenser

16 % af 15-25-årige nævner kræft, når de skal angive, hvilke sygdomme alkohol øger risikoen for. 41 % mener, at alkohol øger risikoen for kræft, når de bliver præsenteret for en liste med en række sygdomme og tilstande, hvor de skal angive hvilke, alkohol øger risikoen for. Her er kendskabet højere blandt kvinder (47 %) end mænd (36 %). Størstedelen angiver, at alkohol øger risikoen for leverkræft (35 %), mens kun 8 % angiver, at alkohol øger risikoen for brystkræft.

Konklusioner og anbefalinger

I dette afsnit er rapportens mest centrale fund fremhævet, og der er fulgt op med anbefalinger til, hvordan der kan arbejdes videre med at nedbringe danske unges alkoholforbrug.

Konklusion: Unge oplever negative konsekvenser ved eget og venners alkoholforbrug

Tre ud af fire 15-25-årige, der drikker alkohol, har oplevet at drikke så meget alkohol, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre. Samtidig har to ud af tre unge oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem. Derudover mener 43 % unge, at det i ringe grad eller slet ikke er nemt at få spændende alkoholfrie alternativer.

Anbefaling: Fremtidige indsatser bør have yderligere fokus på de negative konsekvenser unge oplever ved eget og venners alkoholforbrug. Det vil derfor fortsat være relevant at illustrere de fordele, der kan være ved at drikke mindre alkohol. Endvidere er der behov for at tilskynde til, at der tilbydes flere alkoholfrie alternativer i den danske fest og bykultur, således, at det bliver lettere at fravælge alkoholiske drikke i sammenhænge, hvor unge ellers ville have drukket alkohol.

Konklusion: Drikkepres påvirker unges alkoholkultur

54 % af danske unge har én eller flere gange oplevet, at deres venner har forsøgt at få dem til at drikke mere alkohol, selvom de har sagt 'nej tak'. Samtidig er der 30 % af de unge, der drikker mere alkohol end de har lyst til, fordi de føler, at det forventes. Endvidere fremhæver halvdelen, at det kan være svært at være en del af de sociale fællesskaber, hvor der drikkes alkohol, hvis man ikke selv drikker alkohol. Der er dog 80 % af danske unge, der mener, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et 'nej tak' til alkohol.

Anbefaling: Fundene viser, at mange unge oplever drikkepres på forskellig vis, og at der er en efterspørgsel blandt danske unge om en alkoholkultur, hvor alle accepterer et 'nej tak' til alkohol. Derfor er det særlig væsentligt at 'Fuld af liv' samt andre aktører laver indsatser mod drikkepres og skaber rum for sociale fællesskaber og fester, hvor alkohol ikke er det centrale omdrejningspunkt.

Konklusion: Alkohol fylder for meget på ungdomsuddannelserne og på de videregående uddannelser

2 ud af 3 (64 %) 15-25-årige, der går eller har gået på en ungdomsuddannelse, oplevede, at deres alkoholforbrug steg, da de begyndte på ungdomsuddannelsen – enten ved at de begyndte at drikke alkohol eller at de skruede op for deres eksisterende forbrug. Samtidig angiver 27 % af unge, der går på en ungdomsuddannelse, at alkohol fylder for meget på skolen. Det samme gælder for 32 % unge, der går på en videregående uddannelse.

Anbefaling: Fremtidige projekter kan med fordel målrettes unge på ungdomsuddannelserne og videregående uddannelser. Erfaringer fra den igangværende indsats 'Gymnasier Fuld af liv', kan forhåbentlig angive, hvilke indsatser og tiltag, der virker ift. at nedsætte unges alkoholforbrug, men det anbefales også at der laves forebyggelsesindsatser rettet mod introforløb på videregående uddannelser, da disse ofte er orienteret omkring alkohol.

Konklusion: Unge overholder som regel aftaler med deres forældre omkring deres alkoholforbrug

78 % af hjemmeboende unge har talt med deres forældre om alkohol, men det er kun en tredjedel, der har aftaler med deres forældre om alkohol. Blandt de hjemmeboende unge, der har aftaler med deres forældre om alkohol, er der 85 % der enten altid, for det meste eller nogle gange overholder de aftaler, de har. Samtidig synes næsten halvdelen af de unge, der har talt med deres forældre om alkohol, godt eller meget godt om at deres forældre blander sig i deres alkoholvaner.

Anbefaling: Fundene tyder på, at 'Fuld af liv'-indsatsen og andre forebyggelsesinstanser bør fokusere på at opfordre forældre til i højere grad at tale, involvere sig og lave aftaler med deres børn omkring alkohol. Her vil det være en fordel at kommunikere, at langt størstedelen af de unge faktisk overholder aftalerne i vid udstrækning.

Konklusion: Den danske lovgivning for salg af alkohol overholdes stadig *ikke*

39 % af 15-18-årige har inden for det seneste år købt alkohol i Danmark, som de ikke var gamle nok til at købe ifølge den danske lovgivning. Endvidere mener 44 % af 15-25-årige, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for køb af al slags alkohol.

Anbefaling: Det anbefales, at der fortsat arbejdes for at skabe strukturelle tiltag, som kan sikre en reel håndhævelse af den nuværende danske lovgivning om salg af alkohol.

Indledning

I denne rapport kortlægges alkoholvaner blandt unge i alderen 15-25 år i Danmark, unges holdninger til alkohol, samt unges viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft. Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv'-indsats startede i 2014 med at indsamle data om danske unges alkoholvaner. På den baggrund er der tidligere udgivet seks rapporter om unges alkoholvaner [1-6].

Formål

Formålet med indeværende rapport er at give offentligheden – herunder politikere og presse – et indblik i danske unges viden, holdninger og adfærd i forhold til alkohol. Rapportens resultater vil desuden blive anvendt af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholindsats 'Fuld af liv' til planlægningen af fremtidige indsatser og projekter.

Rapporten er udarbejdet af 'Fuld af liv'-indsatsens analyseenhed.

Baggrund

Alkohol er sundhedsskadeligt. Alkohol øger risikoen for ulykker samt over 60 forskellige sygdomme [7]. Desuden er alkohol hvert år forbundet med omkring 3.000 dødsfald i Danmark [8]. Et stort alkoholforbrug kan derudover have sociale konsekvenser såsom en øget risiko for arbejdsløshed [7, 9].

Alkohol og kræft

Alkohol har siden 1988 været på Verdenssundhedsorganisationen WHO's liste over stoffer, der med sikkerhed er kræftfremkaldende for mennesker [10]. Alkohol øger risikoen for kræft i mundhulen, svælget, struben, spiserøret, leveren, brystet, tyk- og endetarmen, og risikoen for kræft stiger med mængden af alkohol, der indtages [11]. Hvert år får mindst 1.800 danskere kræft som følge af alkohol. Det svarer til 5 % af alle kræfttilfælde [12].

Alkoholvaner grundlægges i ungdommen

Forskning viser, at alkoholvaner grundlægges i ungdommen. Unge, der i teenageårene har et stort forbrug af alkohol, har en større risiko for senere i livet at drikke mere end andre voksne [13]. Derudover øger en tidlig alkoholdebut risikoen for alkoholafhængighed og dermed alkoholrelaterede sygdomme senere i livet [14, 15].

Danske unge drikker mindre end tidligere, men mere end andre europæiske unge

De seneste årtier er alkoholforbruget faldet blandt danske unge [16, 17], og unge er ældre, når de begynder at drikke [17, 18]. Alkoholforbruget blandt mange danske unge er dog stadig højt, og Danmark har fortsat "europarekord", hvad angår fuldskab og binge-druk blandt unge. F.eks. har 32 % af danske 15-16-årige været fulde mindst én gang den seneste måned. Det er mere end i noget andet europæisk land, hvor den tilsvarende gennemsnitlige andel er 13 % [19].

Alkoholikampagnen 'Fuld af liv'

Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholindsats 'Fuld af liv' blev lanceret i 2014 og arbejder for at skabe en sundere alkoholkultur blandt unge. Indsatsens mål er at få unge til at starte senere med at drikke alkohol, at unge skal drikke mindre og at færre unge skal drikke sig fulde.

Definitioner

Genstande

Én genstand svarer til én af følgende drikke: 1 almindelig øl, 1 glas vin, 1 alkoholcider, 1 alkoholsodavand, 1 drink/cocktail, 1 stort shot (f.eks. vodka) eller 2 store shots Ga-jol/Fisk. Desuden svarer 1 flaske vin til 6 genstande og 1 flaske spiritus til 20 genstande.

Sundhedsstyrelsens lavrisikogrænser for alkoholforbrug

Sundhedsstyrelsens lavrisikogrænser for alkoholforbrug er på maks. 7 genstande om ugen for kvinder og maks. 14 genstande om ugen for mænd. Holder man sig inden for disse grænser, har man en lav risiko for at blive syg på grund af alkohol [20].

Sundhedsstyrelsens højriskogrænser for alkoholforbrug

Sundhedsstyrelsens højriskogrænser for alkoholforbrug er på maks. 14 genstande om ugen for kvinder og maks. 21 genstande om ugen for mænd. Har man et forbrug over disse grænser, har man en høj risiko for at blive syg på grund af alkohol [20].

Binge-druk

Binge-druk defineres som dét at drikke 5 eller flere genstande ved samme lejlighed.

Alkoholdebut

Alkoholdebut er defineret ved den alder, hvor man første gang drak en hel genstand.

Fuldskabsdebut

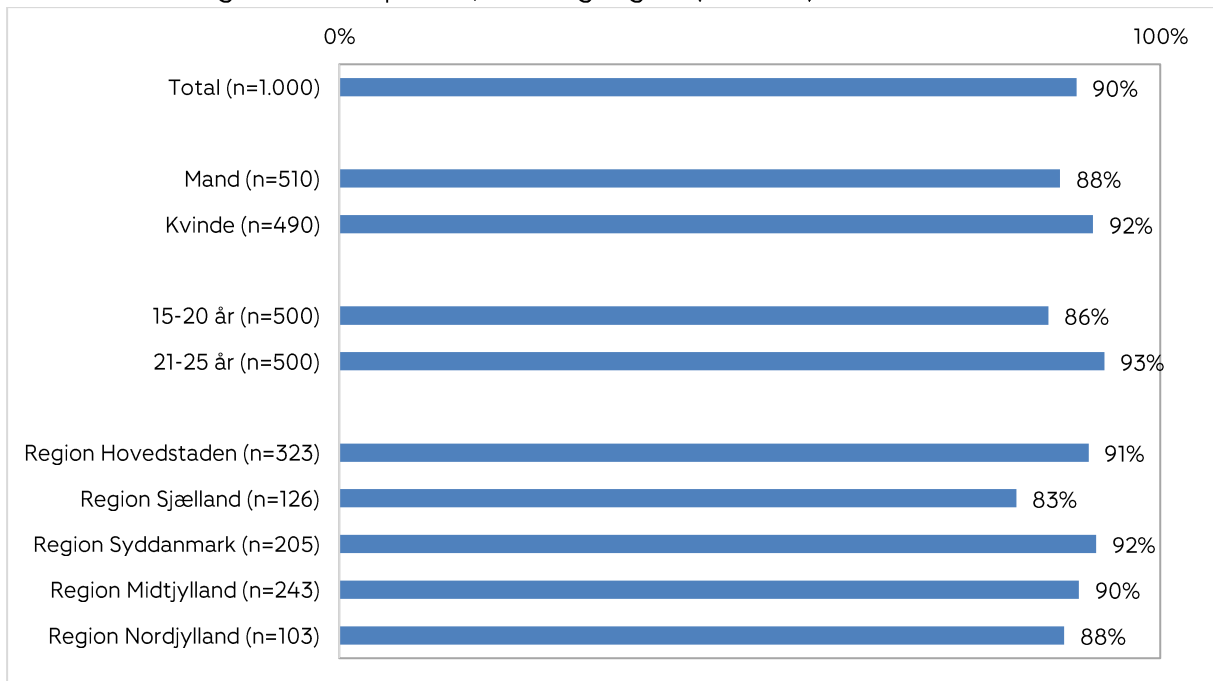
Det er individuelt, hvor meget alkohol der skal til, for at man bliver fuld. Med fuldskabsdebut menes derfor den første situation, hvor man har drukket så meget alkohol, at man har følt sig fuld.

1. Alkohol- og fuldskabsdebut

Prøvet at drikke alkohol

Figur 1.1. Andelen af unge, der har prøvet at drikke en hel genstand.

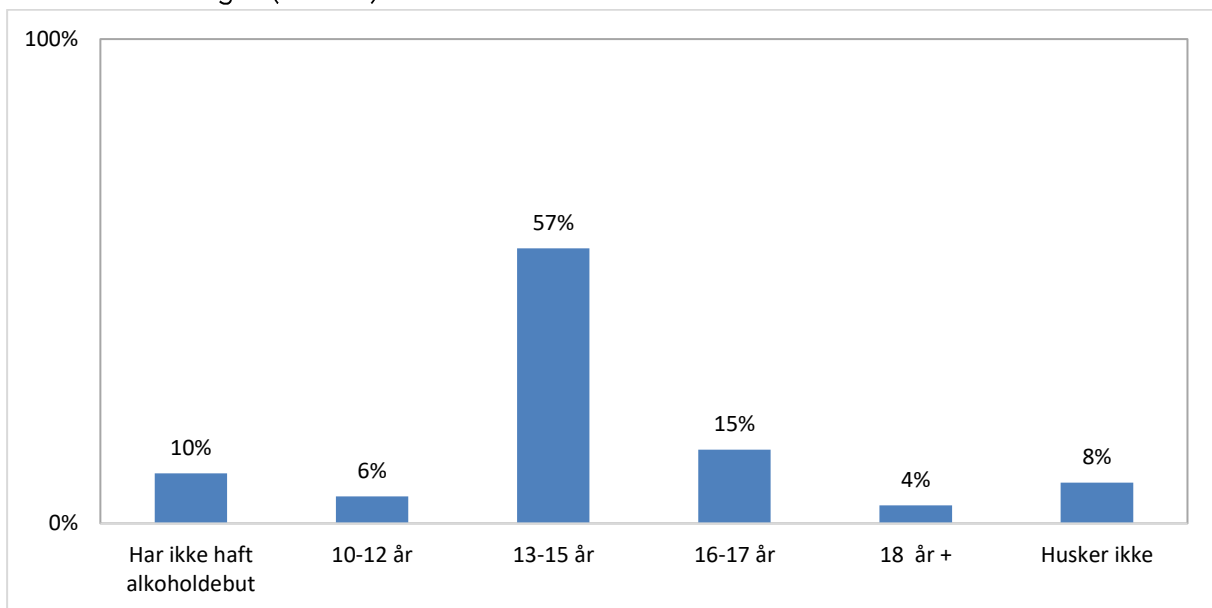
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn, alder og region (n=1.000).



- Størstedelen af 15-25-årige har prøvet at drikke en hel genstand (90 %).
- Lidt flere kvinder end mænd har prøvet at drikke en hel genstand (92 % mod 88 %).
- Andelen af unge, der har drukket en genstand, er større blandt 21-25-årige end blandt 15-20-årige (93 % mod 86 %).
- Flest unge fra Region Syddanmark (92 %) har prøvet at drikke en hel genstand, mens færrest unge fra Region Sjælland (83 %) har prøvet det.

Alder ved alkoholdebut

Figur 1.2. *Hvor gammel var du, første gang du drak en hel genstand?*
Blandt 15-25-årige* (n=993¹).



*Ingen forskel for køn og region. Ikke testet for aldersforskelle².

- Over halvdelen af 15-25-årige havde deres alkoholdebut som 13-15-årige (57 %), mens 15 % havde alkoholdebut som 16-17-årige, 4 % som 18-årige eller derover. 6 % havde alkoholdebut som 10-12-årige. 10 % har endnu ikke haft deres alkoholdebut.

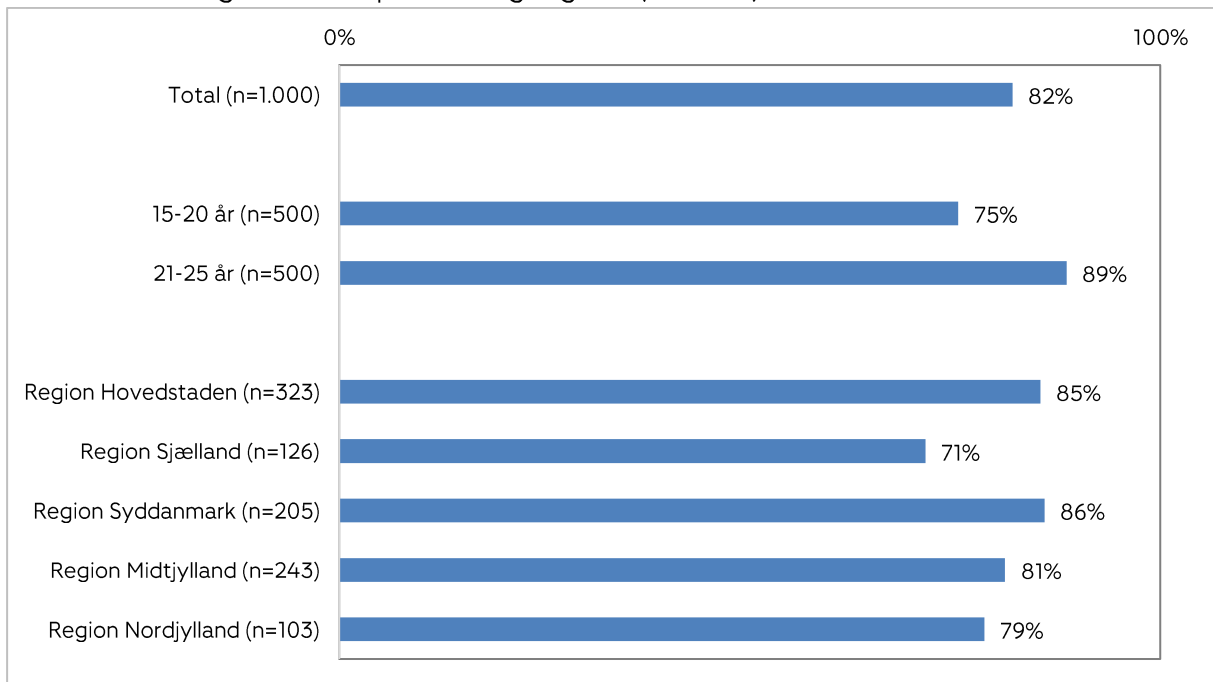
¹ 7 personer er ekskluderet fra analysen, da de angav at være under 10 år første gang de drak en hel genstand. Det skyldes, at vi ønsker at belyse, hvornår unge starter deres alkoholforbrug, og det vurderes urealistisk, at det er sket før 10-års alderen.

² I analysen om unges alkoholdebut, er der ikke kigget på forskelle mellem 15-20-årige og 21-25-årige, som i de øvrige kapitler. Det skyldes, at 15-20-årige i sagens natur ikke kan rapportere en ældre alkoholdebutalder end deres nuværende alder.

Prøvet at være fuld

Figur 1.3. Andelen af unge, som har været fuld?

Blandt 15-25-årige – fordelt på alder og region* (n=1.000).



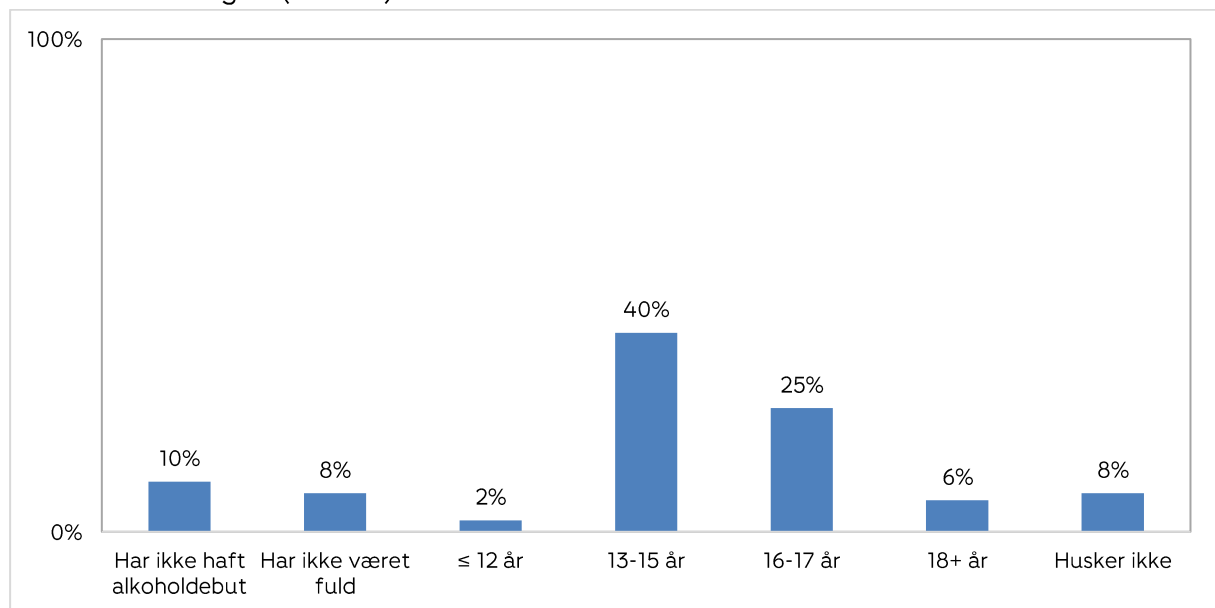
* Ingen forskelle for køn.

- 82 % af 15-25-årige har prøvet at være fuld.
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har prøvet at være fuld (89 % mod 75 %).
- Færrest unge i Region Sjælland, har prøvet at være fulde (71 %).

Alder ved fuldskabsdebut

Figur 1.4. Hvor gammel var du, første gang du var fuld?

Blandt 15-25-årige * (n=998³).



*Ingen forskelle for køn og region. Ikke testet for aldersforskelle⁴.

- Blandt 15-25-årige var 40 % 13-15 år første gang, at de var fulde, mens 25 % var 16-17 år. 6 % var 18 år eller ældre første gang, at de var fulde, mens 2 % var 12 år eller derunder første gang, at de var fulde. 18 % ikke har prøvet at være fulde.

Tidligere danske undersøgelser

Skolebørnsundersøgelsen 2018 viser, at hovedparten af 9. klasses-elever har haft deres alkoholdebut (82 % af piger og 84 % af drenge) [17]. Oftest har unge danskere alkoholdebut i 14-15-års alderen. Med hensyn til fuldskab, har flere drenge end piger i 9. klasse prøvet at være fulde minimum to gange (50 % af drenge og 38 % af piger). Et stort mindretal har ikke prøvet at være fulde i 9. klasse (43 % af piger og 33 % af drenge), mens de der har prøvet det, primært har været 14-15 år første gang. Der er gennem de sidste mange år sket et fald i andelen, der har haft deres alkoholdebut blandt 11-, 13- og 15-årige. De nyeste tal for 2018 viser, at den faldende udvikling blandt de 11- og 13-årige er stagneret, mens den er vendt for de 15-årige (15-årige piger fra 74 % i 2014 til 82 % i 2018, 15-årige drenge fra 77 % i 2014 til 84 % i 2018) [17]. Der er også sket et fald i andelen af 11-, 13- og 15-årige, som har drukket sig fulde mindst to gange. De nyeste tal viser, at den faldende udvikling er stagneret for 15-årige piger og steget for 15-årige drenge [17].

³ To personer er ekskluderet, da de angav at være under 10 år første gang, at de var fulde.

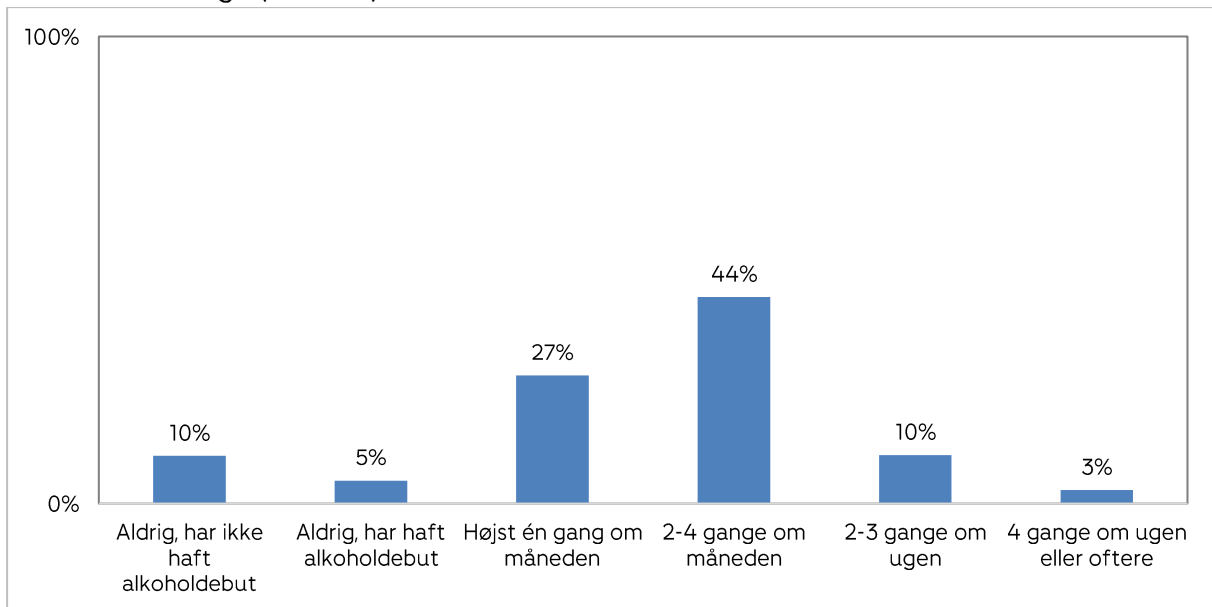
⁴ I analysen om unges fuldskabsdebut, er der ikke kigget på forskelle mellem 15-20-årige og 21-25-årige, som i de øvrige kapitler. Det skyldes, at 15-20-årige i sagens natur ikke kan rapportere en ældre fuldskabsdebutalder end deres nuværende alder.

2. Alkoholforbrug

Alkoholhyppighed

Figur 2.1. *Hvor tit drikker du alkohol?*

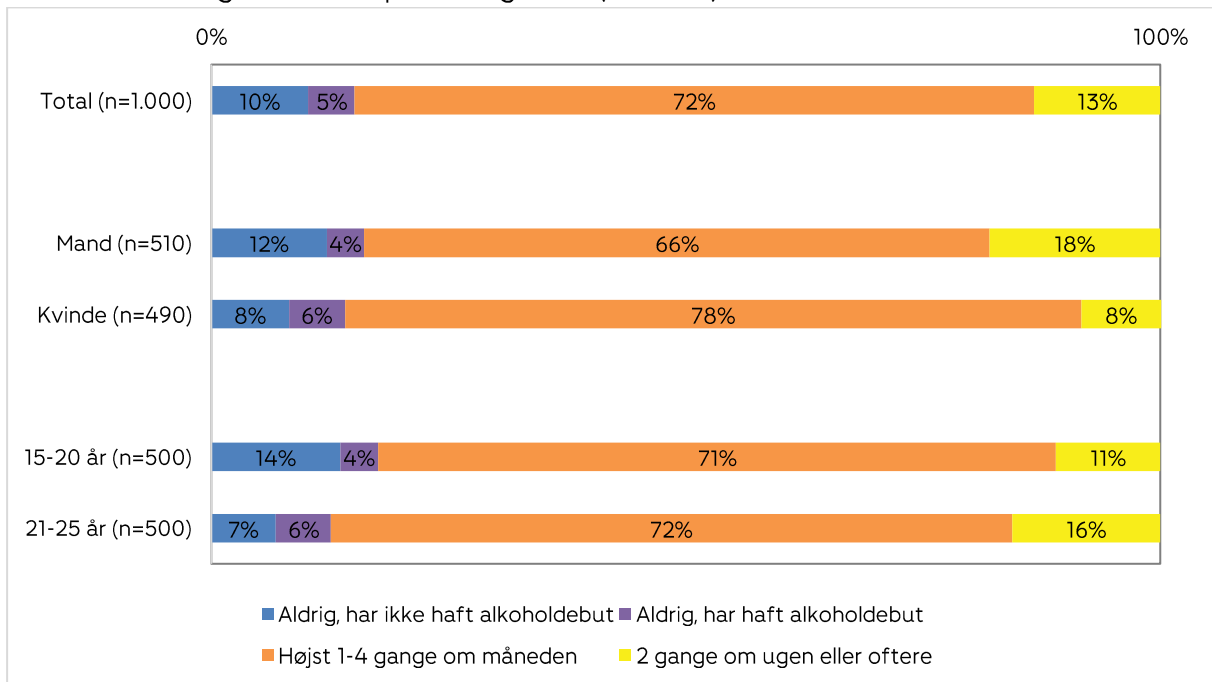
Blandt 15-25-årige (n=1.000).



- 15 % af 15-25-årige drikker aldrig alkohol.
- 27 % drikker alkohol højst én gang om måneden og 44 % drikker alkohol to-fire gange om måneden.
- 10 % drikker alkohol to-tre gange om ugen og 3 % drikker fire gange om ugen eller oftere.

Figur 2.2. Hvor tit drikker du alkohol?

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder (n=1.000).



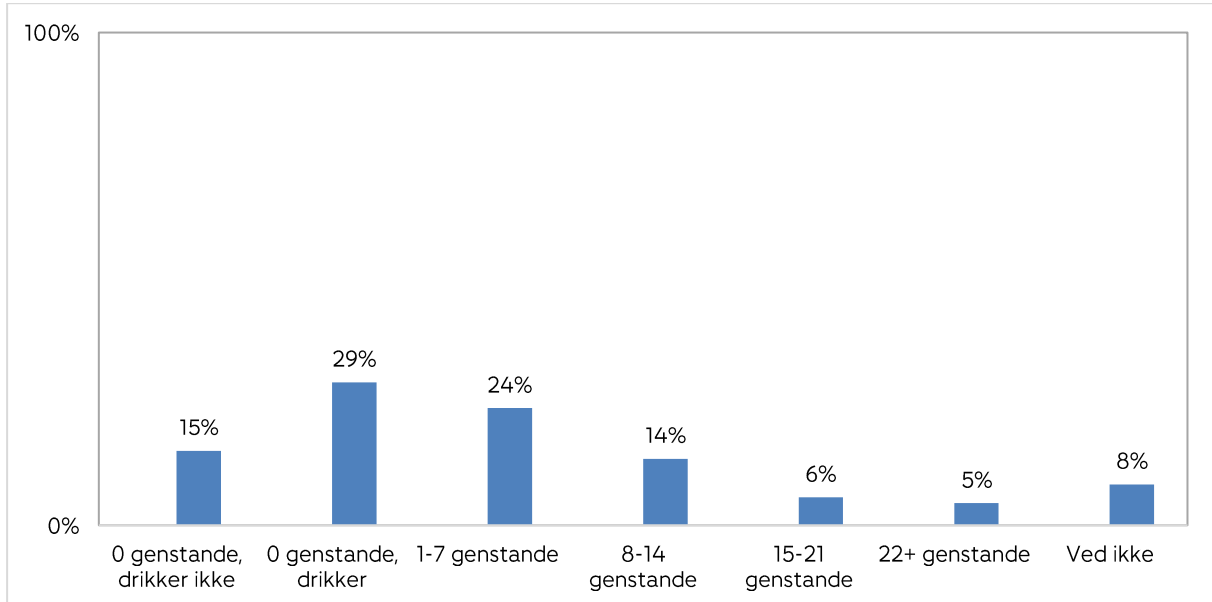
* Ingen forskelle for region.

- 15 % af 15-25-årige drikker aldrig alkohol, mens 72 % drikker alkohol højest 1-4 gange om måneden. 13 % drikker alkohol 2 gange om ugen eller oftere.
- Flere mænd end kvinder drikker alkohol 2 gange om ugen eller oftere (18 % mod 8 %).
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige drikker alkohol 2 gange om ugen (16 % mod 11 %).

Antal genstande

Figur 2.3. Ugentligt alkoholforbrug: Hvor mange genstande drikker du i gennemsnit på hver af dagene i løbet af ugen? Skriv antal hele genstande på en normal uge. Svar for alle ugens dage.

Blandt 15-25-årige (n=998)⁵ ⁶.



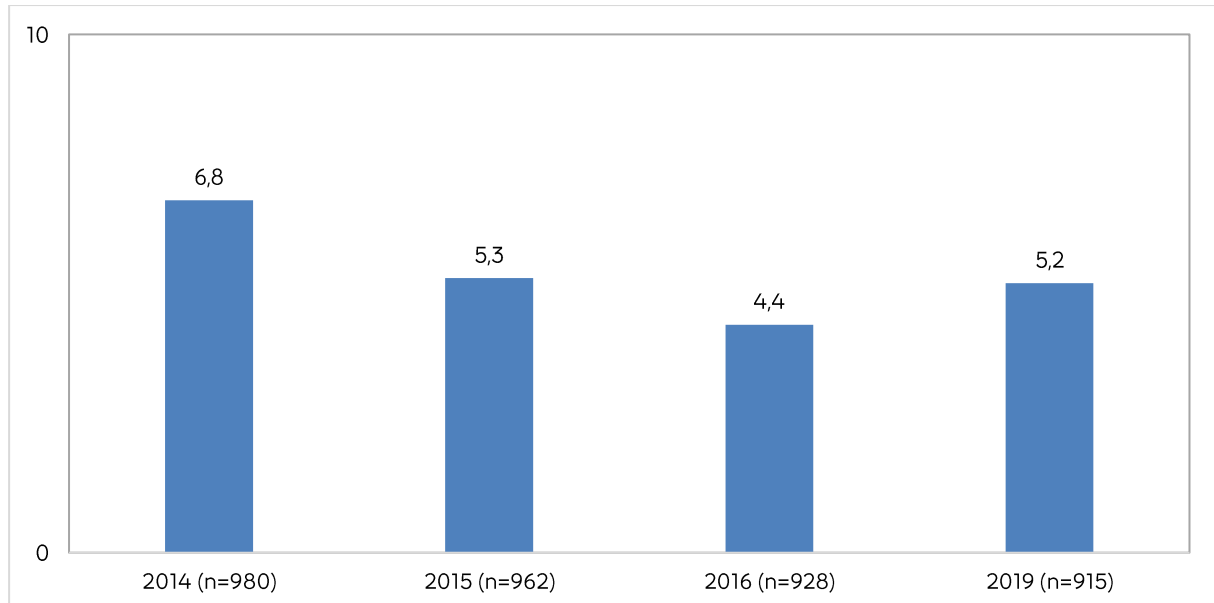
- 44 % af 15-25-årige drikker ikke på en normal uge.
- 24 % drikker 1-7 genstande om ugen, 14 % drikker 8-14 genstande om ugen og 10 % drikker 15 genstande eller derover på en normal uge.

⁵ Personer (n=2), der har svaret et urealistisk højt antal ugentlige genstande (100+), er ekskluderet fra analysen.

⁶ Svarkategorien "0 genstande, drikker ikke" inkluderer personer, der ikke har prøvet at drikke alkohol og personer, der angiver, at de aldrig drikker alkohol, men som har prøvet det. Svarkategorien "0 genstande, drikker" inkluderer personer, der har svaret 0 genstande til spørgsmålet, men som tidligere har angivet, at de drikker.

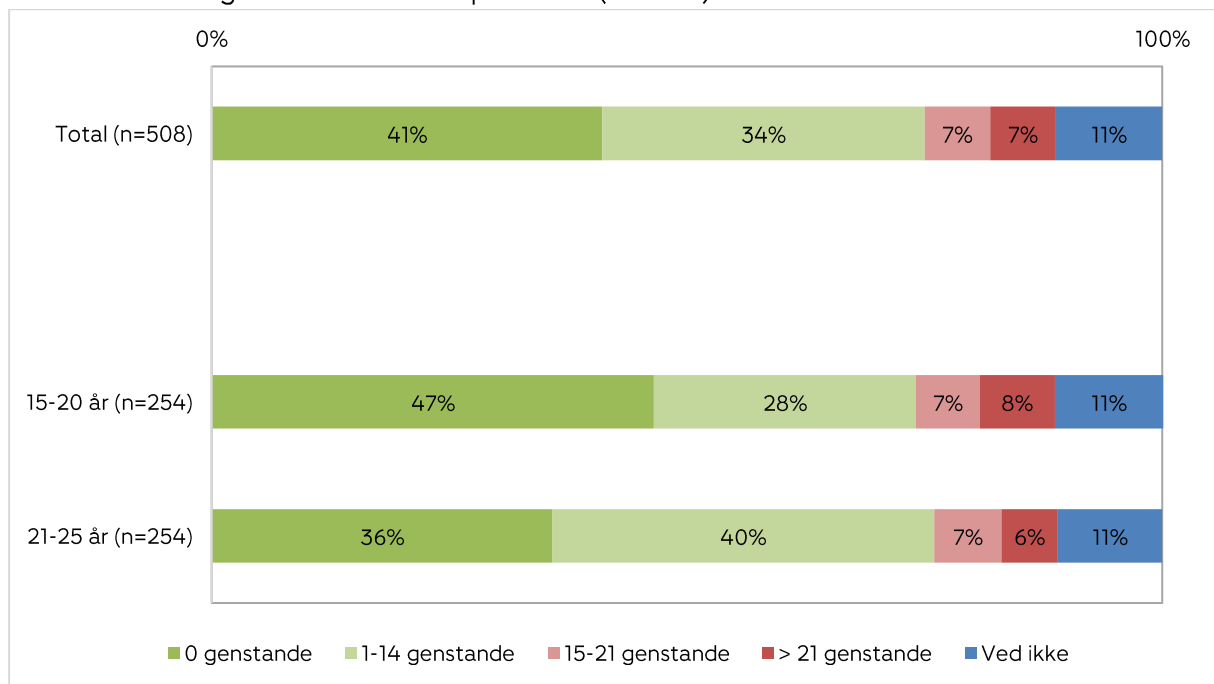
Figur 2.4. *Udvikling i gennemsnitlig antal genstande drukket i løbet af en typisk uge fra 2014-2019⁷.*

Blandt 15-25-årige.



- I 2019 var det gennemsnitlige ugentlige alkoholforbrug 5,2 genstande. Det er signifikant flere end i 2016 og signifikant færre end i 2014, men samme niveau som i 2015.

⁷ De personer, der aldrig har prøvet at drikke alkohol og de personer, der aldrig drikker alkohol, men som har prøvet det, er kodet til at drikke 0 genstande i løbet af en typisk uge. Respondenter, der har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om, hvor mange genstande de drikker på hver af dagene i løbet af en typisk uge er ekskluderet fra analyserne. Den gennemsnitlige udvikling er vurderet på baggrund af t-test.

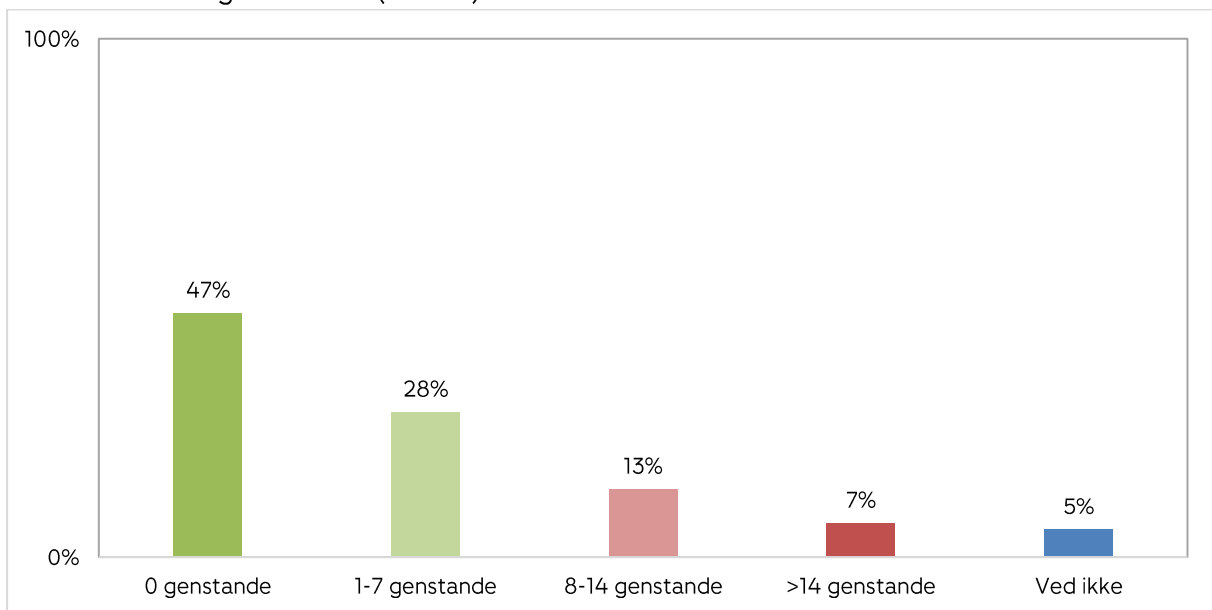
Figur 2.5. Ugentligt alkoholforbrug blandt unge mænd.Blandt 15-25-årige mænd - fordelt på alder* (n=508⁸).

* Ingen forskel for region.

- 75 % af 15-25-årige mænd holder sig inden for lavrisikogrænsen på maksimalt 14 genstande om ugen. Der er 7 % af 15-25-årige mænd, der drikker over højrisikogrænsen på over 21 genstande om ugen.
- Der er flere 15-20-årige mænd end 21-25-årige mænd, der drikker 0 genstande om ugen (47 % mod 36 %).

⁸ Personer (n=2), der har svaret et urealistisk højt antal ugentlige genstande (100+), er ekskluderet fra analysen.

Figur 2.6. Ugentligt alkoholforbrug blandt unge kvinder.
Blandt 15-25-årige kvinder* (n=490).

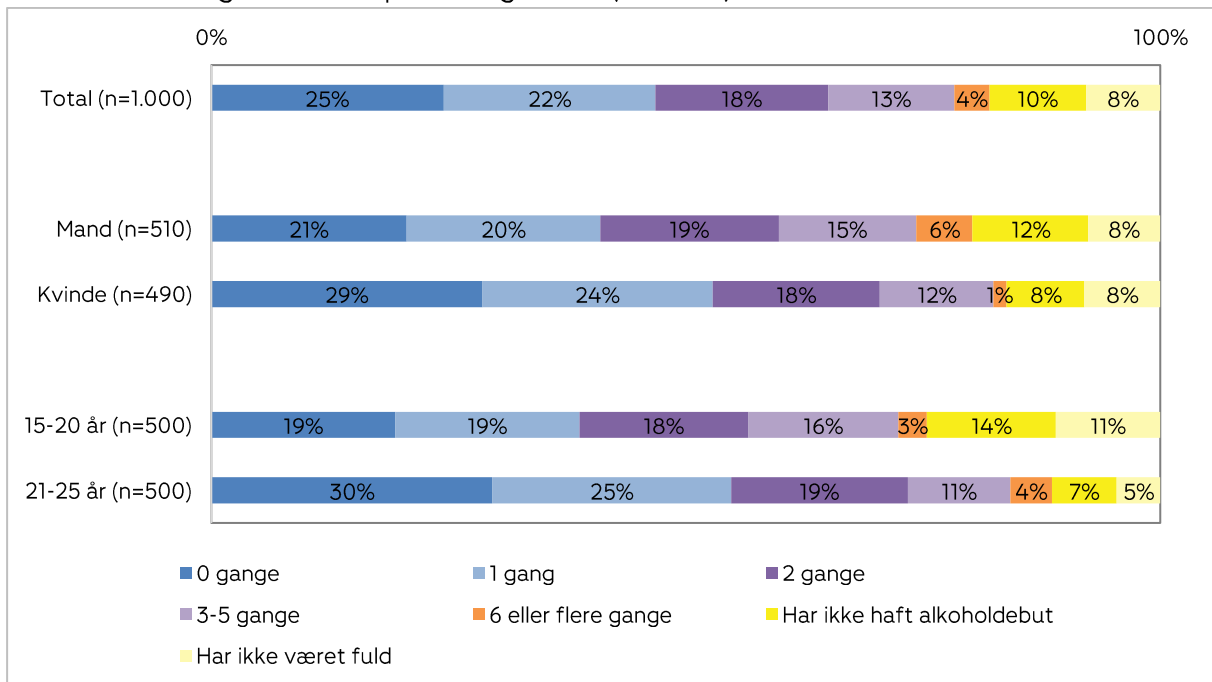


* Ingen forskelle for alder og region.

- 75 % af 15-25-årige kvinder holder sig inden for lavrisikogrænsen på maksimalt 7 genstande om ugen. Der er 7 % af 15-25-årige kvinder, der drikker over højrisikogrænsen på mere end 14 genstande om ugen.

Hyppighed af fuldskab

Figur 2.7. Tænk tilbage på den seneste måned. Hvor mange gange har du været fuld? Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder* (n=1.000).



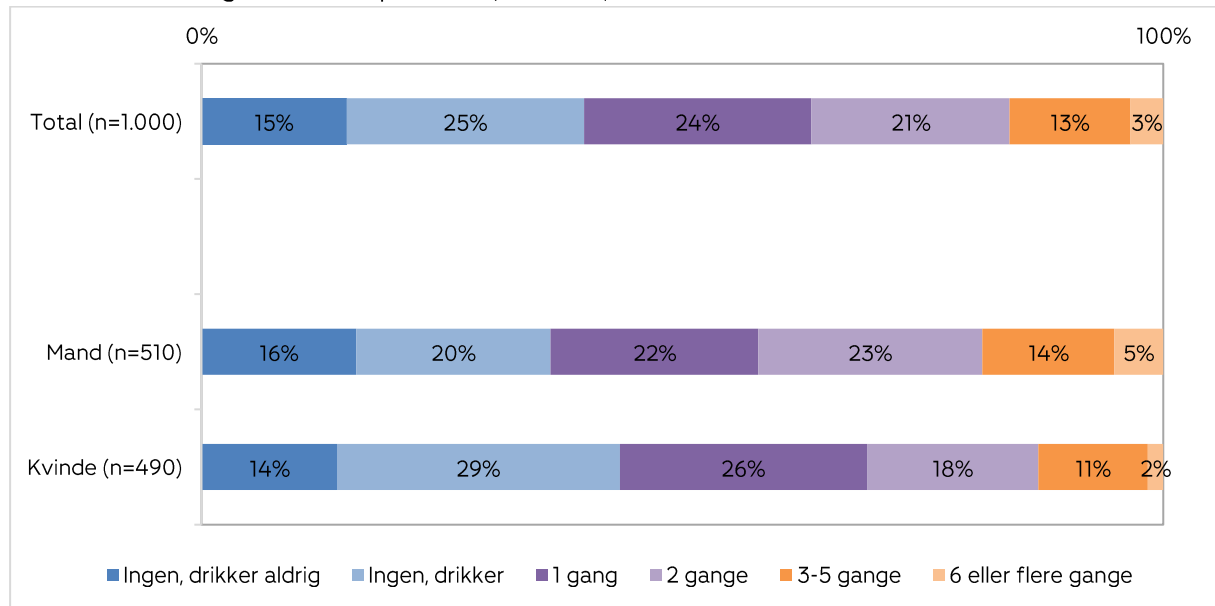
*Ingen forskel for region.

- 22 % af 15-25-årige har været fulde én gang inden for den seneste måned, mens 17 % har været fulde tre eller flere gange.
- Flere mænd end kvinder har været fulde tre eller flere gange inden for den seneste måned (20 % mod 13 %).
- En større andel af 15-20-årige har ikke haft alkohol- eller fuldskabsdebut end 21-25-årige (25 % mod 11 %). Der er dog næsten lige mange 15-20-årige (56 %) som 21-25-årige (59 %), som har drukket sig fuld mindst én gang den seneste måned.

Binge-drinking

Figur 2.8. Tænk tilbage på den seneste måned. Hvor mange gange har du drukket 5 eller flere genstande ved samme lejlighed?

Blandt 15-25-årige - fordelt på køn* (n=1.000).



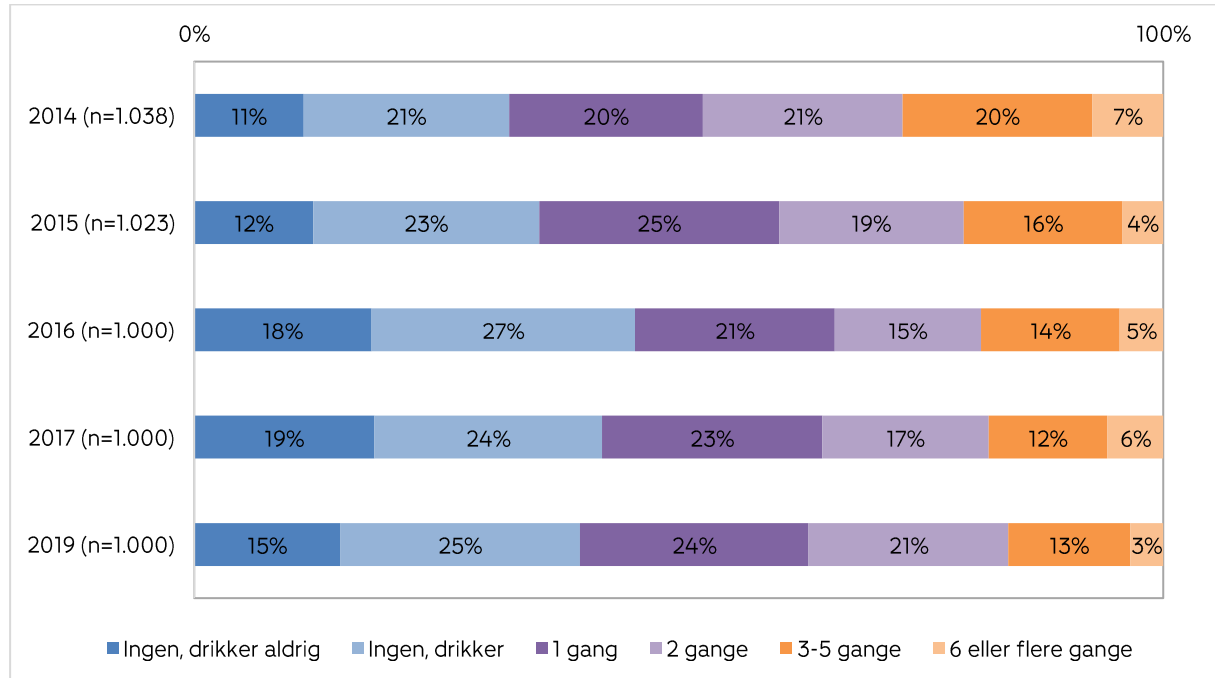
*Ingen forskelle for alder og region.

- 60 % af 15-25-årige har binge-drukket én eller flere gange den seneste måned. 16 % har binge-drukket tre eller flere gange den seneste måned.
- Flere mænd end kvinder har binge-drukket én eller flere gange den seneste måned (64 % mod 57 %).

Udvikling i binge-drinking

Figur 2.9. Udvikling 2014-2019⁹. Tænk tilbage på den seneste måned. Hvor mange gange har du drukket 5 eller flere genstande ved samme lejlighed?

Blandt 15-25-årige.



- I 2019 var der færre 15-25-årige, der havde binge-drukket mindst én gang inden for den seneste måned sammenlignet med 2014 (60 % i 2019 mod 68 % i 2014). Dog er der flere som har binge-drukket mindst én gang i 2019 (60 %) end i 2016 (55 %).
- Der er sket et fald siden 2014 i andelen, som har binge-drukket tre eller flere gange inden for den seneste måned. I 2014 var der 27 %, som havde binge-drukket tre eller flere gange den seneste måned, dette var 16 % i 2019.

⁹ Der er testet for signifikante forskelle mellem 2019 i forhold til 2017, 2016, 2015 og 2014. Forskellene mellem 2019 og henholdsvis 2014, 2016 og 2017 er signifikante. Der er også signifikant forskel mellem 2017 og 2014. Der er ikke testet for forskelle mellem 2014, 2015 og 2016 indbyrdes.

Tidligere danske undersøgelser

Skolebørnsundersøgelsen 2018 viser, at 18 % af piger og 26 % af drenge i 15-års alderen drikker alkohol ugentligt. Der er meget få 11- og 13-årige, som drikker alkohol ugentlig. For 15-årige er andelen, som drikker alkohol, faldet siden 80'erne. Der ses dog en lille stigning fra 2014-2018 [17].

I Den Nationale Sundhedsprofil 2017 fremgår det, at 77 % af unge mænd og 69 % af unge kvinder i alderen 16-24 år holder sig inden for Sundhedsstyrelsens lavrisikogrænse for alkoholindtag. Der er sket et fald i andelen af 16-24-årige kvinder og mænd, der overskrider lavrisikogrænsen fra 2010 til 2017. I 2010 var det 38 % og 43 % af henholdsvis unge mænd og kvinder, som overskred lavrisikogrænsen, mens dette var henholdsvis 23 % og 31 % i 2017 [16].

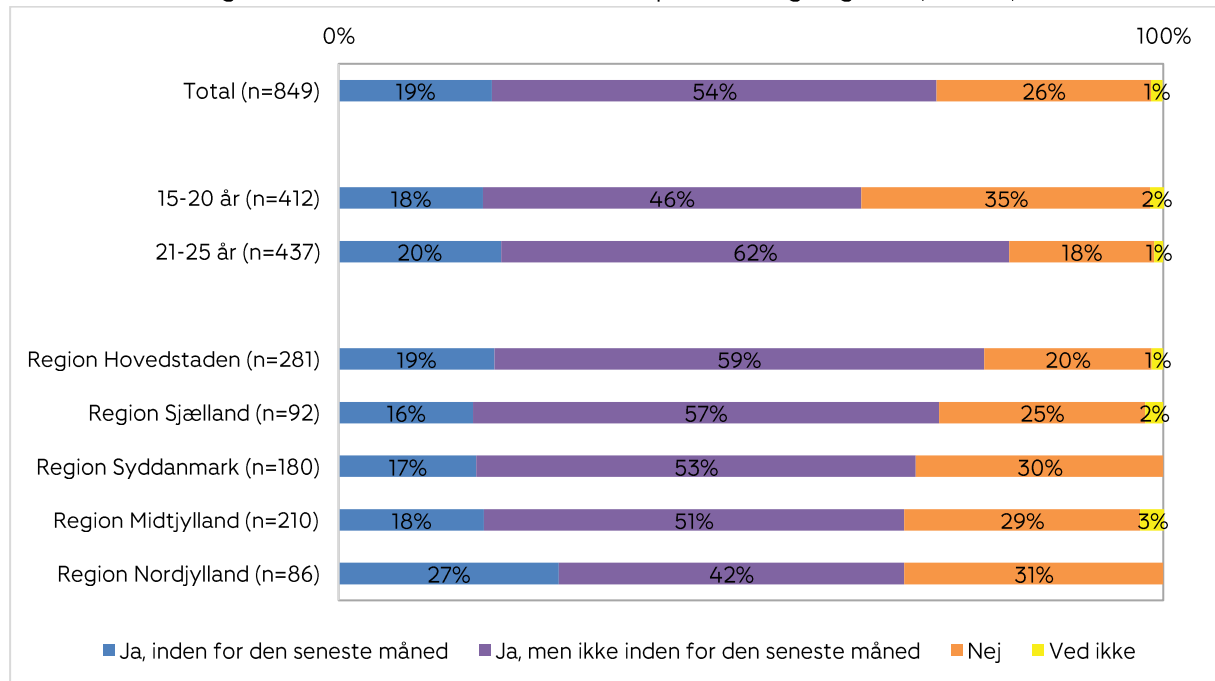
Selvom en stor andel af unge holder sig inden for lavrisikogrænsen for alkoholindtag, er binge-druk stadig udbredt. Således drikker 54 % af 16-24-årige mænd jævnligt (hver måned) 5 eller flere genstande ved samme lejlighed, mens det gælder for 47 % af 16-24-årige kvinder. Der er sket et fald i andelen af 16-24-årige kvinder og mænd, der binge-drikker jævnligt (hver måned) fra 2013 til 2017 – i 2010 blev binge-druk ikke målt på samme måde. I 2013 var der 61 % af unge mænd, der binge-drak jævnligt sammenlignet med 54 % i 2017, mens der i 2013 var 53 % af unge kvinder, der binge-drak jævnligt sammenlignet med 47 % i 2017 [16].

3. Oplevelser med at drikke for meget

Prøvet at drikke for meget

Figur 3.1. Har du oplevet at have drukket så meget, at du næste dag ville ønske, at du havde drukket mindre?

Blandt 15-25-årige, der drikker alkohol¹⁰ – fordelt på alder og region* (n=849).



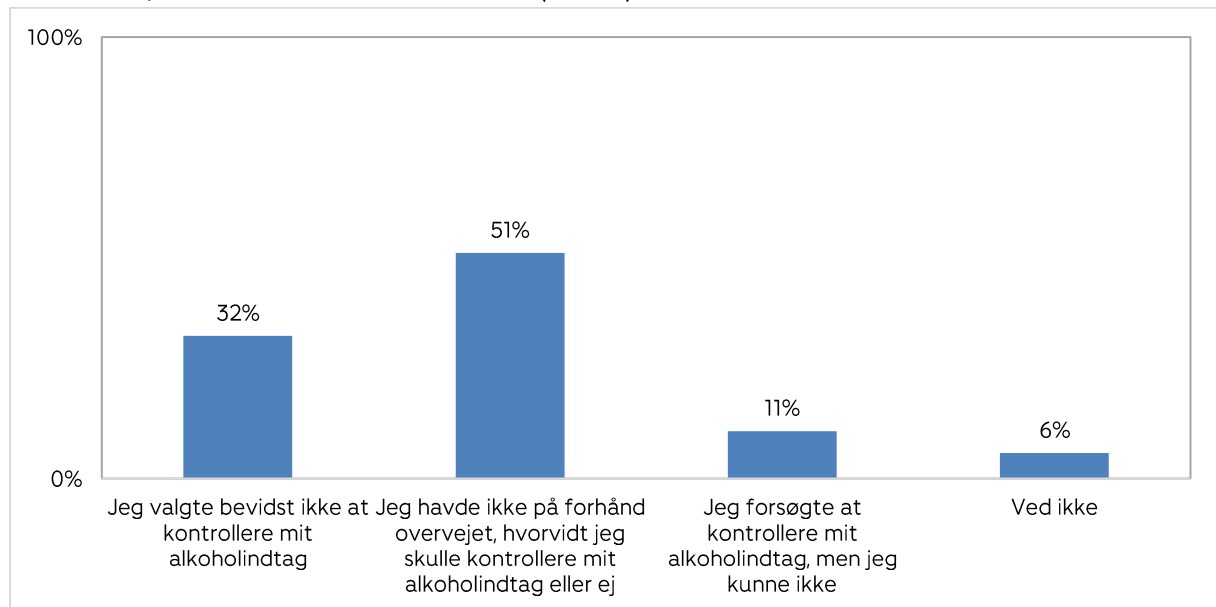
*Ingen forskel for køn.

- 73 % af 15-25-årige, der drikker alkohol, har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre. 19 % har oplevet det inden for den seneste måned.
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige, der drikker alkohol, har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre (81 % mod 63 %).
- Flest fra Region Hovedstaden (78 %), der drikker alkohol, har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre, mens færrest fra Region Midtjylland (69 %) og fra Region Nordjylland (69 %) har oplevet det. I Region Nordjylland er der dog en større andel, der har oplevet det inden for den seneste måned sammenlignet med Region Midtjylland (27 % mod 18 %).

¹⁰ Det vil sige personer, som drikker oftere end aldrig.

Figur 3.2. Da du sidst oplevede, at have drukket for meget, hvilket af følgende udsagn beskrev da bedst omstændighederne?

Blandt 15-25-årige, der angiver, at de har oplevet at have drukket så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre (n=616).

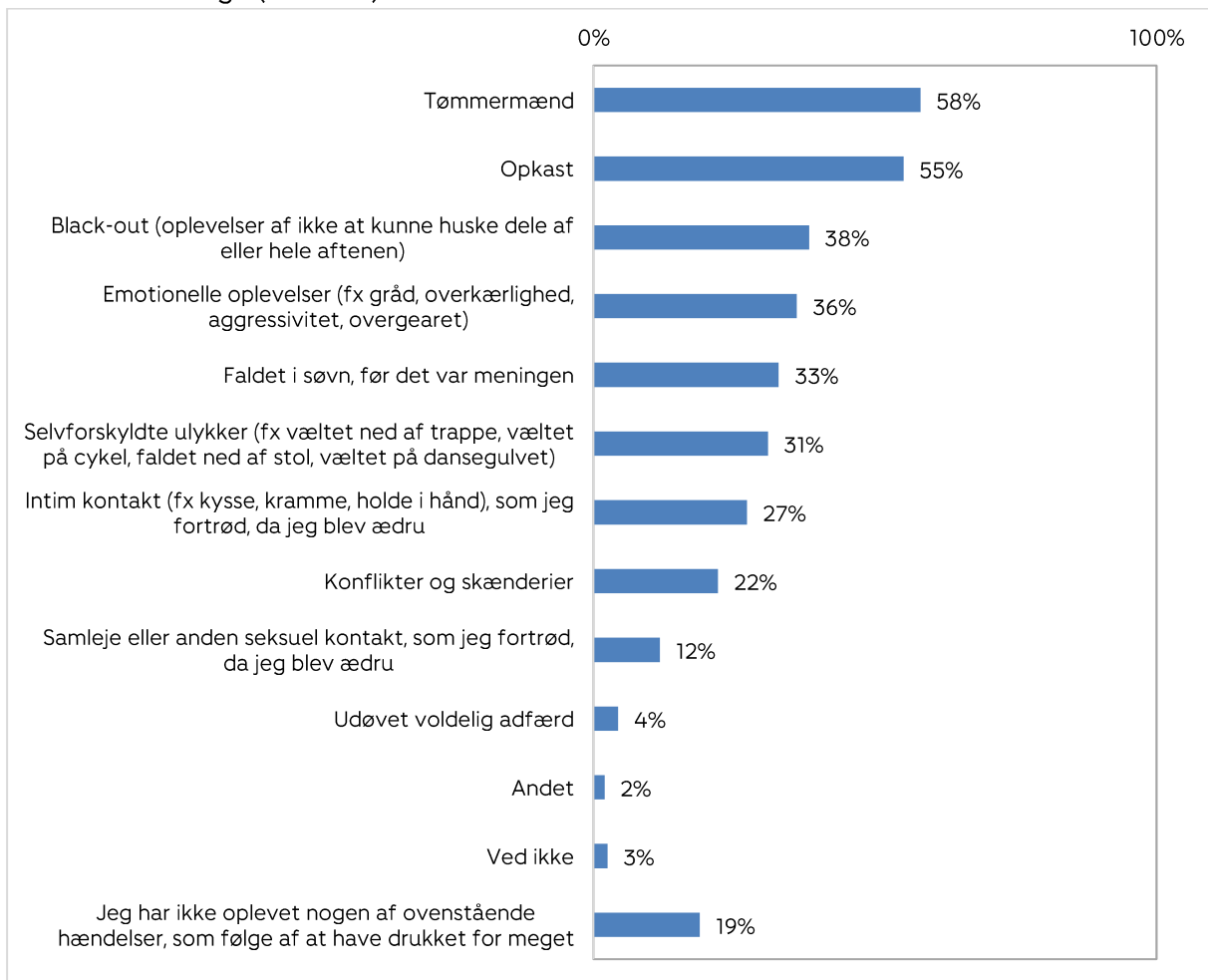


- Blandt 15-25-årige, der har oplevet at have drukket så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre, angiver 11 %, at de forsøgte at kontrollere deres alkoholindtag, men at de ikke kunne. En tredjedel (32 %) angiver, at de bevidst ikke valgte at kontrollere deres alkoholindtag, mens halvdelen (51 %) ikke på forhånd havde overvejet, hvorvidt de skulle kontrollere deres alkoholindtag eller ej.

Oplevelser, som følge af at have drukket for meget

Figur 3.3. Hvilke af følgende hændelser har du oplevet, som følge af at have drukket for meget? (Det var muligt at angive flere svar).

Blandt 15-25-årige (n=1.000)¹¹.

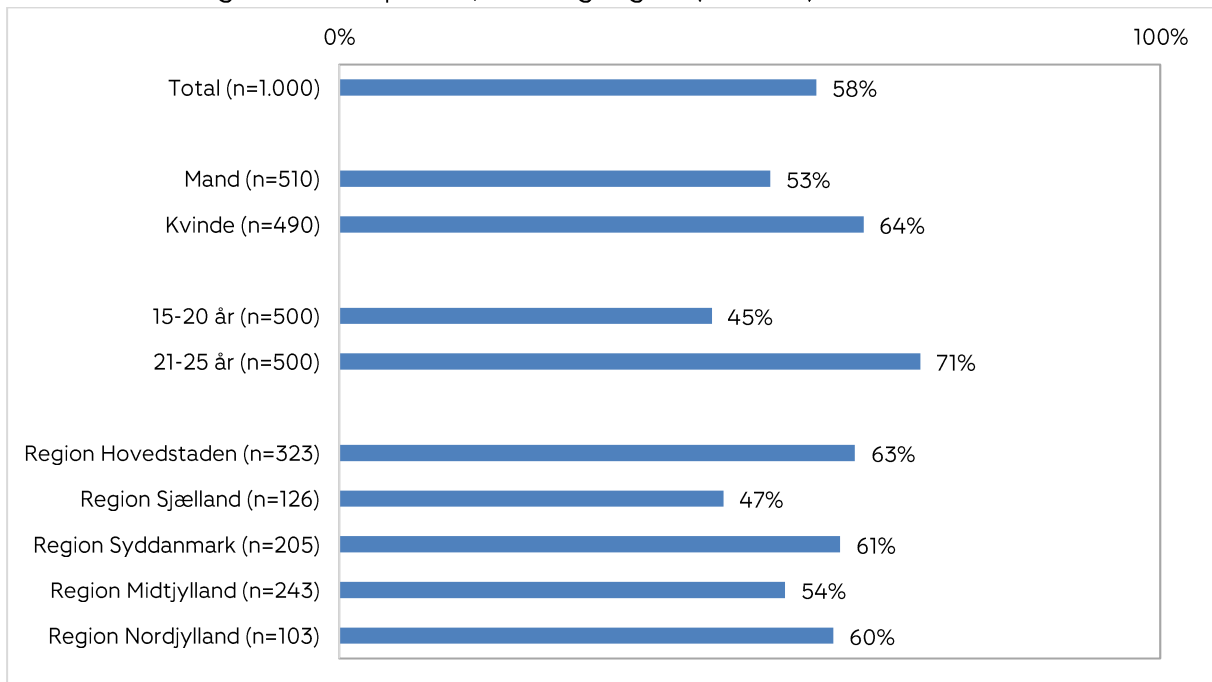


*Andet udgør bl.a.: at have hovedpine/svimmelhed/kvalme/træthed og sagt ting, man fortrød.

- Blandt 15-25-årige angiver 58 %, at de har fået tømmermænd som følge af at have drukket for meget, mens 55 % har oplevet at kaste op. Desuden har 38 % oplevet at få black-out og 36 % haft emotionelle oplevelser som følge af, at de har drukket for meget.

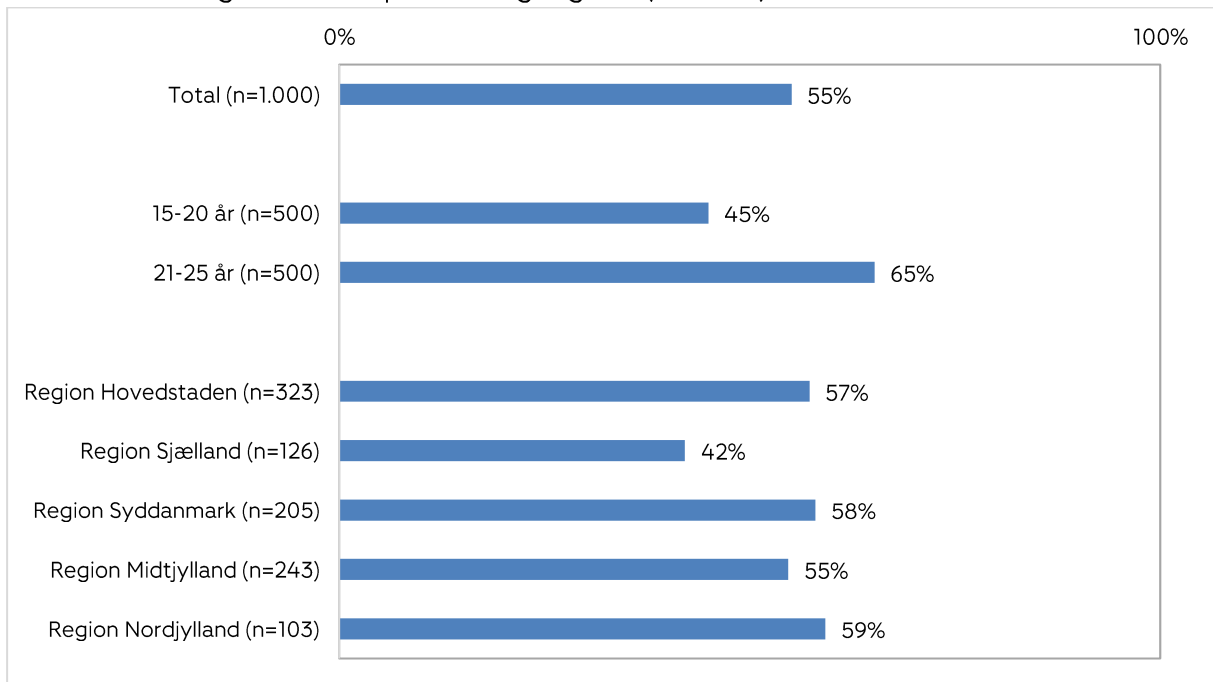
¹¹ Unge som ikke drikker alkohol er inkluderet i kategorien 'Jeg har ikke oplevet nogen af ovenstående hændelser, som følge af at have drukket for meget'.

Figur 3.4. Andel, der har oplevet tømmermænd som følge af at have drukket for meget. Blandt 15-25-årige – fordelt på køn, alder og region (n=1.000).



- Flere kvinder end mænd, har oplevet at have tømmermænd som følge af at have drukket for meget (64 % mod 53 %).
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har oplevet at have tømmermænd som følge af at have drukket for meget (71 % mod 45%).
- Flest fra Region Hovedstaden (63 %) har oplevet at have tømmermænd, mens færrest fra Region Sjælland (47 %) har oplevet det.

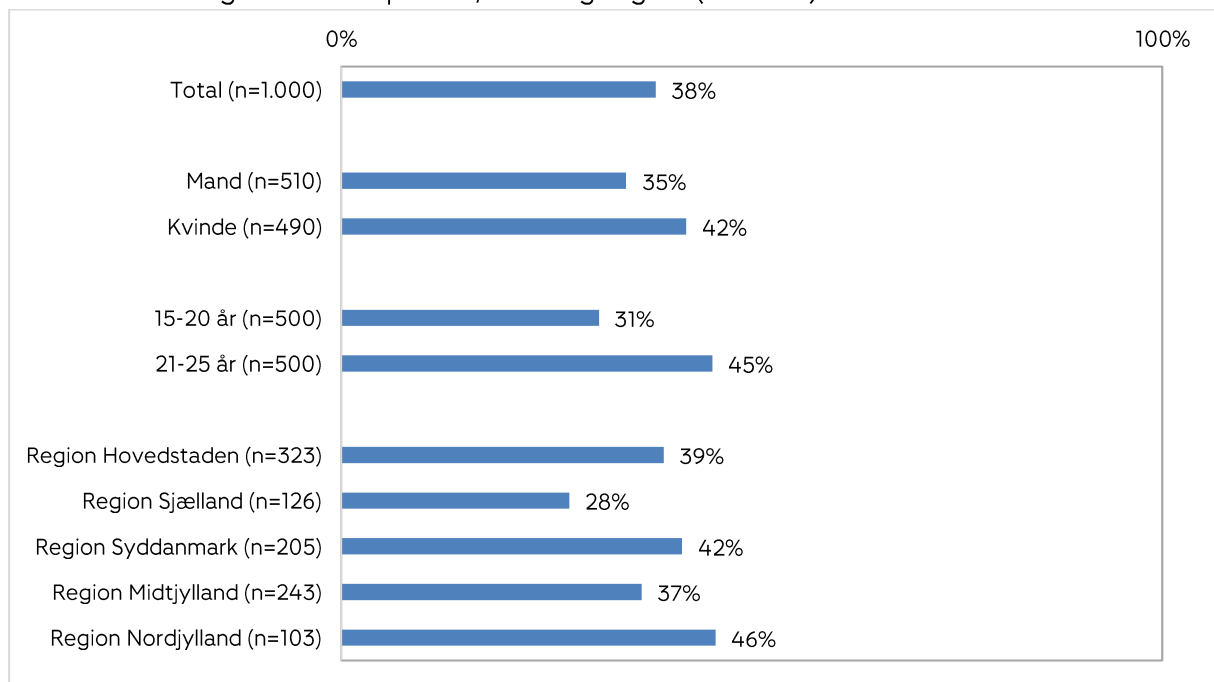
Figur 3.5. Andel, der har oplevet opkast som følge af at have drukket for meget. Blandt 15-25-årige – fordelt på alder og region* (n=1.000).



* Ingen forskel for køn.

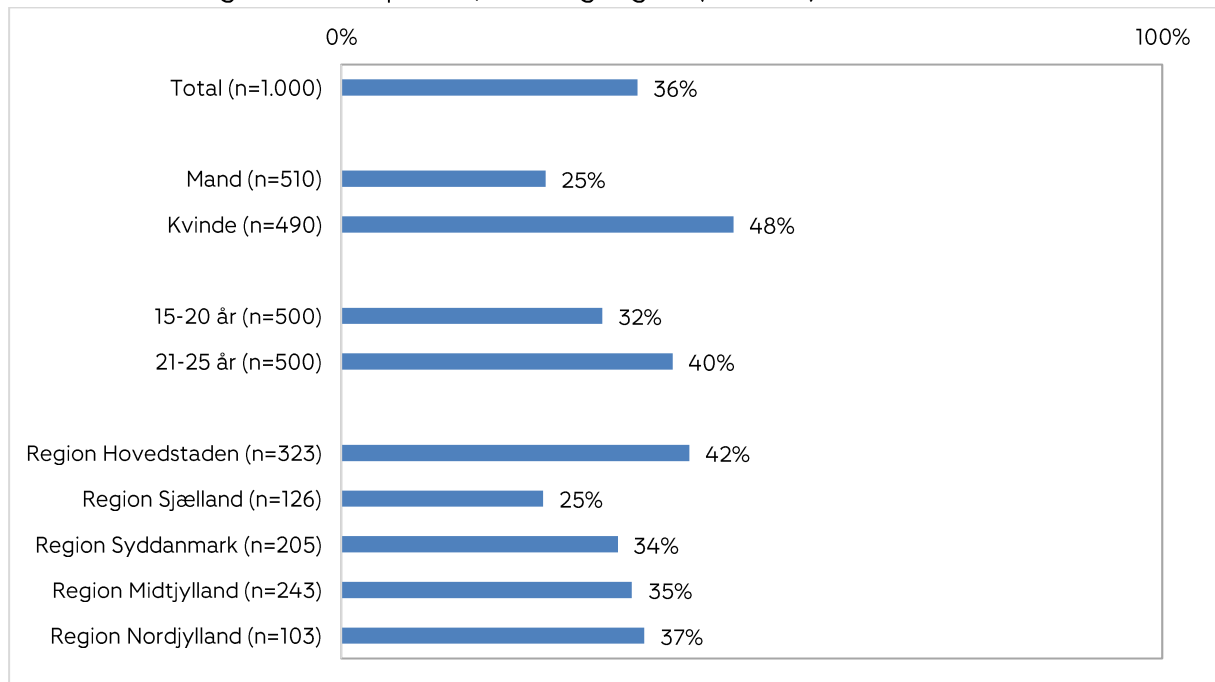
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har oplevet at kaste op som følge af at have drukket for meget (65 % mod 45 %).
- Færrest fra Region Sjælland (42 %) har oplevet at kaste op som følge af at have drukket for meget. Det gælder for lidt over halvdelen (mellem 55 % og 59 %) i de resterende regioner.

Figur 3.6. Andel, der har oplevet black-out som følge af at have drukket for meget. Blandt 15-25-årige – fordelt på køn, alder og region (n=1.000).



- Flere kvinder end mænd har oplevet black-out som følge af at have drukket for meget (42 % mod 35 %).
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har oplevet black-out som følge af at have drukket for meget (45 % mod 31 %).
- Flest fra Region Nordjylland (46 %) har oplevet black-out, mens færrest fra Region Sjælland (28 %) har oplevet det.

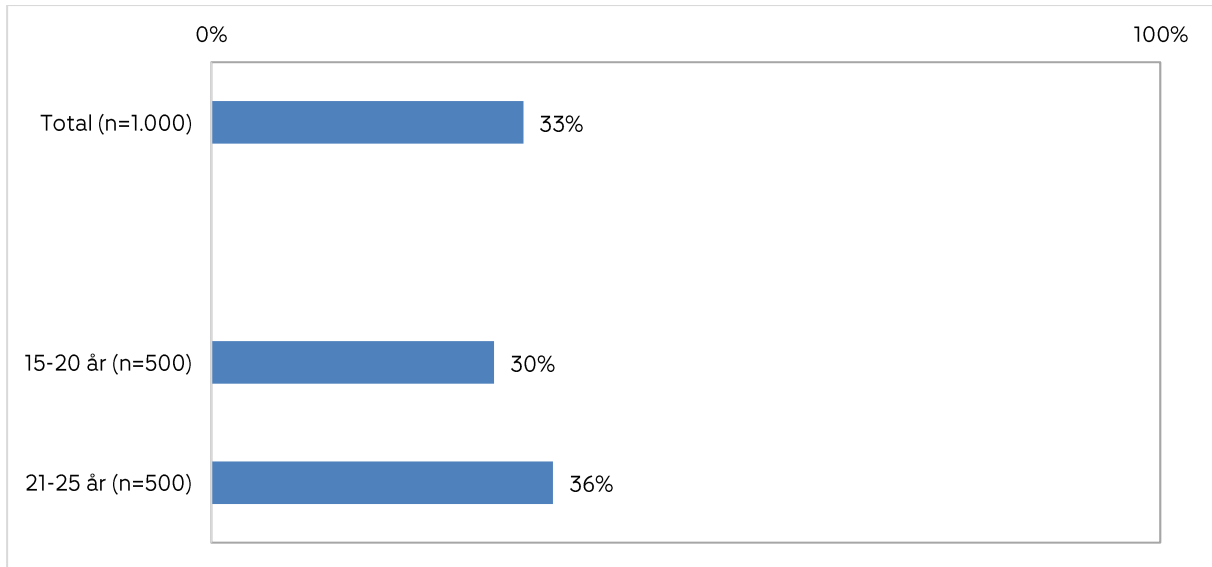
Figur 3.7. Andel, der har haft emotionelle oplevelser som følge af at have drukket for meget. Blandt 15-25-årige – fordelt på køn, alder og region (n=1.000).



- Flere kvinder end mænd har haft emotionelle oplevelser som følge af at have drukket for meget (48 % mod 25 %).
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har haft emotionelle oplevelser som følge af at have drukket for meget (40 % mod 32 %).
- Flest fra Region Hovedstaden (42 %) har haft emotionelle oplevelser, mens færrest fra Region Sjælland (25 %) har oplevet det.

Figur 3.8. Andel, der har oplevet at falde i søvn, før det var meningen, som følge af at have drukket for meget.

Blandt 15-25-årige – fordelt på alder* (n=1.000).

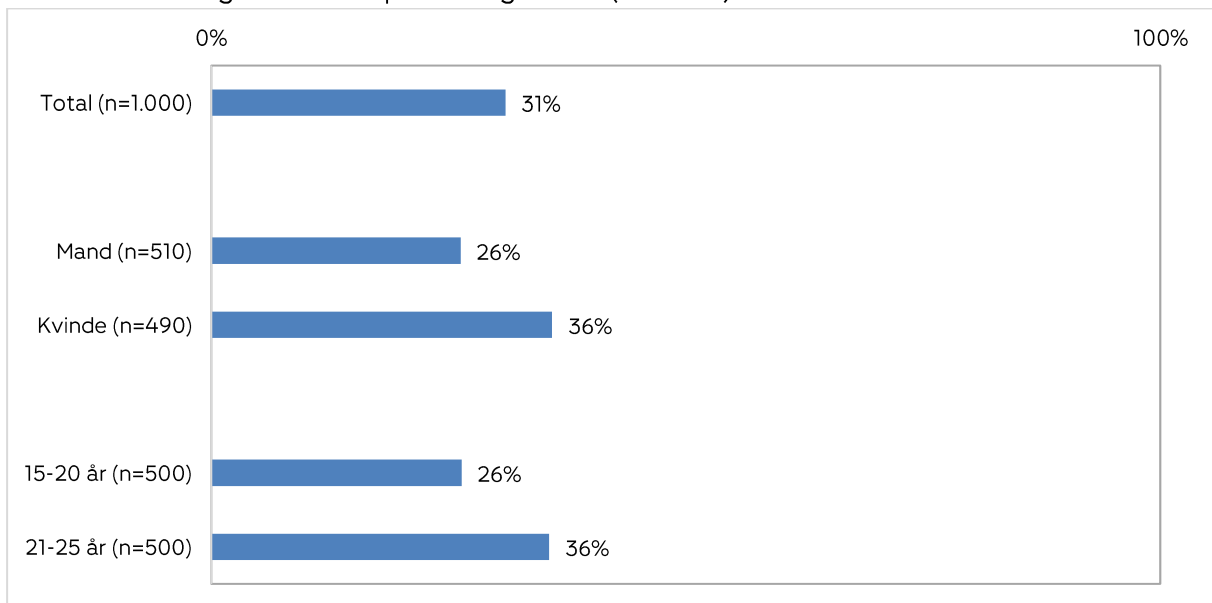


* Ingen forskel for køn og region.

- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har oplevet at falde i søvn, før det var meningen, som følge af at have drukket for meget (36 % mod 30 %).

Figur 3.9. Andel, der har oplevet selvforskyldte ulykker som følge af at have drukket for meget.

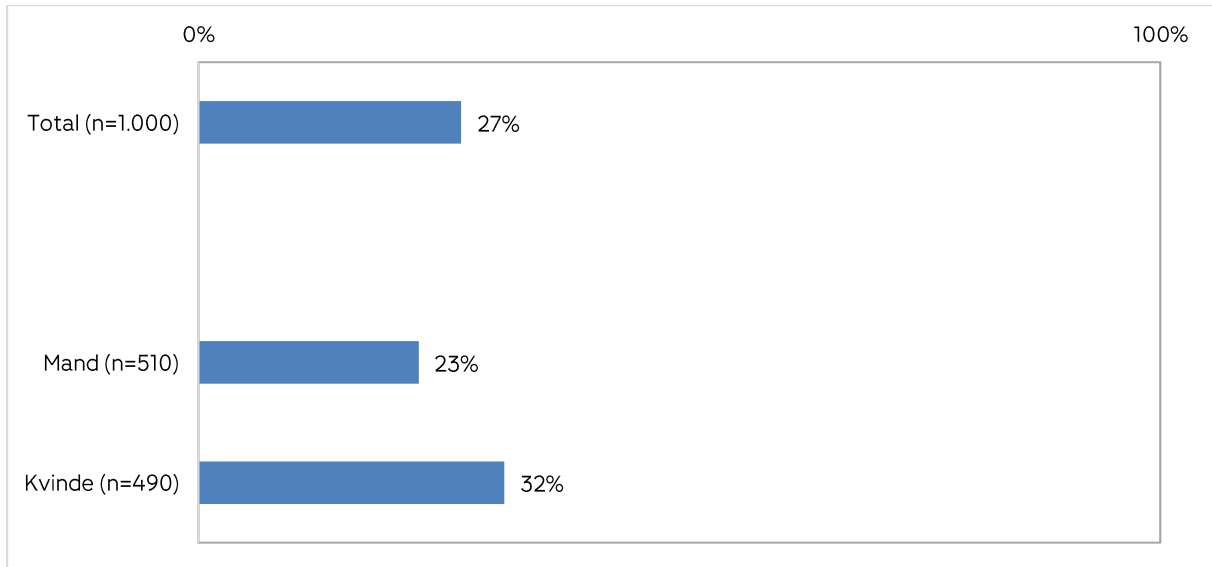
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder* (n=1.000).



* Ingen forskel for region.

- Flere kvinder (36 %) end mænd (26 %) har oplevet selvforskyldte ulykker (eksempelvis faldet eller lignende) som følge af at have drukket for meget.
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har oplevet selvforskyldte ulykker som følge af at have drukket for meget (36 % mod 26 %).

Figur 3.10. Andel, der har oplevet intim kontakt (f.eks. kysse, kramme, holde i hånd), de fortrød, da de blev ædru, som følge af at have drukket for meget. Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.000).

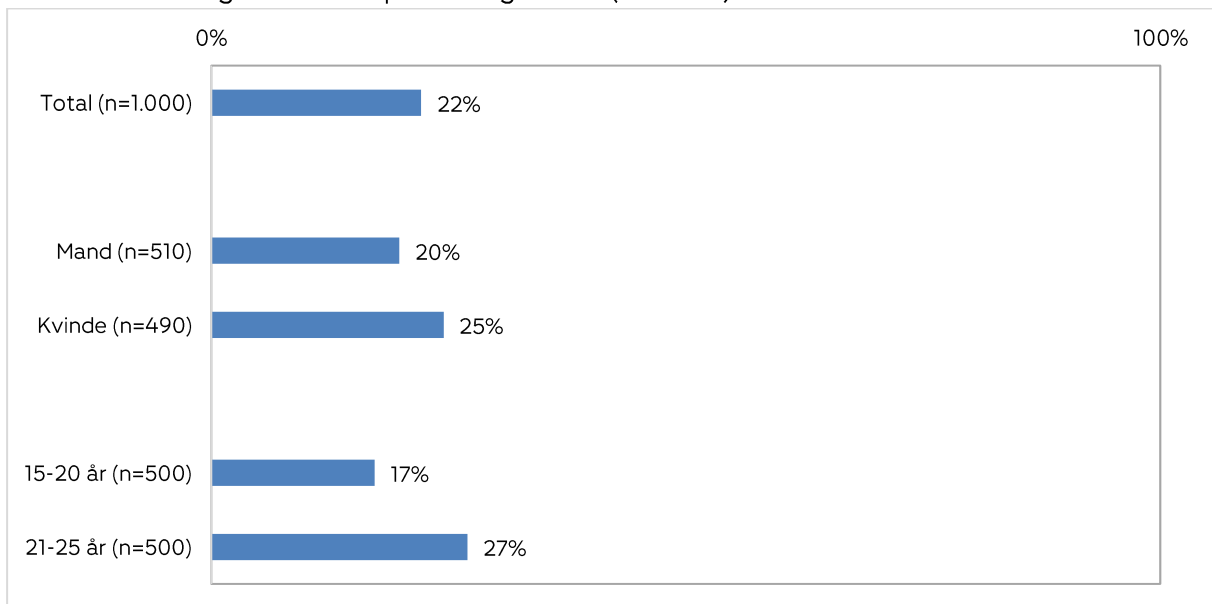


* Ingen forskel for alder og region.

- Flere kvinder end mænd har oplevet intim kontakt, de fortrød, da de blev ædru, fordi de havde drukket for meget (32 % mod 23 %).

Figur 3.11. Andel, der har oplevet konflikter og skænderier som følge af at have drukket for meget.

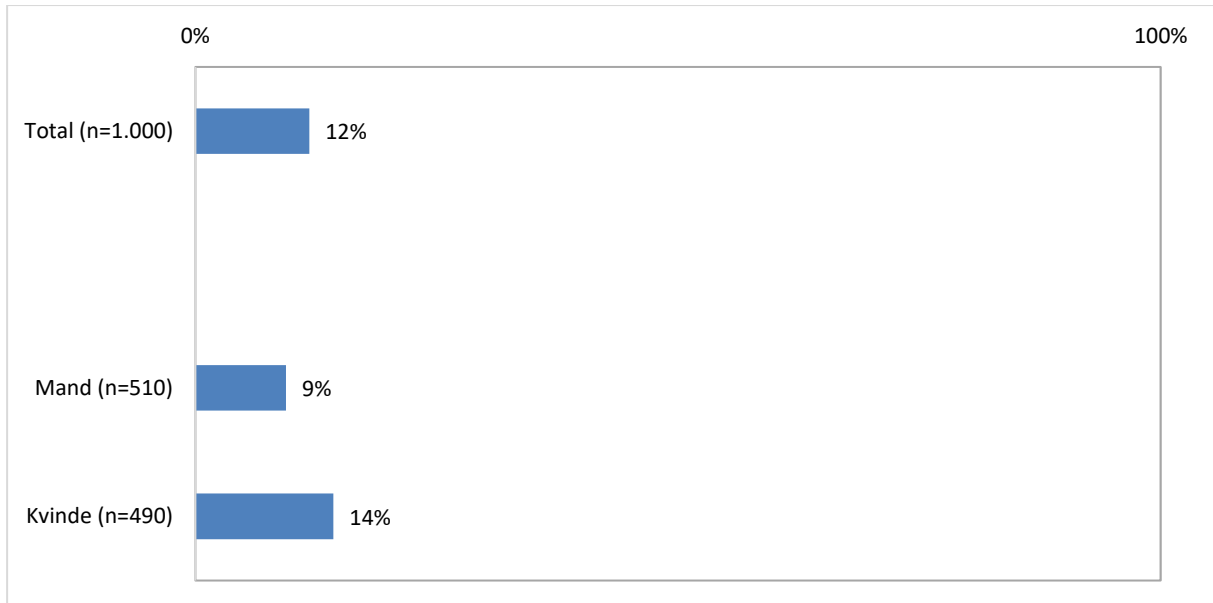
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder* (n=1.000).



* Ingen forskel for region.

- 25 % af kvinderne og 20 % mænd har oplevet konflikter og skænderier som følge af at have drukket for meget.
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har oplevet konflikter og skænderier som følge af at have drukket for meget (27 % mod 17 %).

Figur 3.12. Andel, der har oplevet samleje eller anden seksuel kontakt, de fortrød, da de blev ædru, som følge af at have drukket for meget. Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.000).



* Ingen forskel for alder og region.

- Flere kvinder end mænd har oplevet at fortryde samleje eller anden seksuel kontakt, da de blev ædru, som følge af at have drukket for meget (14 % mod 9 %).

Figur 3.13. Andel, der har oplevet at udøve voldelig adfærd som følge af at have drukket for meget. Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.000).



* Ingen forskel for alder og region.

- Flere mænd end kvinder har oplevet at udøve voldelig adfærd som følge af at have drukket for meget (6 % mod 3 %).

Tidligere danske undersøgelser

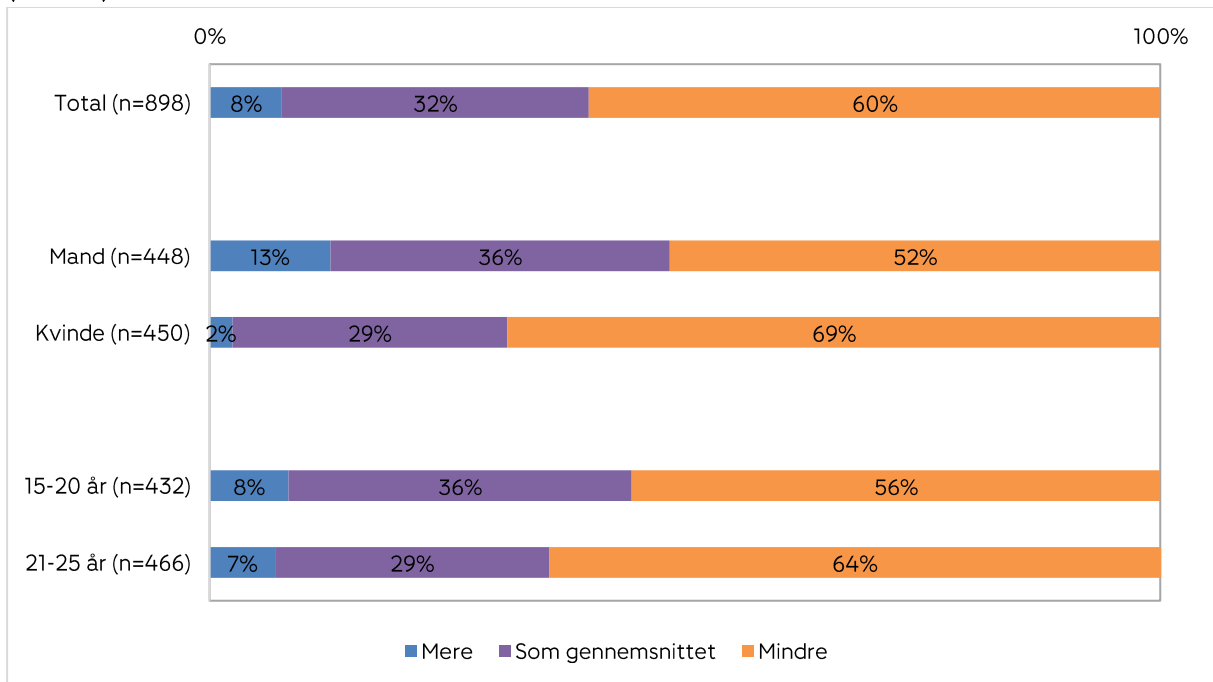
I *Monitorering af unges livsstil og dagligdag* fra 2008 ses det, at en stor del af 16-20-årige, der drikker, har oplevet forskellige problemer, fordi de har drukket alkohol [21]. Blandt dem, der drikker alkohol, har eksempelvis hver tredje haft nedsat præstation i skolen eller på arbejdet på grund af alkohol, mens 43 % af kvinderne og 28 % af mændene har haft problemer med vennerne på grund af alkohol. Hver tredje har mistet penge eller andre ting af værdi, fordi de har drukket alkohol. Mindre hyppige problemer som følge af alkohol, er blandt andet problemer med forældre, ulykker, slagsmål, uønsket samleje og hospital/skadestuebesøg – hvert af disse problemer opleves af mindst 6 % af 16-20-årige, der drikker alkohol.

I rapporten *Alkoholvaner blandt gymnasie- og erhvervsskoleelever* baseret på data fra 2014 belyses andelen af gymnasie- og erhvervsskoleelever, der inden for det seneste år, har oplevet negative konsekvenser ved alkoholindtag. Blandt elever, der drikker alkohol, har 5 % af piger og 16 % af drenge på gymnasier, og 24 % af piger og 36 % af drenge på erhvervsuddannelser været i slagsmål i forbindelse med alkoholindtag. 8 % af piger og 13 % af drenge på gymnasier, og 12 % af piger og 18 % af drenge på erhvervsuddannelser har været involveret i en ulykke/et uheld i forbindelse med alkoholindtag. Derudover oplever 35 % af piger og 23 % af drenge på gymnasier, og 43 % af piger og 28 % af drenge på erhvervsuddannelser at have problemer med deres forældre i forbindelse med deres alkoholindtag [22]. Rapporten *Sundhed og trivsel på gymnasiale uddannelser 2019* tegner samme billede [23].

4. Kendskab og holdninger til alkoholforbrug blandt danske unge

Alkoholforbrug i forhold til jævnaldrende

Figur 4.1. Tror du, at du drikker mere eller mindre alkohol end andre unge på din alder? Blandt 15-25-årige, der har prøvet at drikke en hel genstand – fordelt på køn og alder* (n=898).



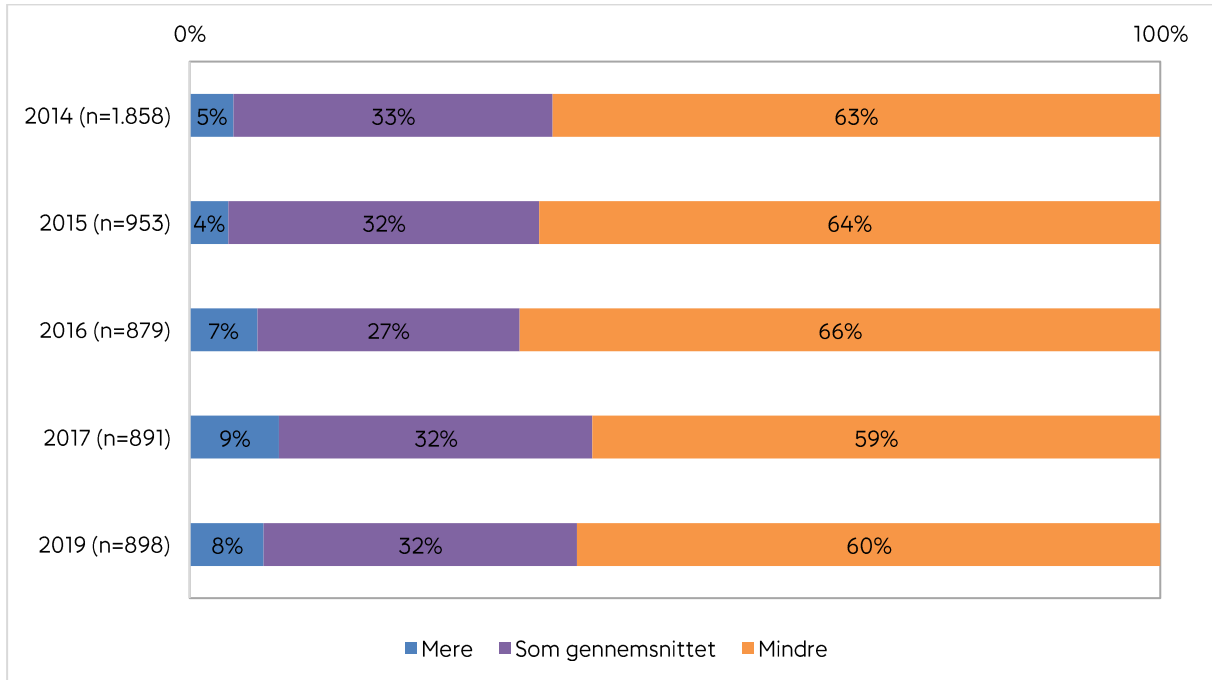
* Ingen forskel for region.

- Blandt 15-25-årige, der har prøvet at drikke alkohol, mener 60 %, at de drikker mindre alkohol end deres jævnaldrende, mens 32 % mener, at de drikker som gennemsnittet. 8 % mener, at de drikker mere end deres jævnaldrene.
- Flere mænd end kvinder, der har prøvet at drikke alkohol, mener, at de drikker mere end deres jævnaldrene (13 % mod 2 %). Samtidig mener flere kvinder end mænd, at de drikker mindre end gennemsnittet (69 % mod 52 %).
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige mener, at de drikker mindre end deres jævnaldrende (64 % mod 56 %).

Udvikling i alkoholforbrug i forhold til jævnaldrende

Figur 4.2. Udvikling fra 2014-2019¹². *Tror du, at du drikker mere eller mindre alkohol end andre unge på din alder?*

Blandt 15-25-årige, der har prøvet at drikke en hel genstand.

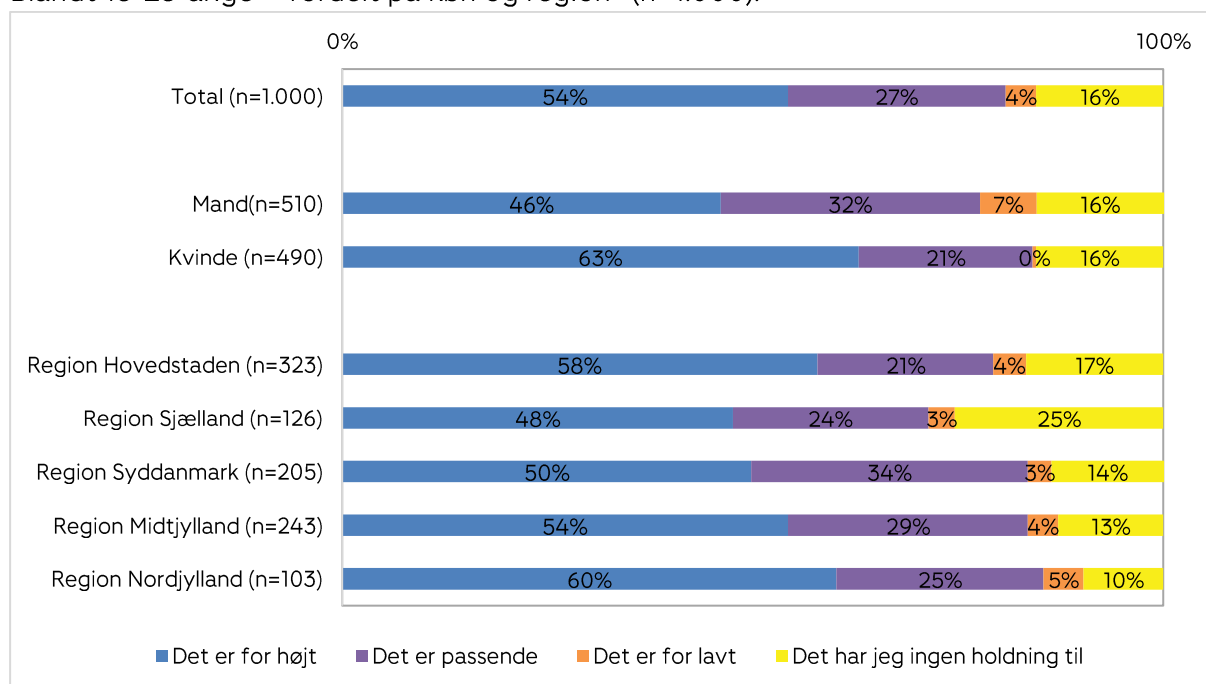


- Blandt 15-25-årige, der har prøvet at drikke alkohol, er der i 2019 lidt færre, der mener, at de drikker mindre end deres jævnaldrende (60 %) sammenlignet med 2014 (63 %), 2015 (64 %) og 2016 (66 %) – mens andelen var tilsvarende i 2017 (59 %).

¹² Der er testet for signifikante forskelle mellem 2019 i forhold til 2017, 2016, 2015 og 2014. Forskellene mellem 2019 og hhv. 2016, 2015 og 2014 er signifikante, men der er ikke signifikante forskelle mellem 2019 og 2017. Desuden er der signifikante forskelle mellem 2017 og 2014. Der er ikke testet for forskelle mellem 2014, 2015 og 2016 indbyrdes.

Holdning til danske unges alkoholforbrug

Figur 4.3. *Hvad mener du om alkoholforbruget blandt danske unge på din alder?*
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og region* (n=1.000).



* Ingen forskel for alder.

- Lidt over halvdelen af 15-25-årige mener, at alkoholforbruget blandt danske unge er for højt (54 %), mens 27 % mener, at det er passende. 4 % mener, at det er for lavt.
- Flere kvinder end mænd mener, at alkoholforbruget blandt danske unge er for højt (63 % mod 46 %), mens en større andel af mænd end kvinder mener, at alkoholforbruget blandt danske unge er for lavt (7 % mod 0 %).
- Flest i Region Nordjylland mener, at alkoholforbruget blandt danske unge er for højt, mens færrest i Region Sjælland mener det (60 % mod 48 %).

Tidligere danske undersøgelser

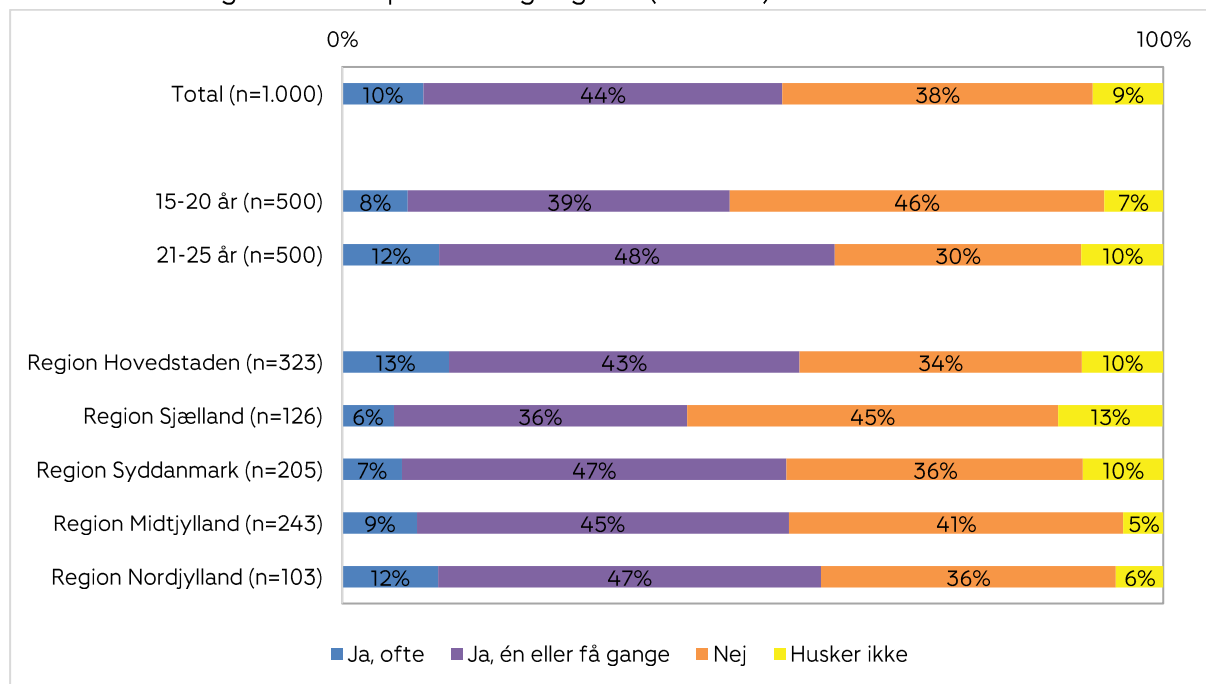
I *Danskernes alkoholvaner 2008* fra Sundhedsstyrelsen ses det, at stort set alle 16-30-årige føler, at deres alkoholforbrug er enten normalt (53 % af 16-20-årige og 47 % af 21-30-årige) eller lavere end andres (44 % af 16-20-årige og 49 % af 21-30-årige). Kun ca. 4 % af 16-30-årige føler, at de drikker mere end andre [24].

5. Drikkepres

Oplevet drikkepres

Figur 5.1. Har du oplevet, at nogle af dine venner har forsøgt at få dig til at drikke mere alkohol, selvom du har sagt 'nej tak'?

Blandt 15-25-årige – fordelt på alder og region* (n=1.000).



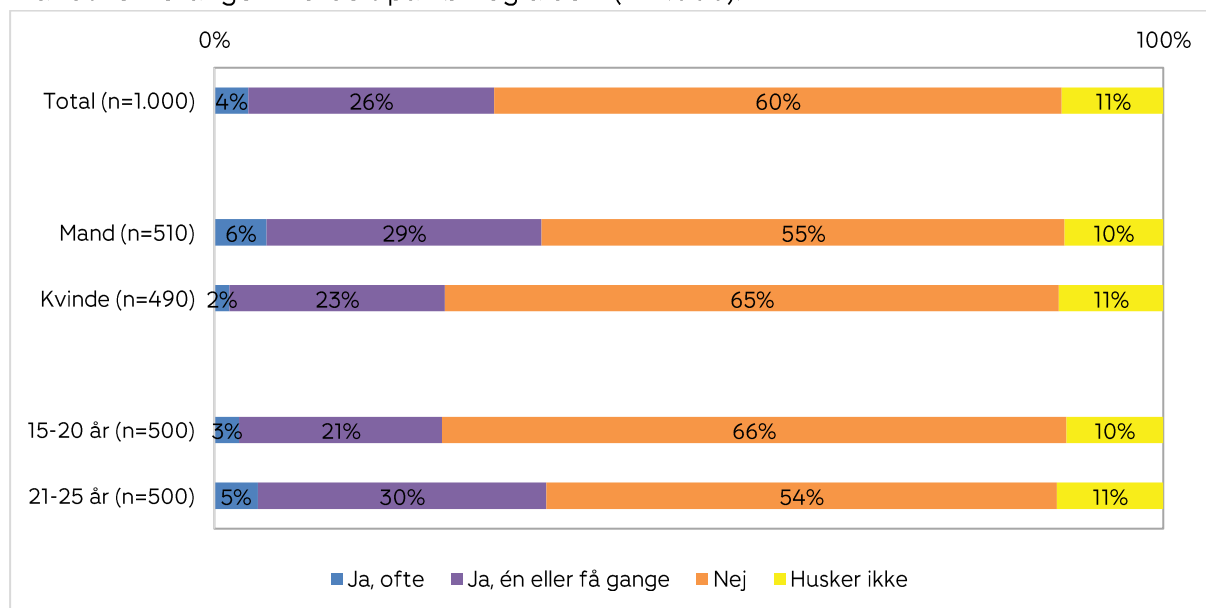
* Ingen forskel for køn.

- 54 % af 15-25-årige har én eller flere gange oplevet, at deres venner har forsøgt at få dem til at drikke mere alkohol, selvom de har sagt 'nej tak', mens 38 % ikke har oplevet det.
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har oplevet, at deres venner har forsøgt at få dem til at drikke mere alkohol, selvom de har sagt 'nej tak' (60 % mod 47 %).
- Flest fra Region Nordjylland har oplevet, at deres venner har prøvet at få dem til at drikke mere alkohol, selvom de har sagt 'nej tak' (58 %), mens der er færrest fra Region Sjælland, der har oplevet det (42 %).

Forsøgt at drikkepresse andre

Figur 5.2. Har du nogensinde forsøgt at få en ven til at drikke mere alkohol, selvom personen egentlig har sagt "nej tak"?

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder* (n=1.000).



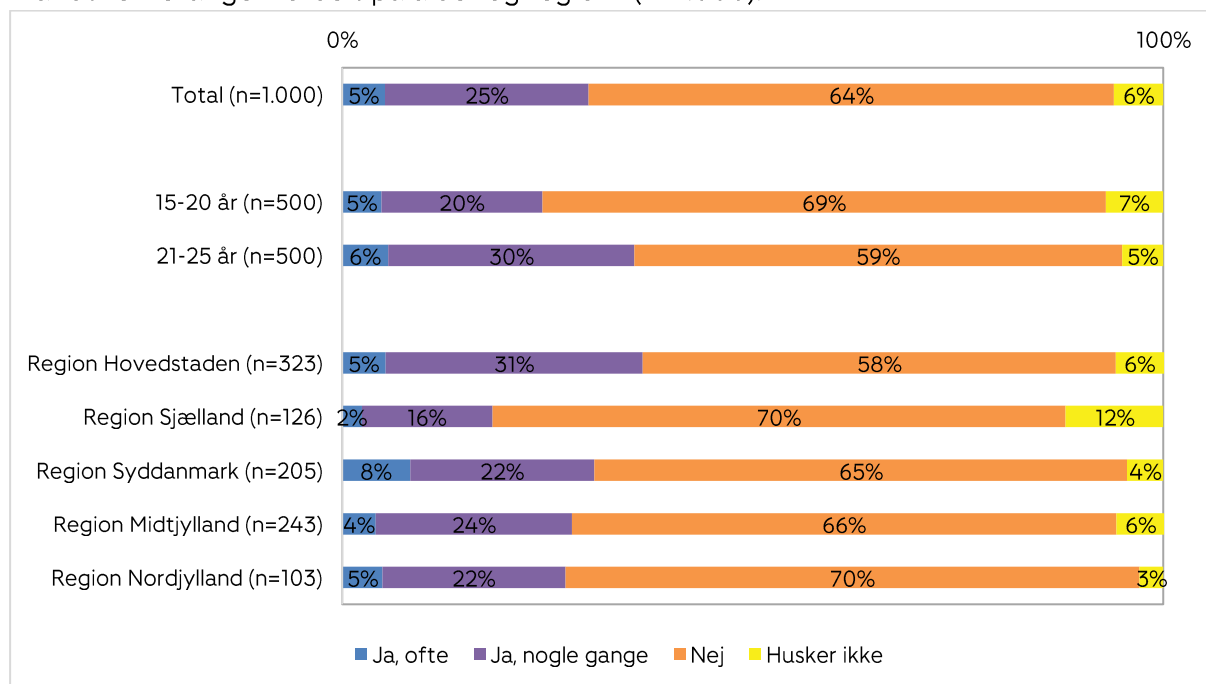
* Ingen forskel for region.

- 30 % af 15-25-årige har én gang eller flere forsøgt at få en ven til at drikke mere alkohol, selvom personen har sagt 'nej tak'. 60 % har ikke forsøgt det.
- Flere mænd end kvinder har forsøgt at få en ven til at drikke mere alkohol, selvom personen har sagt 'nej tak' (35 % mod 24 %).
- En større andel af 21-25-årige end 15-20-årige har forsøgt at få en ven til at drikke mere alkohol, selvom personen har sagt 'nej tak' (35 % mod 24 %).

Oplevet at drikke mere, fordi det forventes

Figur 5.3. Drikker du nogensinde mere alkohol, end du har lyst til, fordi du føler, at det forventes?

Blandt 15-25-årige- fordelt på alder og region* (n=1.000).



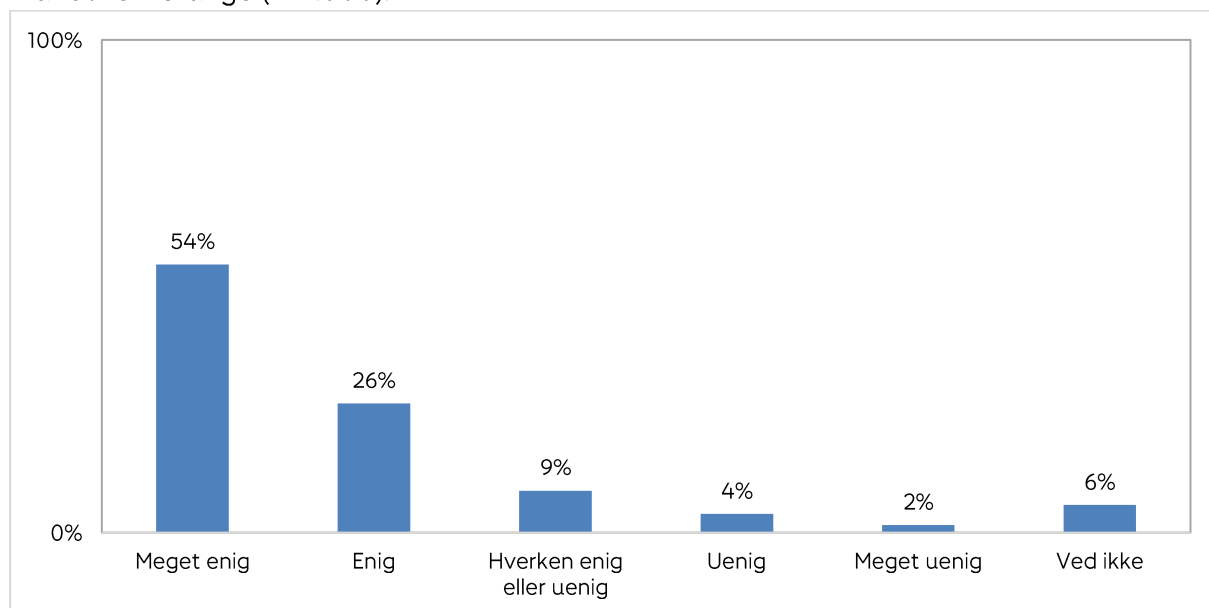
* Ingen forskel for køn.

- 30 % af 15-25-årige drikker nogle gange eller ofte mere alkohol, end de har lyst til, fordi de føler, at det forventes, mens 64 % ikke gør det.
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige drikker mere alkohol, end de har lyst til, fordi de føler, at det forventes (36 % mod 24 %).
- Flest fra Region Hovedstaden (37 %) drikker mere alkohol, end de har lyst til, fordi de føler, at det forventes, mens der samtidig er flest fra Region Sjælland (70 %) og Region Nordjylland (70 %), der ikke gør det.

En alkoholkultur, hvor "nej tak" accepteres

Figur 5.4. *Hvor enig eller uenig er du i, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et "nej tak" til alkohol?*

Blandt 15-25-årige (n=1.000).



- Størstedelen (81 %) af 15-25-årige er enige eller meget enige i, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et 'nej tak' til alkohol, mens 5 % er uenige eller meget uenige.

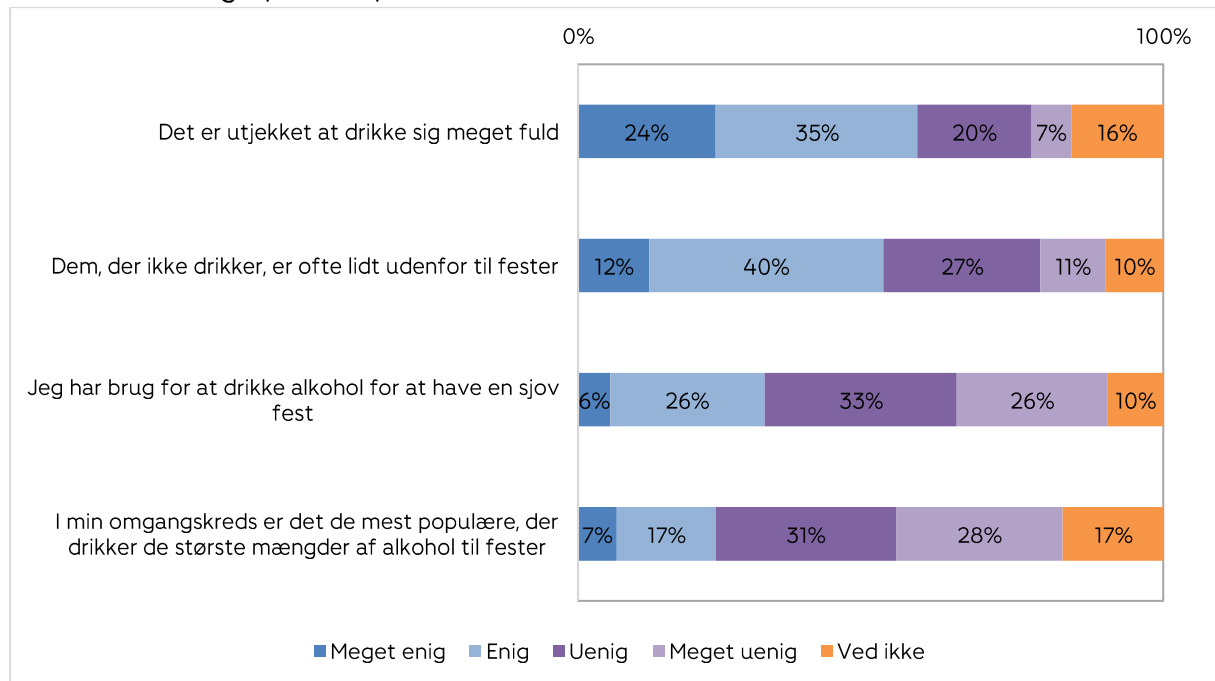
Tidligere danske undersøgelser

En mindre undersøgelse lavet af Børnerådet i 2006 finder, at knap en femtedel af 9. klasses-elever (18 %) ofte eller nogle gange har prøvet at drikke mere alkohol, end de egentlig havde lyst til, og 56 % har følt et pres – stort eller lille – fra omgivelserne i forhold til at drikke alkohol [25].

6. Alkohol, fester og venner

Holdninger til alkohol og fester

Figur 6.1. *Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?*
Blandt 15-25-årige (n=1.000).



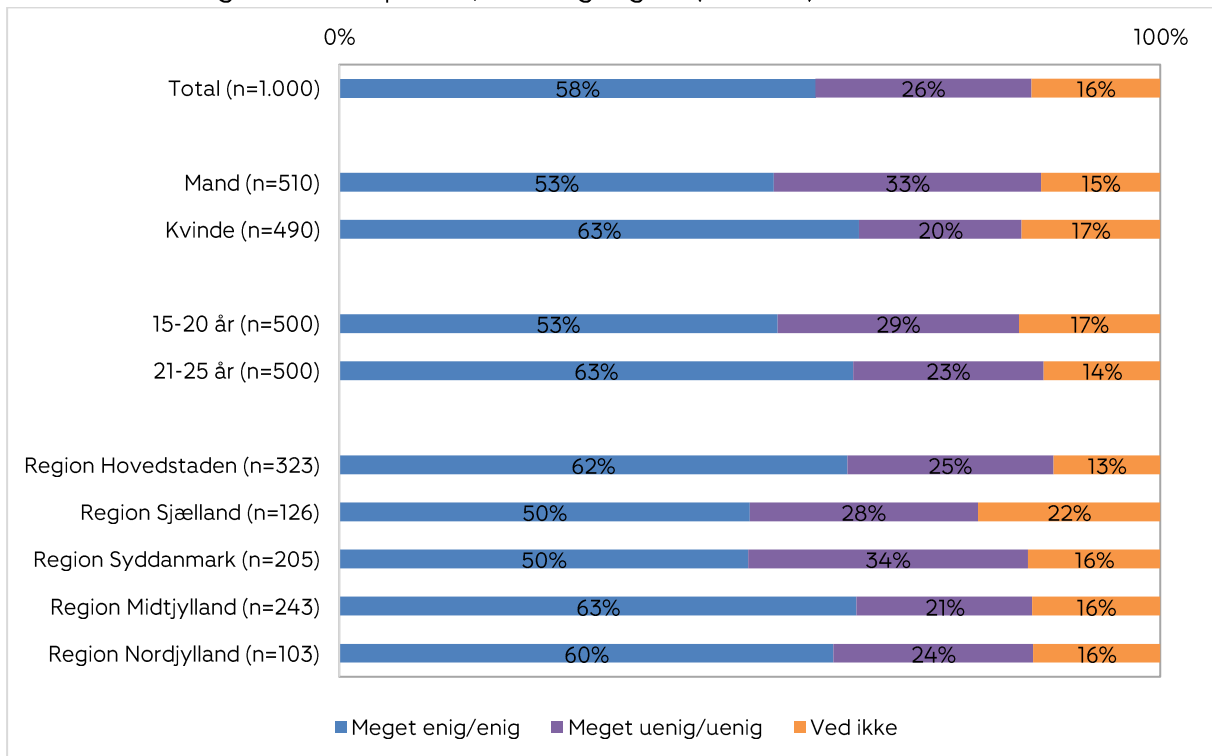
- Over halvdelen af 15-25-årige (58 %) er meget enig eller enig i, at det er utjekket at drikke sig meget fuld, mens 26 % er meget uenig eller uenig.
- Halvdelen af 15-25-årige (52 %) er meget enig eller enig i, at dem, der ikke drikker ofte, er lidt udenfor til fester, mens 38 % er meget uenig eller uenig¹³.
- Over halvdelen (59 %) af 15-25-årige er meget uenig eller uenig i, at de har behov for alkohol for at have det sjovt til en fest, mens 32 % er meget enig eller enig¹⁴.
- Over halvdelen (59 %) af 15-25-årige er meget uenig eller uenig i, at det er de populære i deres omgangskreds, der drikker de største mængder af alkohol til fester, mens 24 % er meget enig eller enig.

¹³ Der er ingen signifikante forskelle for køn, alder eller region i forhold til, hvorvidt 15-25-årige mener, at dem, der ikke drikker ofte, er lidt udenfor til fester.

¹⁴ Der er ingen signifikante forskelle for køn, alder eller region i forhold til, hvorvidt 15-25-årige har behov for alkohol for at have det sjovt til en fest.

Figur 6.2. Det er utjekket at drikke sig meget fuld.

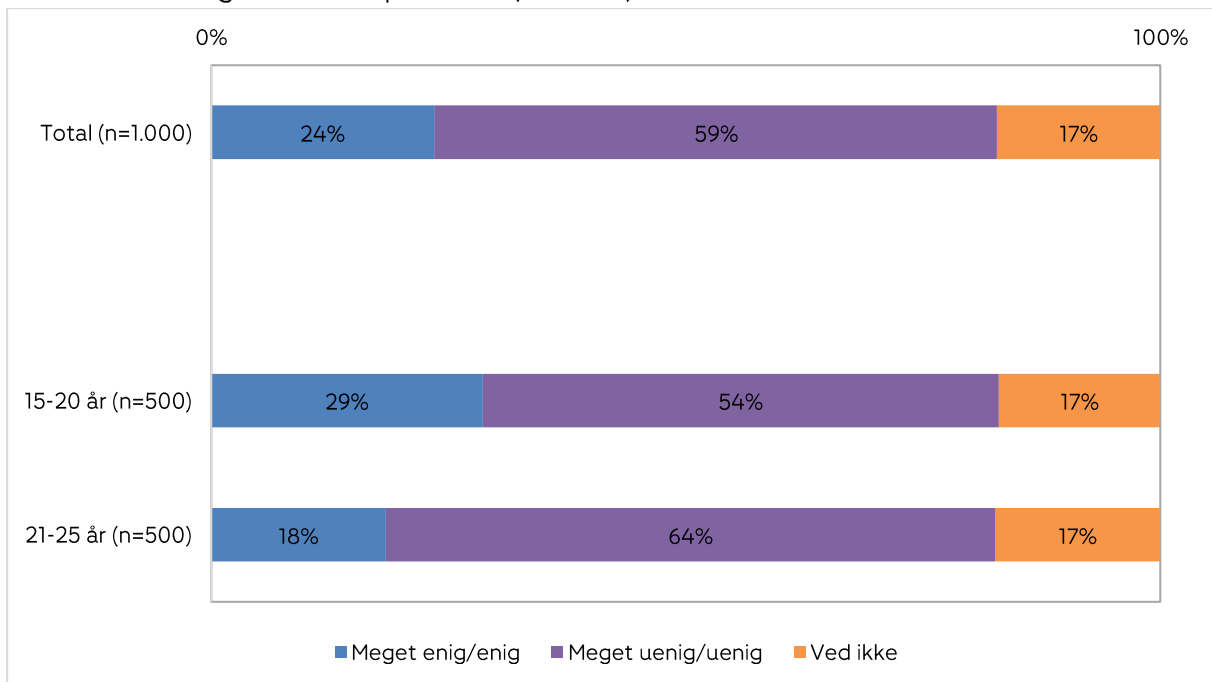
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn, alder og region (n=1.000).



- Flere kvinder end mænd er meget enig eller enig i, at det er utjekket at drikke sig meget fuld (63 % mod 53 %).
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige er meget enig eller enig i, at det er utjekket at drikke sig meget fuld (63 % mod 53 %).
- Flere fra Region Midtjylland (63 %), Region Hovedstaden (62 %) og Region Nordjylland (60 %) er meget enig eller enig i, at det er utjekket at drikke sig meget fuld end fra Region Sjælland (50 %) og Region Syddanmark (50 %).

Figur 6.3. I min omgangskreds er det de mest populære, der drikker de største mængder alkohol til fester.

Blandt 15-25-årige – fordelt på alder* (n=1.000).

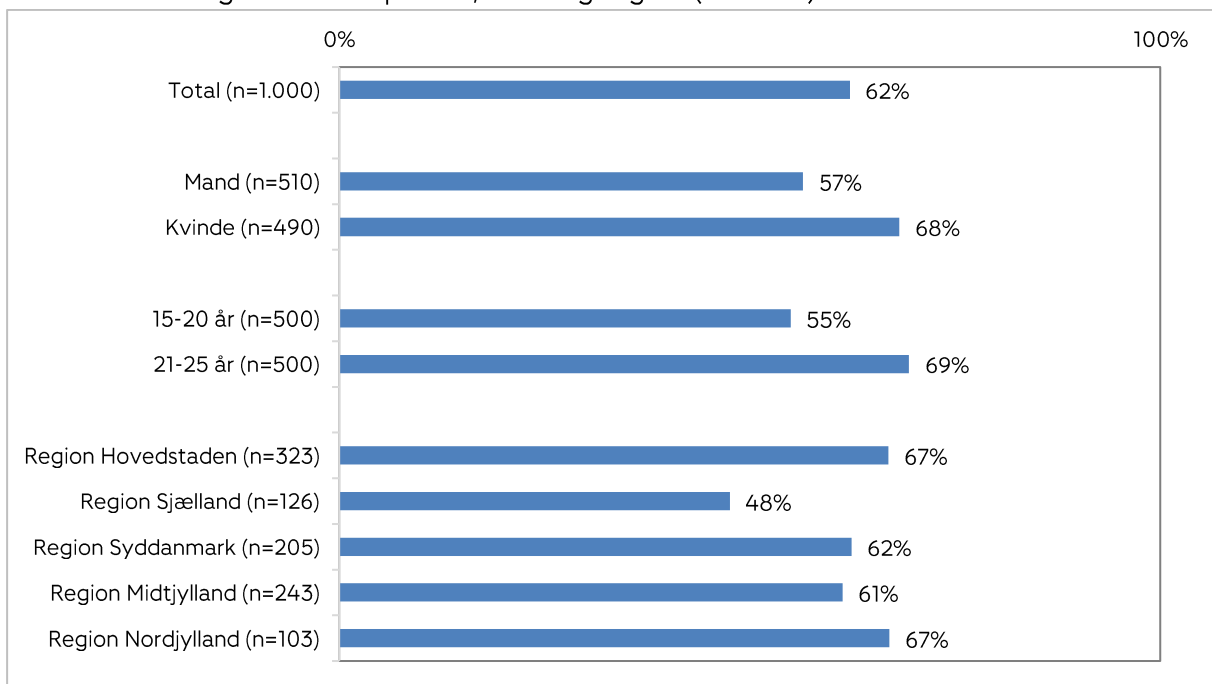


* Ingen forskelle for køn og region.

- Flere 21-25-årige end 15-20-årige er meget uenig eller uenig i, at det er de mest populære i deres omgangskreds, der drikker de største mængder alkohol til fester (64 % mod 54 %).

Oplevelser i forhold til venner, alkohol og fester

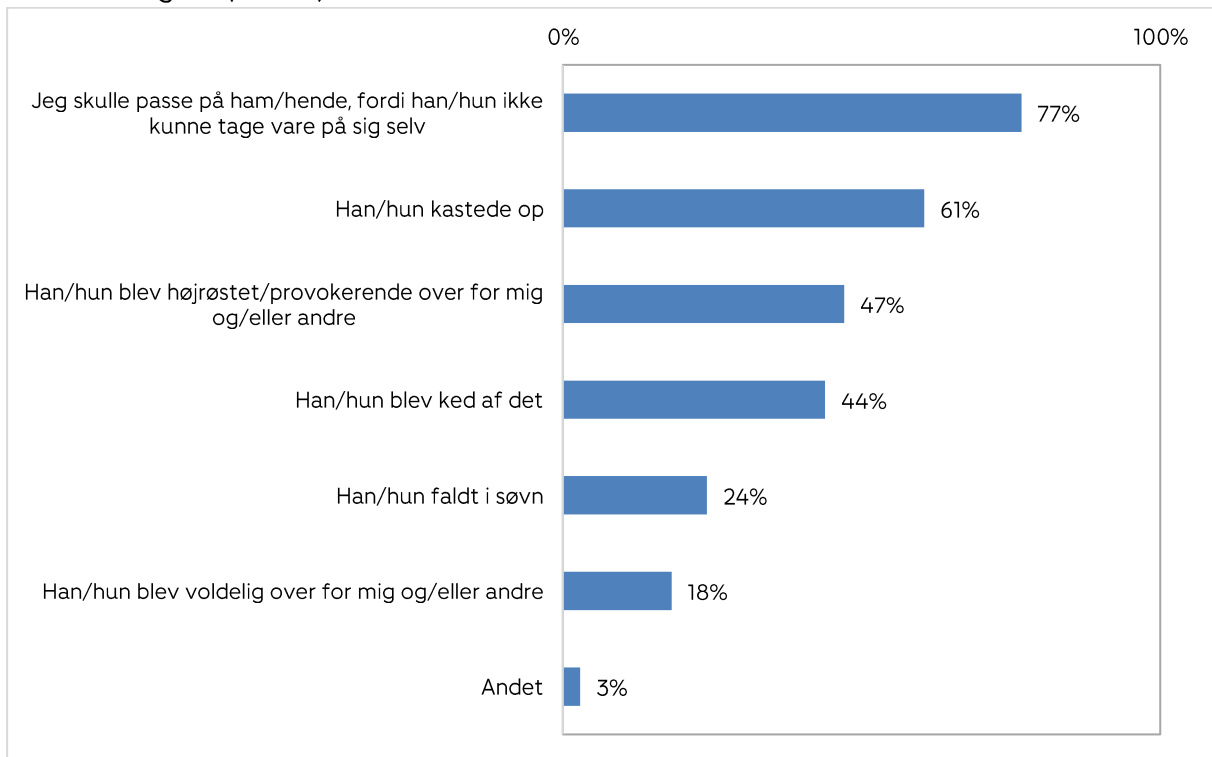
Figur 6.4. Har du oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dig? Blandt 15-25-årige – fordelt på køn, alder og region (n=1.000).



- 62 % af 15-25-årige har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem.
- Flere kvinder end mænd har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem (68 % mod 57 %).
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem (69 % mod 55 %).
- Flest fra Region Hovedstaden (67 %) og Region Nordjylland (67 %) har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem, mens færrest fra Region Sjælland har oplevet det (48 %).

Figur 6.5. I hvilke(n) situation(er) har du oplevet, at en fest blev dårligere for dig, fordi din ven havde drukket for meget?

Blandt 15-25-årige, der angiver at have oplevet en ven/veninde blive så fuld, at det gjorde festen dårligere (n=622).

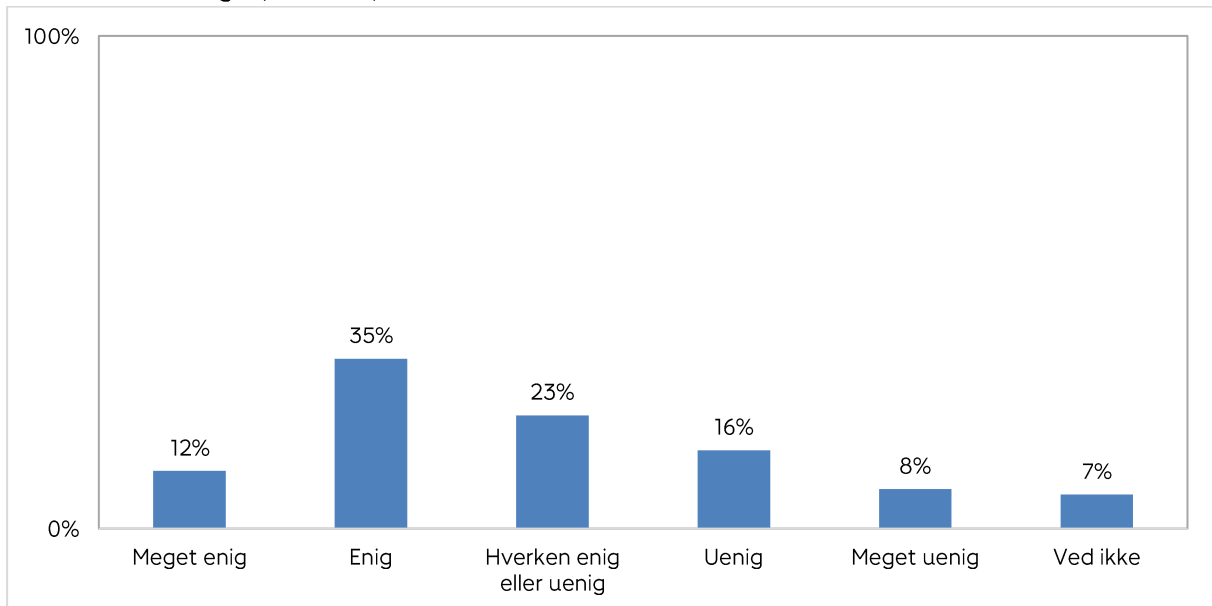


*Andet udgøres bl.a. af: han/hun blev for påtrængende, han/hun var pinlig, han/hun kom til skade.

- Blandt 15-25-årige, der har oplevet, at en ven blev så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem, angiver 77 %, at festen blev dårligere, fordi de skulle passe på deres ven/veninde. 61 % angiver, at festen blev dårligere for dem, fordi deres ven/veninde kastede op og 47 % angiver, at festen blev dårligere, fordi deres ven/veninde blev højroestet/provokerende.

Alkohol og det sociale fællesskab

Figur 6.6. Hvor enig eller uenig er du i, at det er svært at være en del af det sociale fællesskab ved sammenkomster, hvor der drikkes alkohol, hvis man ikke drikker alkohol? Blandt 15-25-årige (n=1.000).



- 46 % af 15-25-årige er meget enig eller enig i, at det kan være svært at være en del af det sociale fællesskab ved sammenkomster, hvor der drikkes alkohol, hvis man ikke selv drikker alkohol, mens 24 % er meget uenig eller uenig.

Tidligere danske undersøgelser

I rapporten *Risikabel Ungdom* mener "kun" hver fjerde 14-24-årige, at dem, der drikker meget, tit er de sjoveste at holde fest med. Til gengæld tror hele 62 %, at flertallet af deres venner mener dette. Mange unge må således have en fejlvurderet opfattelse af deres venners holdninger [26].

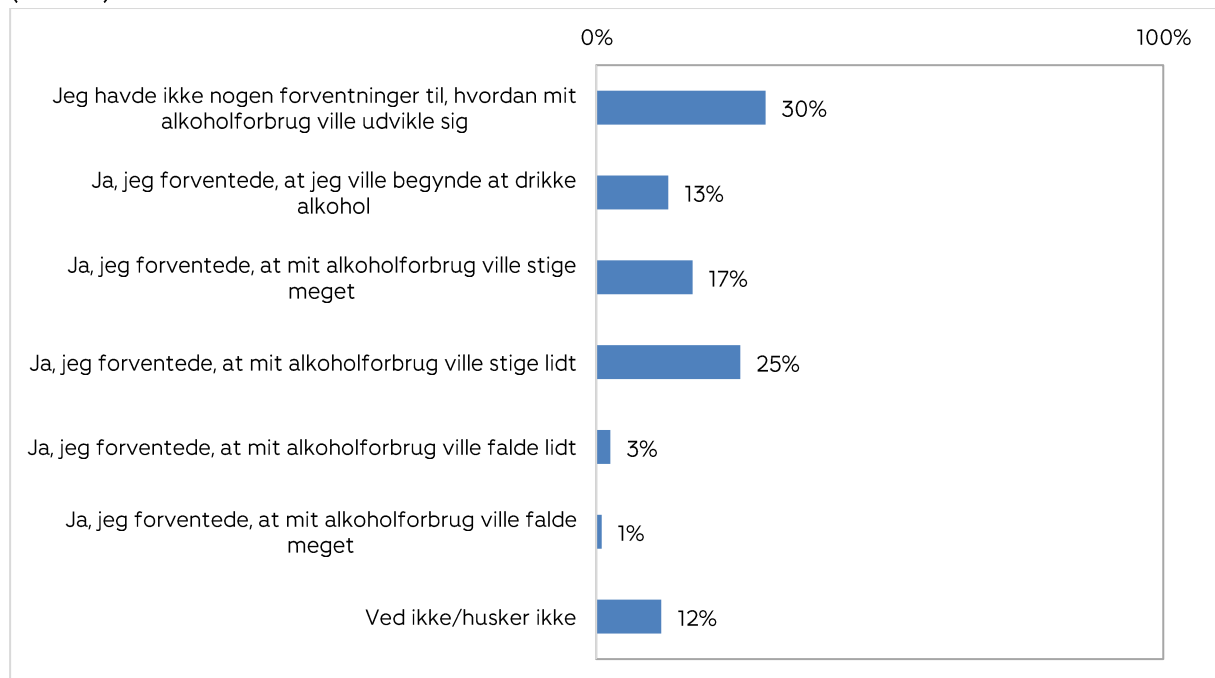
7. Alkohol og studieliv

Analyserne i kapitlet er baseret på unge, der enten går på en ungdomsuddannelse (gymnasium/hf/hhx/hh/htx/EUD/teknisk skole/i lære) (n=303¹⁵) eller en videregående uddannelse (n=324). De øvrige respondenter har enten svaret, at de går i folkeskole/på efterskole/på privatskole (n=89), er i arbejde (n=195), er arbejdssøgende (n=57), eller har svaret "andet" (n=32), herunder "barsel", "sabbatår" mv.

Forventninger til alkoholforbrug ved opstart af ungdomsuddannelse

Figur 7.1. Tænk tilbage på dengang du gik i 9./10. klasse: Havde du en forventning om, at dit alkoholforbrug ville ændre sig, når du gik ud af 9./10. klasse og startede på en ungdomsuddannelse (gymnasium/hf/hhx/hh/htx/EUD/teknisk skole/ i lære)?

Blandt 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse (n=622).



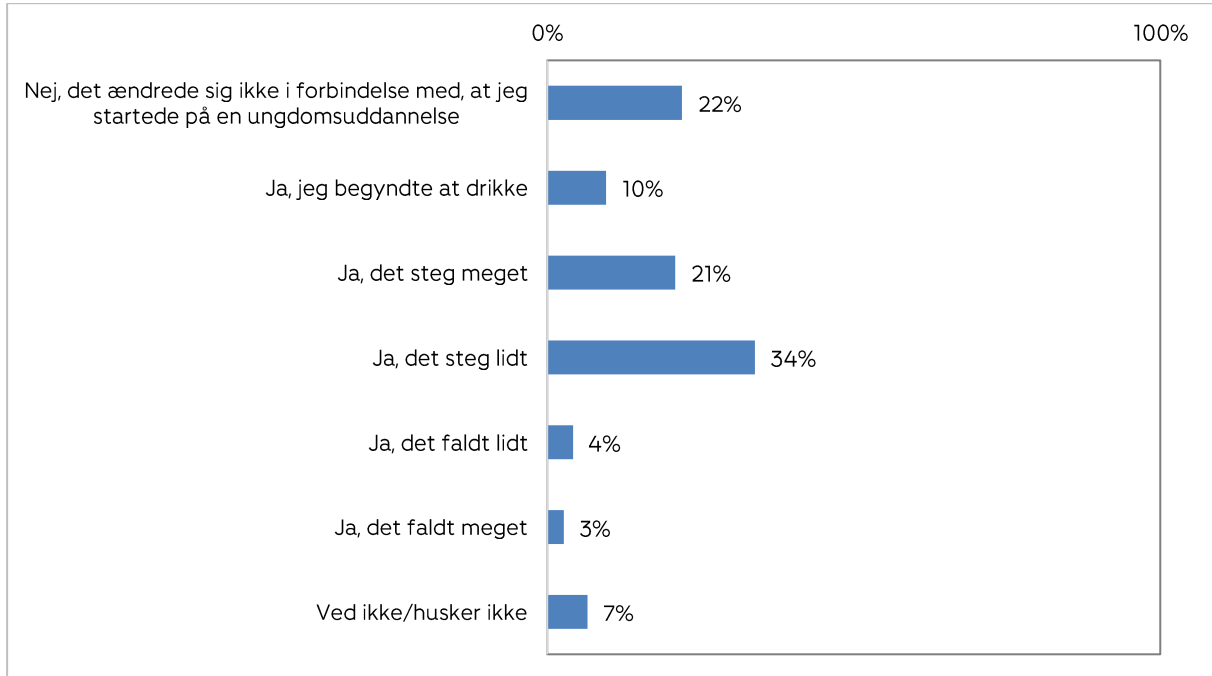
- 30 % af 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse, havde ingen forventninger til, hvordan deres alkoholforbrug ville udvikle sig, da de gik ud af 9./10. klasse og startede på en ungdomsuddannelse.
- 55 % forventede, at deres alkoholforbrug ville stige enten ved, at det ville stige lidt (25 %), meget (17 %) eller at de ville begynde at drikke alkohol (13 %). 4 % forventede, at deres alkoholforbrug ville falde i forbindelse med overgangen til ungdomsuddannelsen.

¹⁵ Der er fem respondenter, som havde angivet "andet", da de blev spurgt til uddannelse, som faktisk gik på en ungdomsuddannelse/var i lære, hvorfor de bagefter blev kodet om. Det betyder dog, at de ikke fik spørgsmålene, der behandles i dette kapitel, hvorfor de ikke tæller med i antal af respondenter.

Reelt alkoholforbrug ved opstart af ungdomsuddannelse

Figur 7.2. Udviklede dit alkoholforbrug sig, da du gik ud af 9./10. klasse og startede på en ungdomsuddannelse (gymnasium/hf/hhx/hh/htx/EUD/teknisk skole/i lære)?

Blandt 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse (n=622).

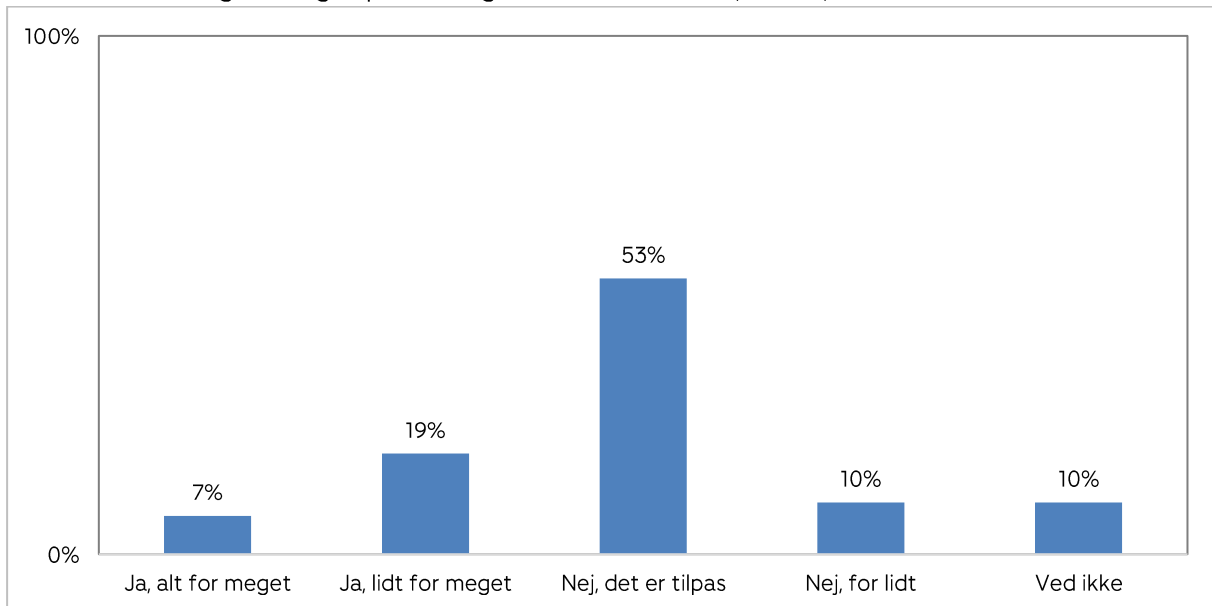


- 64 % af 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse angiver, at deres alkoholforbrug steg – herunder lidt (34 %), meget (21 %) eller at de begyndte at drikke (10 %) - i forbindelse med, at de startede på en ungdomsuddannelse. En femtedel (22 %) angiver, at deres alkoholforbrug ikke ændrede sig, mens 7 % angiver, at deres alkoholforbrug faldt.

Holdninger til alkohol på skolen/studiet?

Figur 7.3. Synes du, at alkohol fylder for meget på din skole/dit studie? (F.eks. i forbindelse med fester/fredagsbarer på skolen, introture, studieture m.m.).

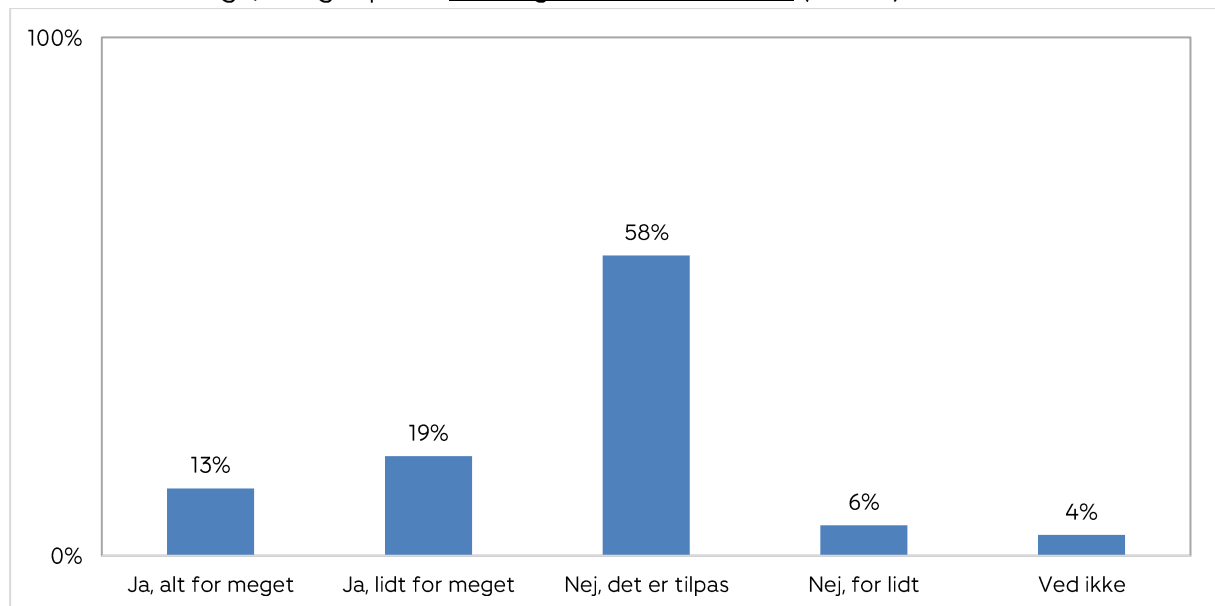
Blandt 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse (n=299).



- Blandt 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse, synes 27 %, at alkohol fylder for meget på skolen, mens lidt over halvdelen (53 %) mener, at det er tilpas. 10 % mener, at alkohol fylder for lidt på skolen.

Figur 7.4. Synes du, at alkohol fylder for meget på din skole/dit studie? (F.eks. i forbindelse med fester/fredagsbarer på skolen, introture, studieture m.m.).

Blandt 15-25-årige, der går på en videregående uddannelse (n=323).



- Blandt 15-25-årige, der går på en videregående uddannelse, synes 32 %, at alkohol fylder for meget på studiet, mens 58 % synes, at det er tilpas. 6 % mener, at alkohol fylder for lidt på studiet.

Tidligere danske undersøgelser

Rapporten *Studiestartens betydning for frafald på videregående uddannelser* fra Danmarks Evalueringsinstitut fra 2017 viser, at studerende, der drikker meget og studerende, der slet ikke drikker, har større risiko for frafald end deres medstuderende, der drikker moderat. Rapporten viser endvidere en klar sammenhæng mellem alkoholforbrug i studiestarten og social integration på studiet. F.eks. var 52 % af de studerende, der ikke drak alkohol i studiestarten enige i udsagnet "de andre studerende er generelt imødekomende". Det samme gjaldt 63 % af studerende, der drak i studiestarten men aldrig over 5 genstande, 72 % af studerende, der drak 6 eller flere genstande 1-2 dage i studiestarten og 74 % af studerende, der drak 6 eller flere genstande mindst 3 dage i studiestarten. Der var lignende resultater ved andre mål for social integration, f.eks. hvorvidt de studerende følte sig velkomne på studiet, og hvorvidt de var på bølgelængde med deres medstuderende [27]. 'Fuld af liv'-indsatsen kender ikke til danske undersøgelser om unges alkoholforbrug i overgangen fra folkeskole til gymnasium. Spørgsmålene er dog stillet før i 'Fuld af liv'-indsatsens egne undersøgelser [6].

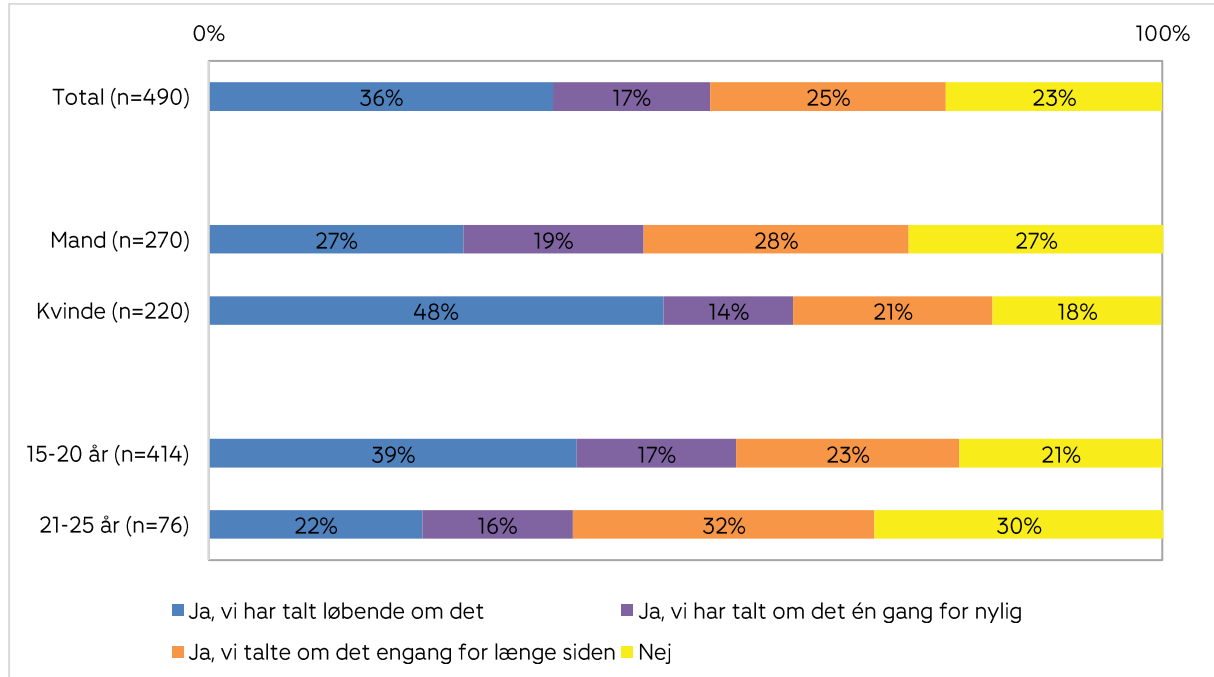
8. Forældres indflydelse på unges alkoholvaner

Spørgsmålene, som analyserne i kapitlet er baseret på, er kun stillet til unge, der bor hjemme hos én eller begge deres forældre (n=490).

Talt med forældre om alkohol

Figur 8.1. Har du talt med dine forældre om dit forhold til alkohol?

Blandt 15-25-årige, der bor hjemme hos én eller begge forældre – fordelt på køn og alder* (n=490).



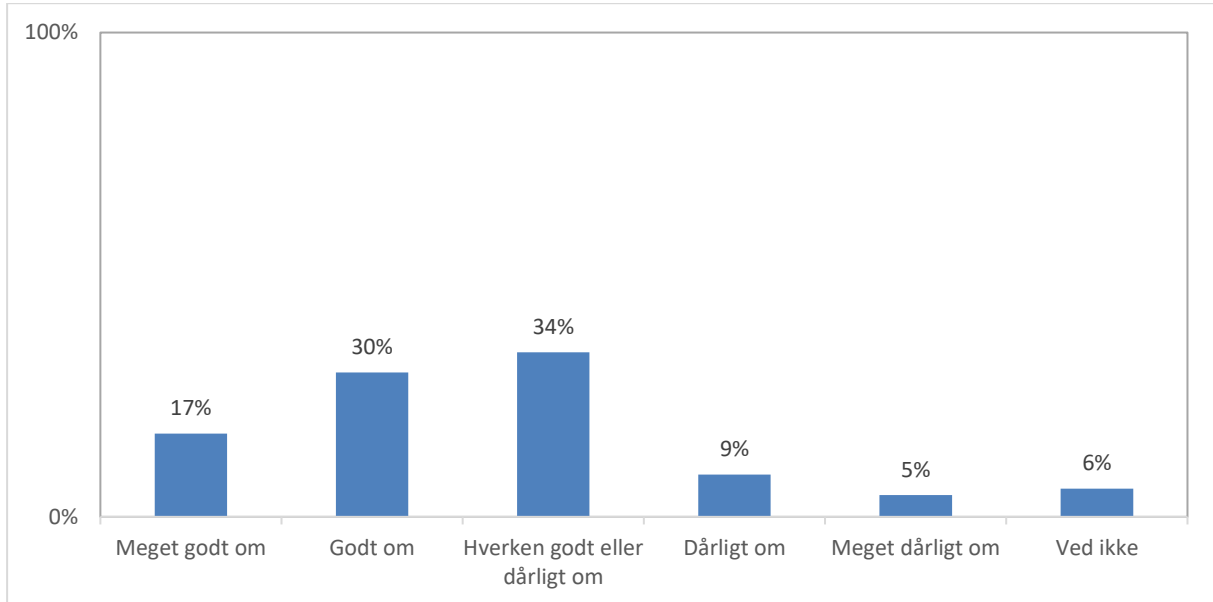
* Ingen forskel for region.

- 77 % af 15-25-årige, der er hjemmeboende, har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol. 36 % taler løbende om alkohol, 17 % har talt om alkohol én gang for nyligt og 25 % har talt om alkohol én gang for længe siden.
- Flere kvinder end mænd har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol (82 % mod 73 %), og de taler i højere grad løbende om det med forældrene (48 % mod 27 %).
- Flere 15-20-årige end 21-25-årige har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol (79 % mod 70 %), og de taler i højere grad løbende om det (39 % mod 22 %).

Holdninger til forældres involvering i unges alkoholvaner

Figur 8.2. *Hvad synes du om, at dine forældre blander sig i dine alkoholvaner? Det synes jeg...* (svarmulighederne angivet).

Blandt 15-25-årige, der bor hjemme og som har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol (n=379).

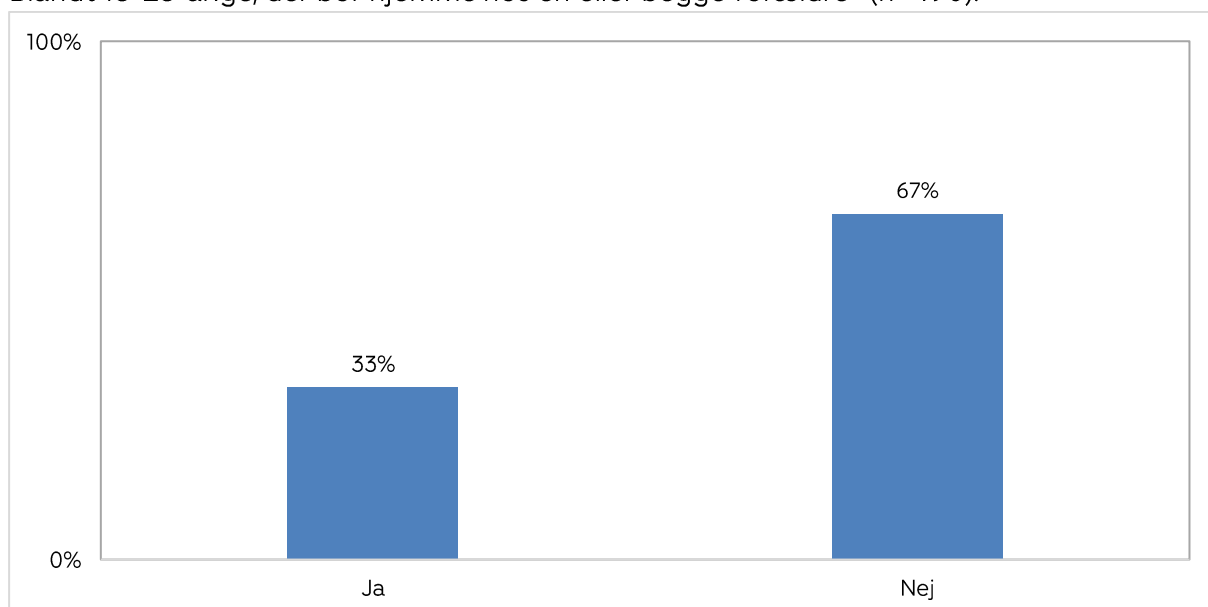


- Blandt hjemmeboende 15-25-årige, som har talt med deres forældre omkring alkohol, synes 47 % enten godt eller meget om, at deres forældre blander sig i deres alkoholvaner, mens 13 % synes dårligt eller meget dårligt om det.

Aftaler om alkohol

Figur 8.3. Har du aftaler med dine forældre om dit alkoholforbrug?

Blandt 15-25-årige, der bor hjemme hos en eller begge forældre* (n=490).

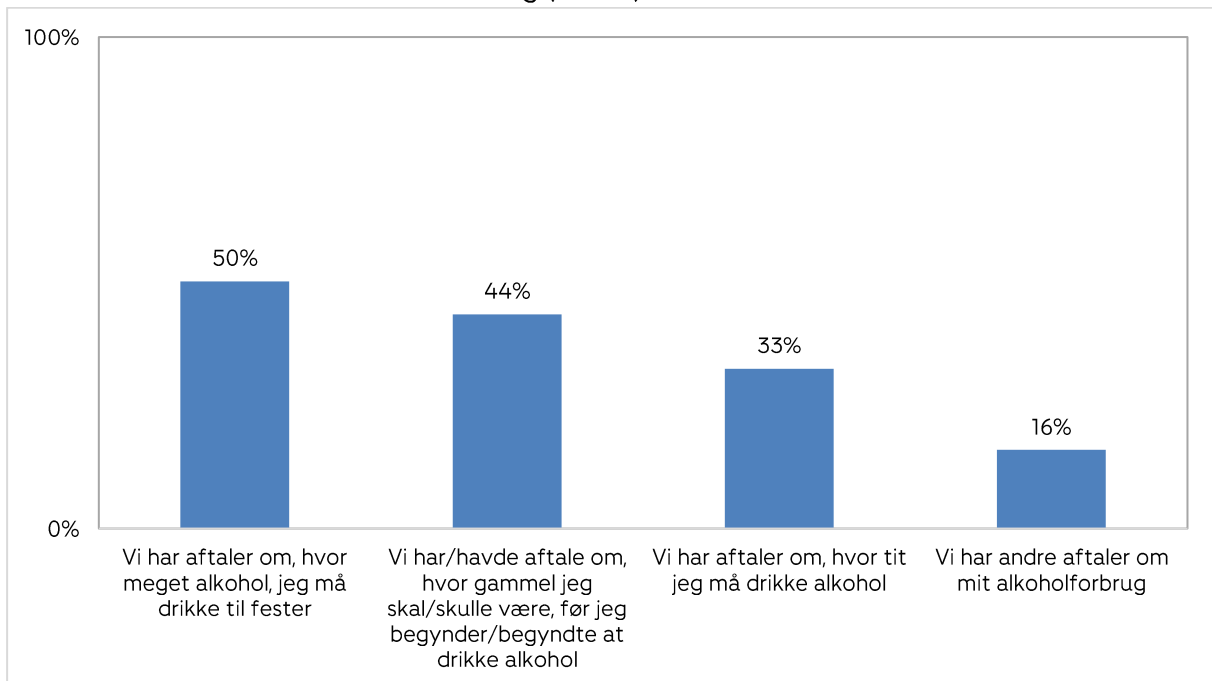


*Ingen forskelle for køn, alder og region.

- En tredjedel (33 %) af 15-25-årige, der er hjemmeboende, har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug.

Figur 8.4. På hvilke punkter, har du aftaler med dine forældre om dit alkoholforbrug? (Angiv gerne flere svar).

Blandt 15-25-årige, der bor hjemme hos en eller begge deres forældre og har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug (n=163).

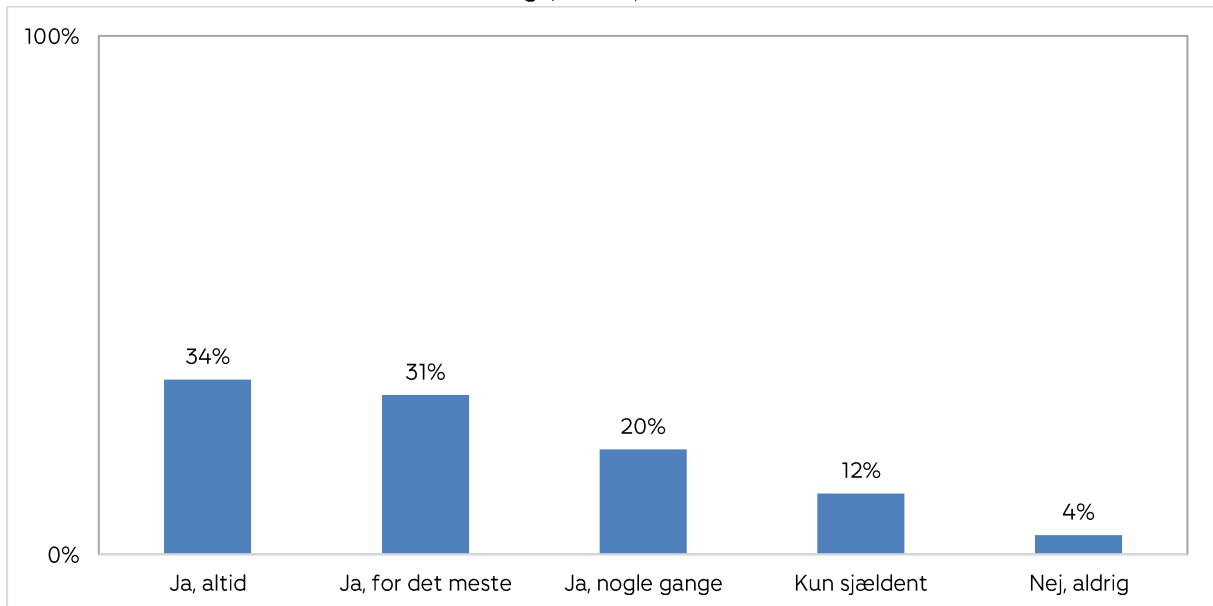


- Blandt hjemmeboende 15-25-årige, der har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug, angiver halvdelen (50 %), at de har aftaler om, hvor meget alkohol de må drikke til fester.
- 44 % angiver, at de har/havde en aftale med deres forældre om, hvor gamle de skulle være før, at de begyndte at drikke og en tredjedel (33 %) har/havde aftaler om, hvor tit at de må drikke alkohol.
- 16 % har andre aftaler som primært omhandler, at de ikke må drikke mere end, at de selv kan styre det og passe på sig selv.

Overholdelse af aftaler om alkohol

Figur 8.5. Overholder du de aftaler om alkohol, du har med dine forældre?

Blandt 15-25-årige, der bor hjemme hos en eller begge deres forældre og har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug (n=163).



- Blandt hjemmeboende 15-25-årige, der har aftaler med deres forældre om alkohol, overholder 34 % altid reglerne, 31 % overholder for det meste reglerne og 20 % overholder nogle gange reglerne. 12 % overholder kun sjældent eller aldrig reglerne.

Tidligere danske undersøgelser

En mindre undersøgelse lavet af Børnerådet i 2006 finder, at hovedparten (79 %) af 350 adspurgte 9. klasses-elever gerne må drikke alkohol for deres forældre. Knap halvdelen (45 %) aftaler sammen med deres forældre, hvor meget og hvornår de drikker, mens 23 % selv bestemmer [25]. Undersøgelsen fra 2006 samt en lidt større undersøgelse fra 2003, viser, at størstedelen af elever i 9. klasse (91 %) og 7. klasse (93 %) ønsker, at deres forældre skal blande sig i deres alkoholvaner [25, 28]. 9. klasses eleverne ønsker primært, at deres forældre skal lære dem at omgås alkohol på en fornuftig måde (75 %), mens få ønsker klare regler [25]. Elever i 7. klasse ønsker i højere grad, at forældrene bestemmer, idet 61 % enten angiver, at deres forældre skal forsøge at få dem til helt at lade være med at drikke eller skal bestemme hvor meget og hvornår, børnene drikker alkohol [28].

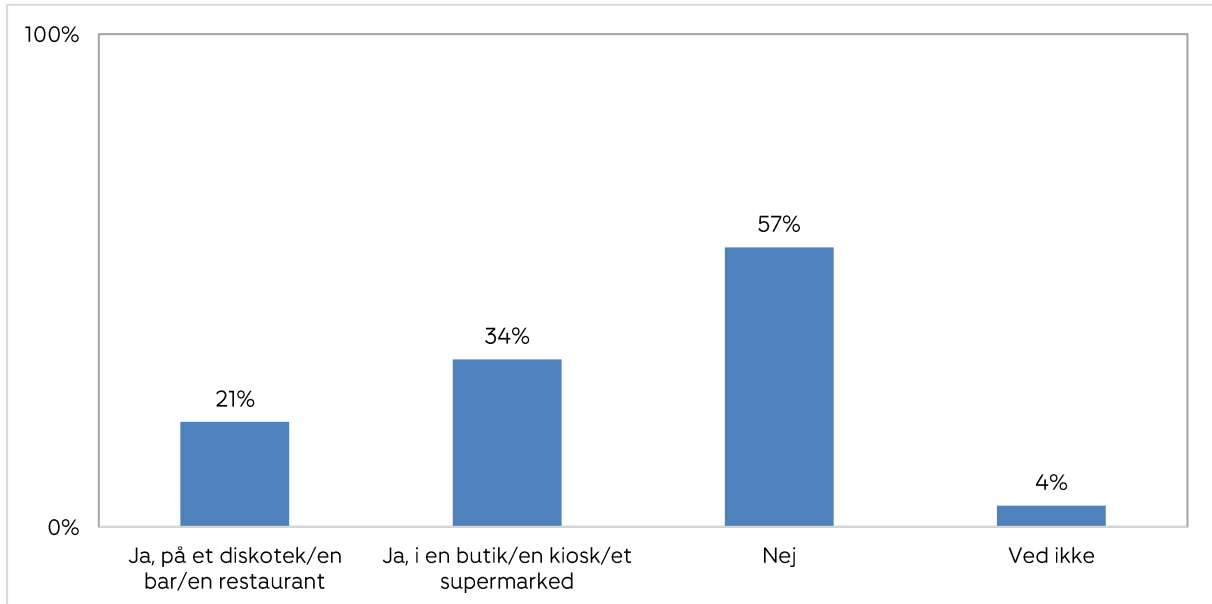
Et dansk tværsnitstudie baseret på cirka 1.000 unge på omkring 15 år finder, at overbærende regler om henholdsvis hjemkomsttider og hvor meget barnet må drikke for forældrene, er associeret med en øget forekomst af binge-druk [29]. Et senere opfølgende videnskabeligt studie på samme population fulgte de 15-årige, til de var 25/26 år, og viste, at strikse regler som 15-årig var forbundet med lavere sandsynlighed for at binge-drikke over tid. Unge, der som 15-årige maks. måtte drikke 2 genstande alkohol til fest, binge-drak mindre både i udgangspunktet og som 18/19-årige, selvom sammenhængen mellem regler og binge-druk aftog med tiden. Ved 25/26-års alderen var forskellen på unge med og uden strikse regler ikke længere statistisk signifikant [30].

9. Køb af alkohol

Mindreåriges køb af alkohol

Figur 9.1. Har du inden for det seneste år købt alkohol i Danmark, som du ikke var gammel nok til at købe ifølge den danske lovgivning? (Angiv gerne flere svar).

Blandt 15-18-årige (n=300).

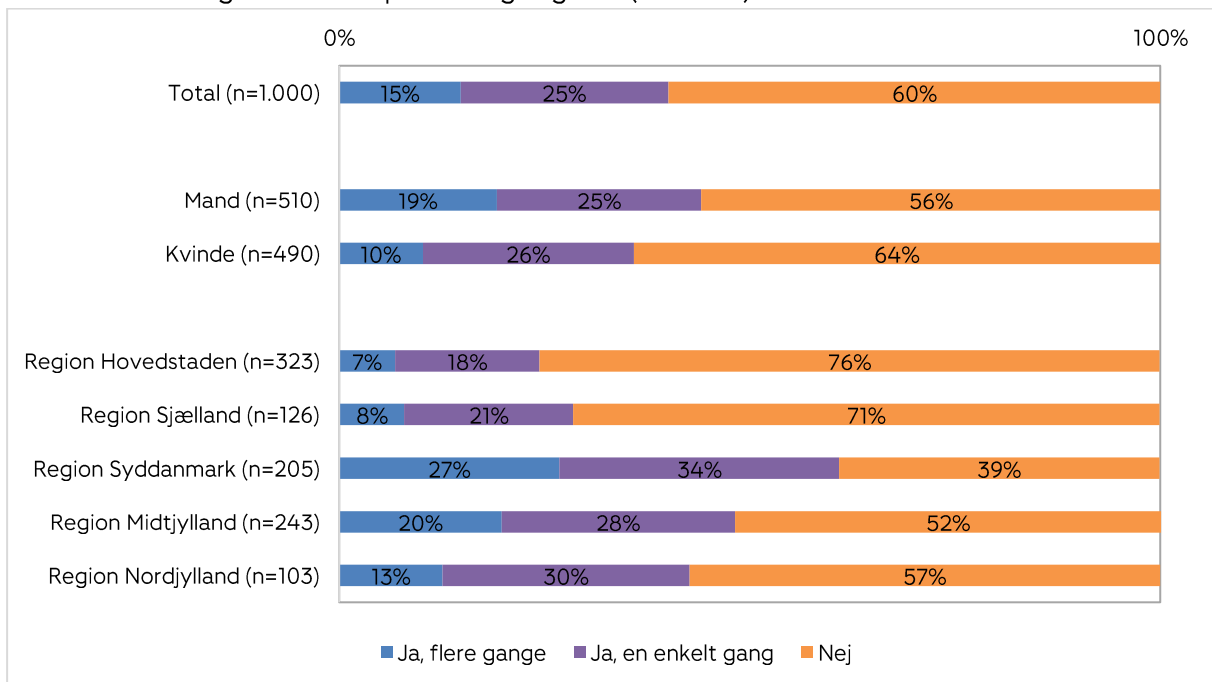


- 4 ud af 10 af 15-18-årige (39 %) har inden for det seneste år købt alkohol i Danmark, som de ikke var gamle nok til at købe ifølge den danske lovgivning. Hvor 21 % har købt på et diskotek/en bar/ en restaurant og 34 % har købt i en butik/en kiosk/ et supermarked. 57 % har ikke købt alkohol i Danmark, som de ikke var gamle nok til at købe ifølge den danske lovgivning, mens 4 % svarer "ved ikke".

Alkohol og grænsehandel

Figur 9.2. Har du i løbet af det seneste år været over grænsen til Tyskland med det formål at købe alkohol?

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og region* (n=1.000).



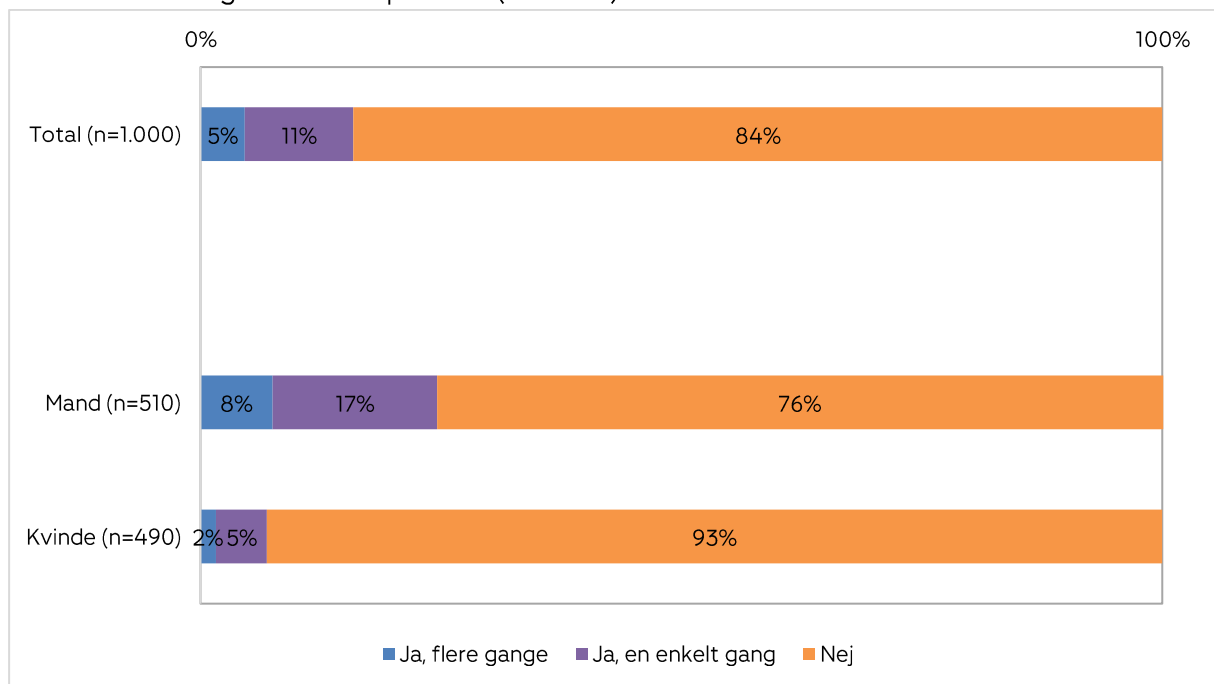
* Ingen forskel for alder.

- 40 % af 15-25-årige har én eller flere gange været over grænsen til Tyskland med det formål at købe alkohol inden for det seneste år, mens 60 % ikke har været det.
- Flere mænd end kvinder har én eller flere gange været over grænsen til Tyskland med formålet om at købe alkohol (44 % mod 36 %) inden for det seneste år.
- Flest fra Region Syddanmark har én eller flere gange været over grænsen til Tyskland med formålet om at købe alkohol (61 %) inden for det seneste år, mens færrest fra Region Hovedstaden har været det (24 %).

Køb af alkohol på nettet

Figur 9.3. Har du nogensinde købt alkohol over nettet?

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.000).



* Ingen forskel for alder og region.

- 16 % af 15-25-årige har én eller flere gange købt alkohol over nettet, mens 84 % ikke har.
- Flere mænd end kvinder har én gang eller flere købt alkohol over nettet (25 % mod 7 %).

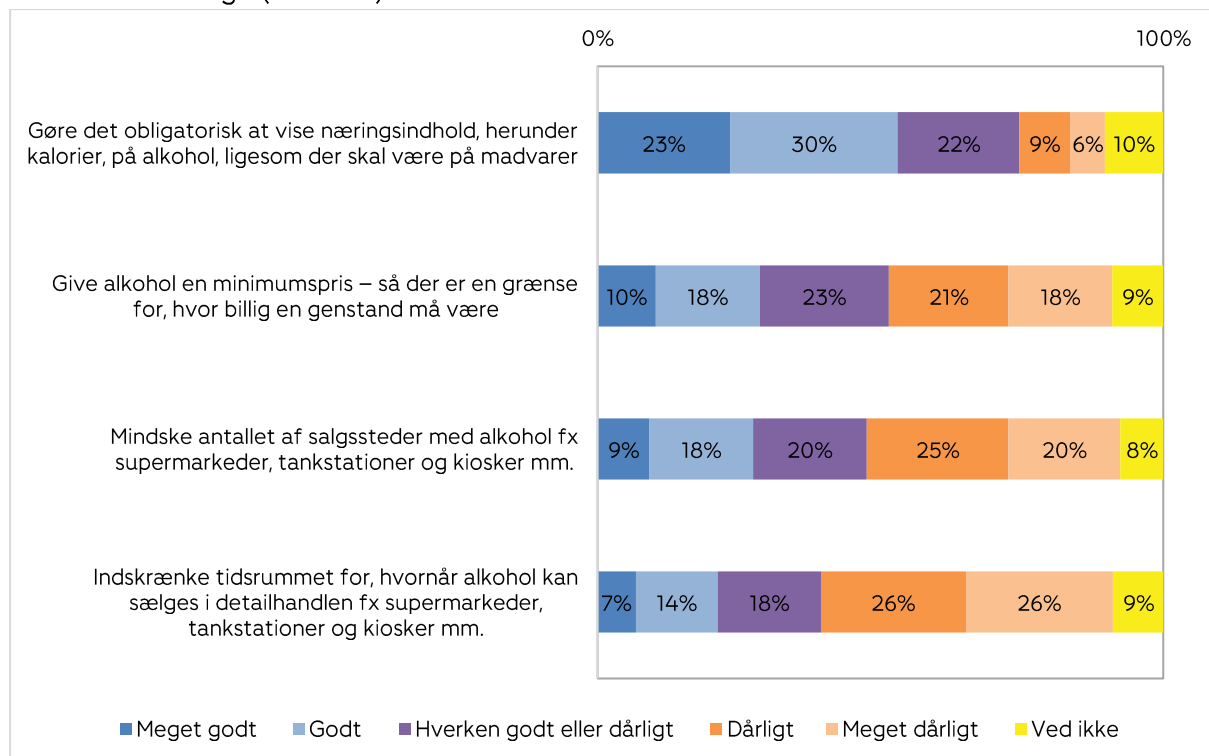
Tidligere danske undersøgelser

I Sundhedsstyrelsens rapport *Undersøgelse af 11-15-åriges livsstil og sundhedsvaner 1997-2018* fra 2008 havde 41 % af 15-årige drenge og 48 % af 15-årige piger købt alkohol i en butik inden for de sidste 30 dage [31]. Det skal nævnes, at aldersgrænsen for køb af alkohol blev ændret i 2011. Fra 2011 og frem skal man således være 18 år for at købe drikkevarer med en alkoholprocent på 16,5 eller derover i detailhandlen – hvor der i 2008 var en aldersgrænse på 16 år uanset alkoholprocent. I rapporten *Solgt ulovligt* fra 2019 har Alkohol & Samfund undersøgt om danske butikker overholder loven for aldersgrænser for køb af alkohol. Her fandt de, at i 50 % af købsforsøgene kunne unge under 16 år købe alkohol [32].

10. Holdninger til strukturel forebyggelse i forhold til alkohol

Holdninger til forskellige strukturelle forslag i forhold til alkohol

Figur 10.1. Hvor godt eller dårligt synes du om følgende forslag i forhold til alkohol? Blandt 15-25-årige (n=1.000).



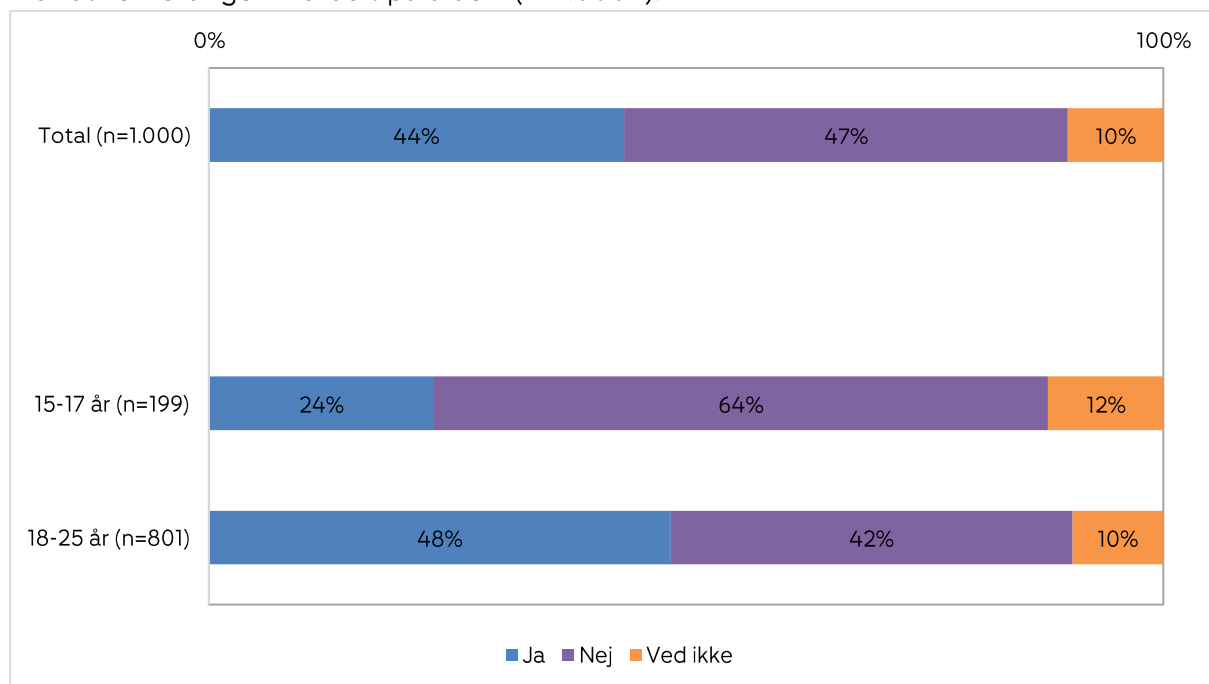
- 53 % af 15-25-årige synes godt eller meget godt om at gøre det obligatorisk at vise næringsindhold på alkohol, ligesom det er på madvarer.
- 29 % af 15-25-årige synes godt eller meget godt om at give alkohol en minimumspris.
- 28 % af 15-25-årige synes godt eller meget godt om at mindske antallet af salgssteder med alkohol.
- 21 % af 15-25-årige synes godt eller meget godt om at indskrænke tidsrummet for, hvornår alkohol kan sælges i detailhandlen.

Holdninger til en 18-års aldersgrænse

Respondenterne blev præsenteret for følgende: I Danmark siger loven for køb af alkohol i butikker, at man skal være fyldt 16 år for at købe alkohol op til 16,5 % (f.eks. øl, vin og cider), og at man skal være fyldt 18 år for køb af alkohol på 16,5 % eller derover (f.eks. vodka, rom og anden stærk spiritus).

Figur 10.4. Mener du, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for køb af al alkohol alle steder uanset alkoholprocent?

Blandt 15-25-årige – fordelt på alder* (n=1.000¹⁶).



* Ingen forskelle for køn og region.

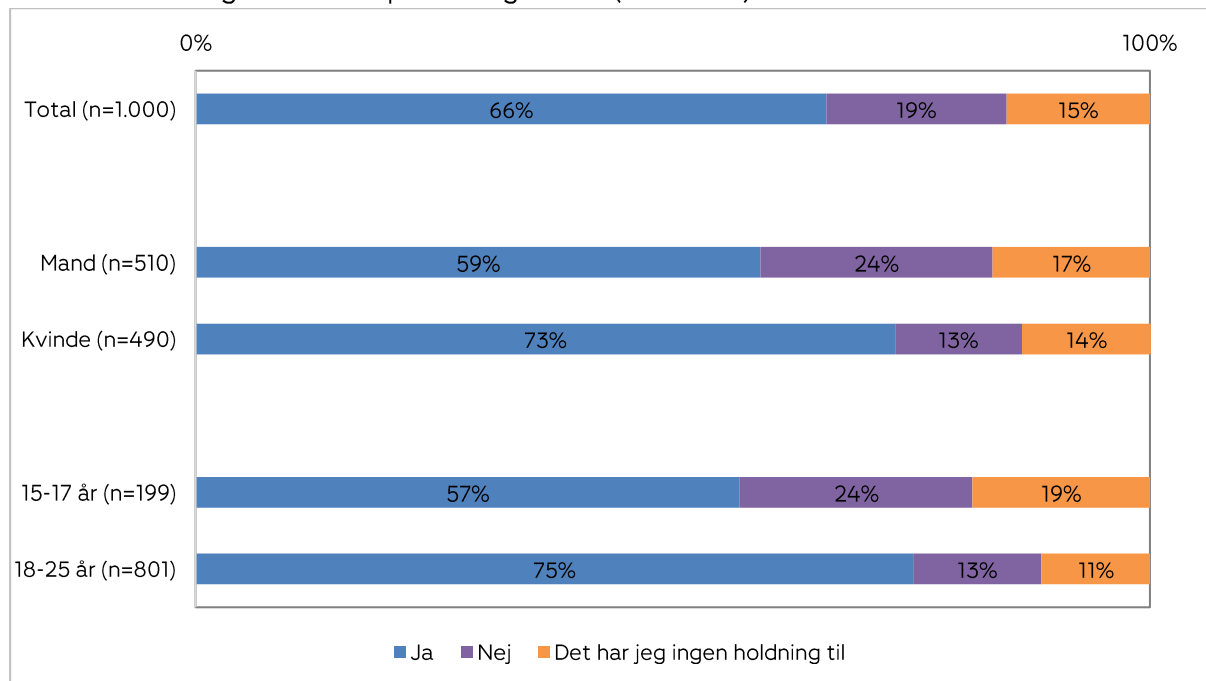
- Lidt under halvdelen (44 %) af 15-25-årige synes, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for køb af al alkohol alle steder uanset alkoholprocent. 47 % mener ikke, at der skal være en aldersgrænse på 18 år, og 10 % har svaret "ved ikke".
- Flere 18-25-årige end 15-17-årige synes, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for køb af al alkohol alle steder uanset alkoholprocent (48 % mod 24 %).

¹⁶ I stedet for den sædvanlige aldersopdeling (15-20-årige og 21-25-årige) er respondenterne i denne figur opdelt i alderskategorierne 15-17-årige og 18-25-årige. Det skyldes, at der netop i forbindelse med aldersgrænser for køb af alkohol kan være særlig stor forskel på holdninger blandt unge afhængigt af, om de placerer sig på den ene eller den anden side af aldersgrænsen.

Holdninger til håndhævelse af aldersgrænserne

Figur 10.5. Synes du, at der skal gøres mere for, at aldersgrænserne for køb af alkohol i butikker, kiosker og supermarkeder bliver håndhævet? (for eksempel ved, at man SKAL vise ID ved køb af alkohol).

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder* (n=1.000¹⁷).



* Ingen forskel for region.

- 66 % af 15-25-årige synes, at der bør gøres mere for at håndhæve aldersgrænserne for køb af alkohol i detailhandlen, mens 19 % er uenige.
- Flere kvinder end mænd synes, at der bør gøres mere for at håndhæve aldersgrænserne for køb af alkohol (73 % mod 59 %).
- Flere 18-25-årige end 15-17-årige synes, at der bør gøres mere for at håndhæve aldersgrænserne for køb af alkohol (75 % mod 57 %)

Tidligere danske undersøgelser

'Fuld af liv'-indsatsen kender ikke til andre undersøgelser, der har belyst danske unges holdninger til strukturel forebyggelse. I rapporten *Mellem broccoli og bajere – forebyggelse ifølge danskerne* fra 2017 synes 64 % af voksne danskere, at det er et godt forslag at føre strengere kontrol med, om butikker overtræder forbuddet mod at sælge øl og vin til unge under 16 år. Hver tredje voksne dansker synes endvidere, at det er et godt forslag at øge afgiften på alkohol [33].

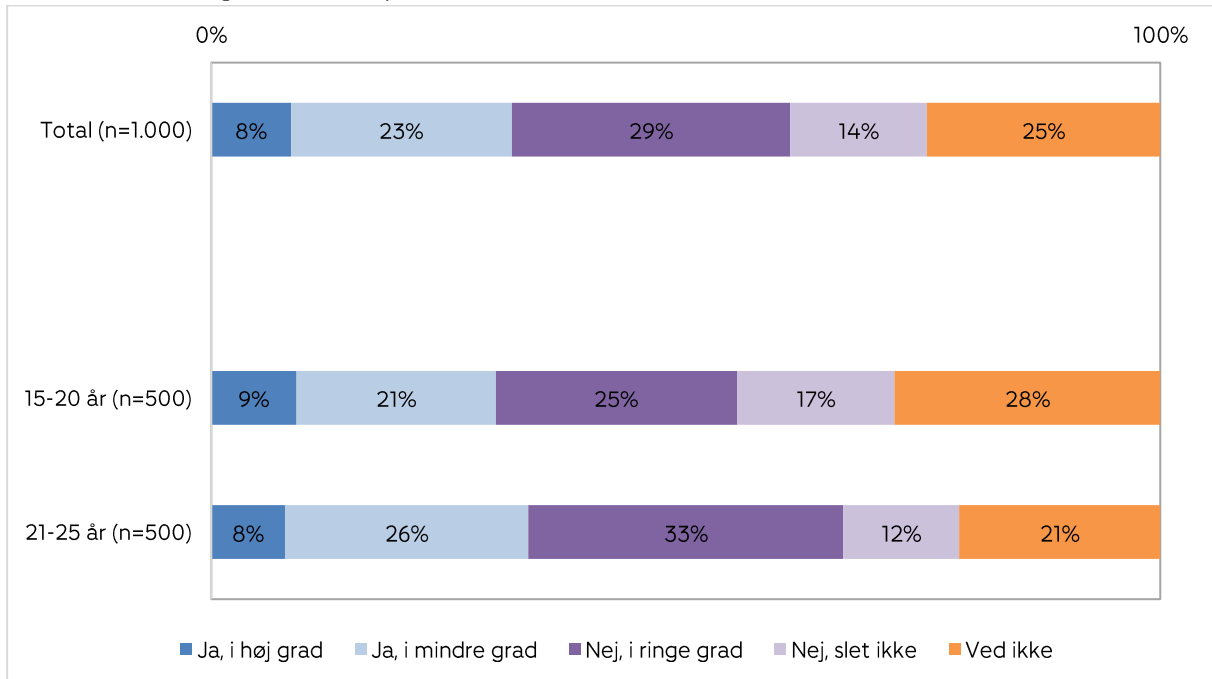
¹⁷ I stedet for den sædvanlige aldersopdeling (15-20-årige og 21-25-årige) er respondenterne i denne figur opdelt i alderskategorierne 15-17-årige og 18-25-årige. Det skyldes, at der netop i forbindelse med aldersgrænser for køb af alkohol kan være forskel på holdninger blandt unge afhængigt af, om de placerer sig på den ene eller den anden side af aldersgrænsen.

11. Alternativer til alkohol

Oplevelser med alkoholfrie alternativer

Figur 11.1. Oplever du, at det generelt er nemt at få spændende alternativer til alkohol (f.eks. alkoholfri øl og drinks), når du går i byen, til koncert, festival eller andre former for arrangementer og fester, der ikke foregår i private hjem?

Blandt 15-25-årige – fordelt på alder* (n=1.000).



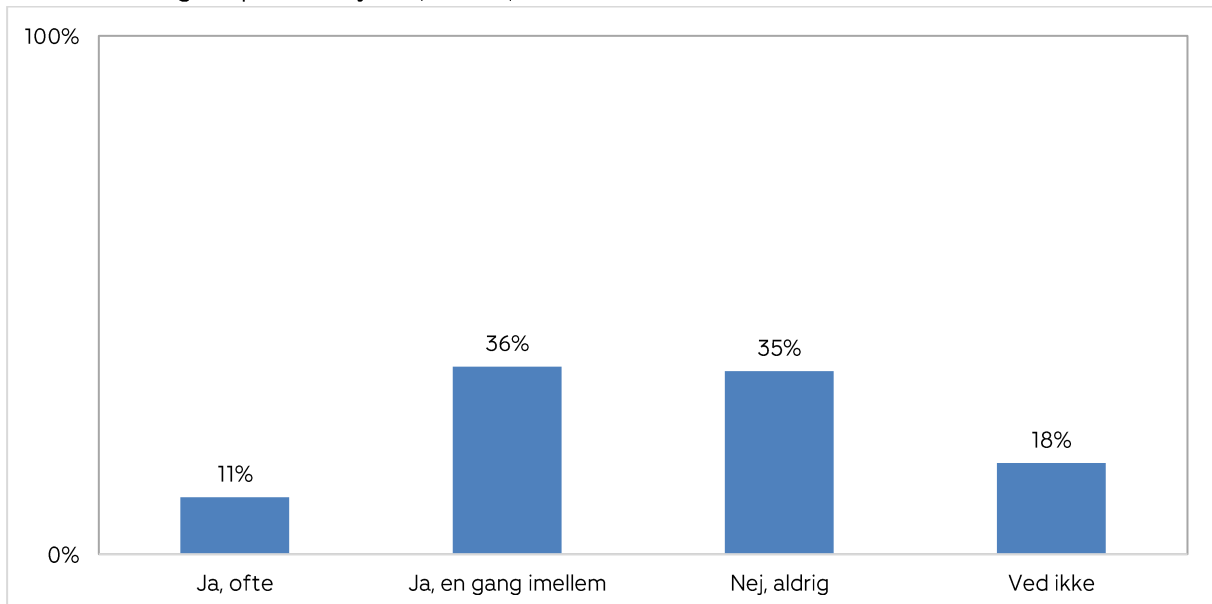
* Ingen forskelle for køn og region.

- 8 % oplever, at det i høj grad er nemt at få spændende alternativer til alkohol i byen, til koncert, festival eller andre former for arrangementer og fester, der ikke foregår i private hjem. 23 % oplever, at det i mindre grad er nemt, mens 44 % angiver, at det i ringe grad eller slet ikke er nemt at få spændende alternativer til alkohol. En fjerdedel angiver, at de ikke ved det (25 %).
- Flere 15-20-årige end 21-25-årige svarer "ved ikke" til spørgsmålet om, hvorvidt de oplever, at det er nemt at få alkoholfrie alternativer.

Brug af alkoholfrie alternativer

Figur 11.2. *Ville du benytte dig af dem, hvis der var flere alkoholfrie alternativer (f.eks. alkoholfri øl og drinks), når du gik ud?*

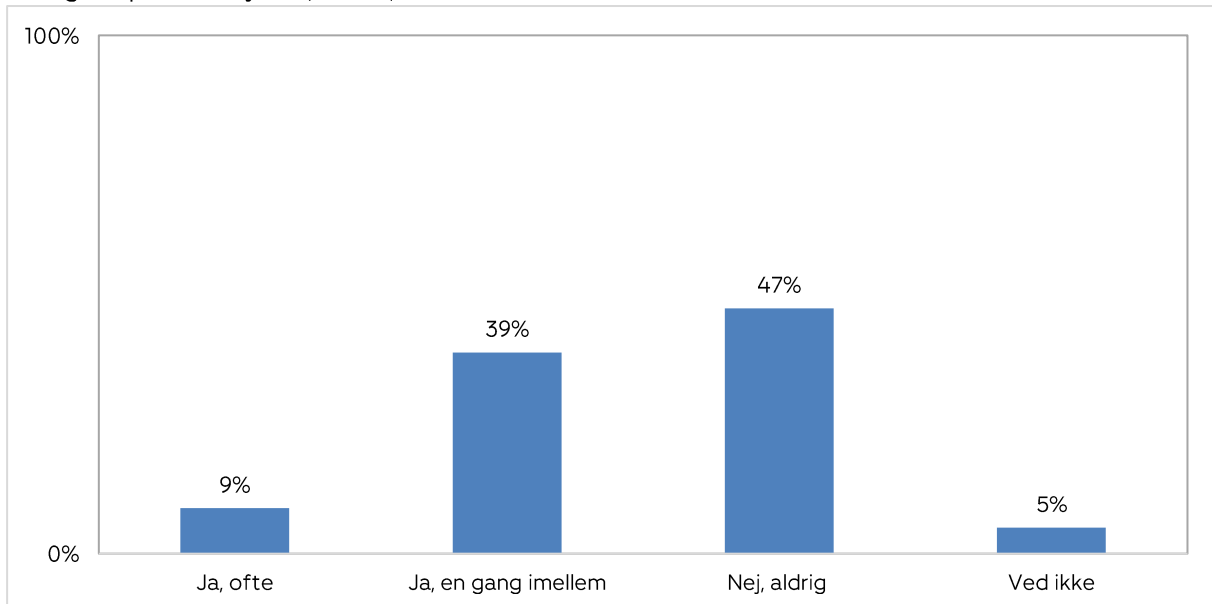
Blandt 15-25-årige, der svarer "nej, i ringe grad", "nej, slet ikke" eller "ved ikke" til spørgsmålet om, hvorvidt det er nemt at få spændende alternativer til alkohol (f.eks. alkoholfri øl og drinks), når de går i byen, til koncert, festival eller andre former for arrangementer og fester, der ikke foregår i private hjem (n=683).



- Blandt 15-25-årige, der ikke oplever, at det er nemt at få spændende alternativer til alkohol, angiver 47 %, at de ville benytte sig af alkoholfrie alternativer ofte eller en gang i mellem, hvis de var mere tilgængelige. 35 % angiver, at de aldrig ville benytte sig af alkoholfrie alternativer.

Figur 11.3. *Benytter du dig af spændende alkoholfrie alternativer, når du går ud - så det ikke er hver drink, der er alkohol i?*

Blandt 15-25-årige, der svarer "ja, i høj grad" eller "ja, i mindre grad" til spørgsmålet om, hvorvidt det er nemt at få spændende alternativer til alkohol (f.eks. alkoholfri øl og drinks), når de går i byen, til koncert, festival eller andre former for arrangementer og fester, der ikke foregår i private hjem (n=317).



- Blandt 15-25-årige, der oplever, at det er nemt at få spændende alternativer til alkohol, angiver 48 %, at de ofte eller en gang i mellem benytter sig af alkoholfrie alternativer, så det ikke er hver drink, der er alkohol i. 47 % angiver, at de aldrig benytter sig af alkoholfrie alternativer.

Tidligere danske undersøgelser

'Fuld af liv'-indsatsen har ikke kendskab til andre danske undersøgelser, der belyser, om unge oplever, at der er tilstrækkelige alternativer til alkohol, når de går ud. Spørgsmålene er dog stillet før i 'Fuld af liv'-indsatsens egne undersøgelser [6].

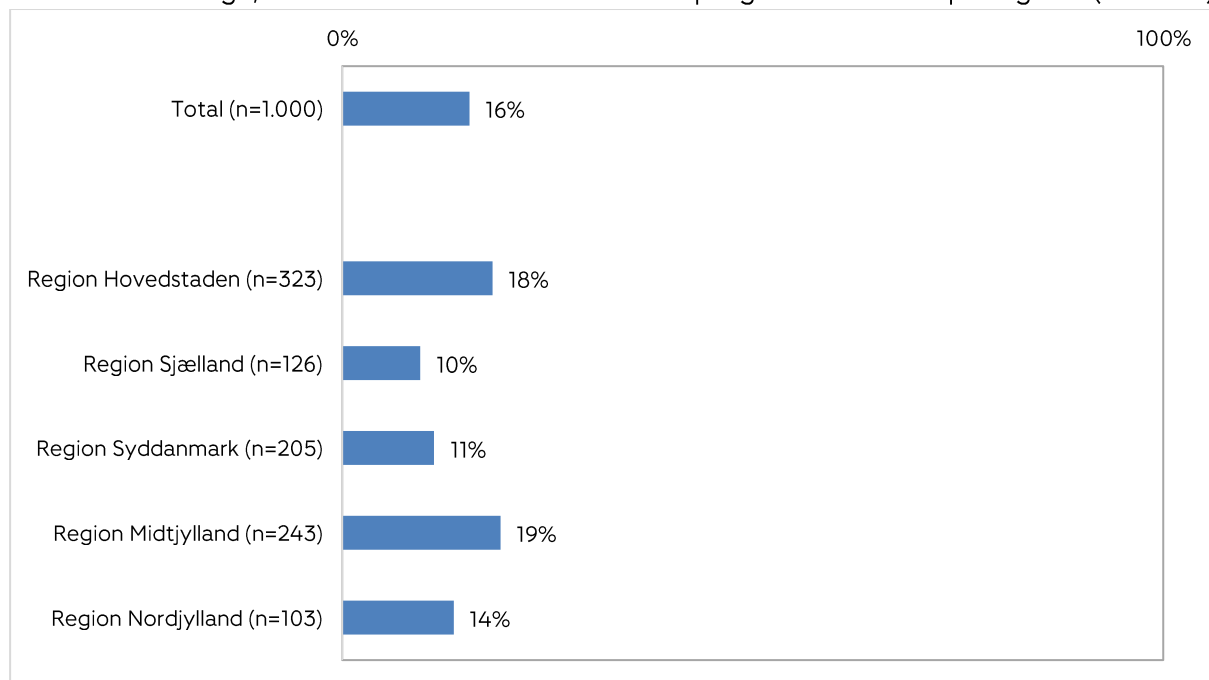
12. Kendskab til alkohols helbredskonsekvenser

Viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft – uhjulpet

Respondenterne blev spurgt: "Hvilke sygdomme mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv venligst alle dem, der falder dig ind" med et åbent svarfelt (uhjulpet kendskab). Det blev efterfølgende tolket som kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft, hvis de havde skrevet "kræft", "cancer" eller specifikke kræftformer – uanset hvilken kræftform, de havde angivet. Formålet med at spørge helt åbent var at undgå at præge respondenterne med svarmuligheder og dermed afdække, hvor mange der selv laver koblingen mellem alkohol og kræft.

Figur 12.1. Hvilke sygdomme mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv venligst alle dem, der falder dig ind.

Blandt 15-25-årige, som svarede "kræft" i det åbne spørgsmål – fordelt på region* (n=1.000).



* Ingen forskel for køn og alder.

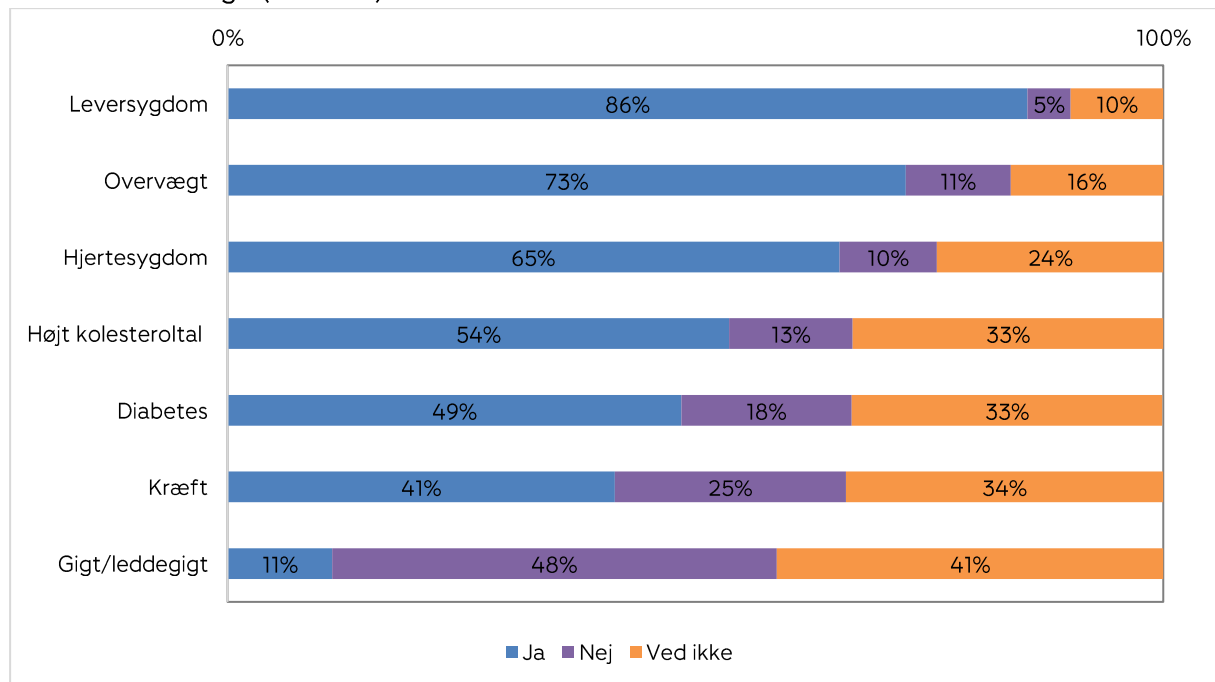
- 16 % af 15-25-årige nævner kræft, når de bliver spurgt til, hvilke sygdomme de mener, at alkohol øger risikoen for.
- Flest fra Region Midtjylland (19 %) nævner kræft, når de bliver spurgt om, hvilke sygdomme alkohol øger risikoen for, mens det er færrest fra Region Sjælland (10 %).

Viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft – hjulpet

Efter det åbne spørgsmål om sammenhængen mellem alkohol og kræft, blev respondenterne spurgt: "Hvilke af nedenstående sygdomme og tilstande mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv gerne flere svar" (hjulpet kendskab), hvortil der var en række svarmuligheder. Formålet med at præsentere svarmuligheder – herunder kræft – var at supplere det åbne spørgsmål og afdække, hvor mange der mener, at der er en sammenhæng mellem alkohol og kræft, når de direkte præsenteres for muligheden.

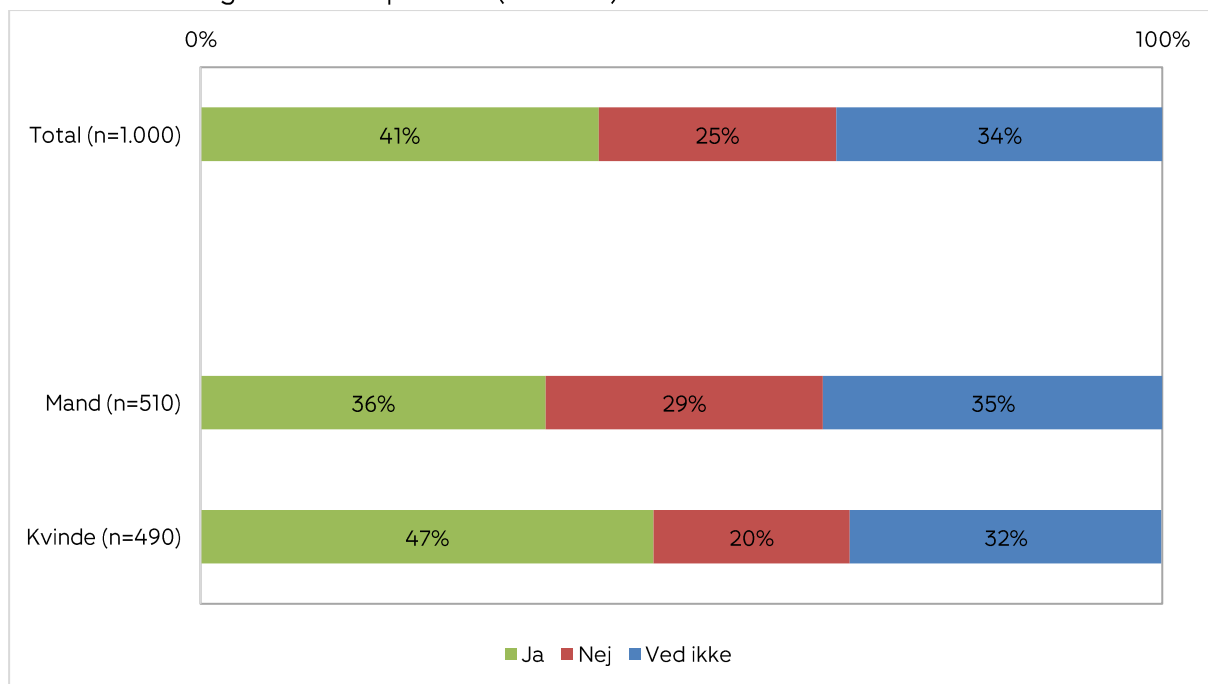
Figur 12.2. Hvilke sygdomme og tilstande mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv gerne flere svar.

Blandt 15-25-årige (n=1.000).



- 41 % af 15-25-årige mener, at alkohol øger risikoen for kræft, når de præsenteres for en liste med sygdomme/tilstande, og bliver bedt om at angive, hvilke alkohol øger risikoen for. 25 % mener ikke, at alkohol øger risikoen for kræft, mens 34 % svarer "ved ikke", når de bliver spurgt på den måde.
- Der er flest, som mener, at alkohol øger risikoen for leversygdom (86 %), efterfulgt af overvægt (73 %) og hjertesygdom (65 %). Færrest mener, at alkohol øger risikoen for gigt/leddegigt (11 %).

Figur 12.3. Andelen der mener, at alkohol øger risikoen for kræft, når de får valgmuligheder til spørgsmålet "Hvilke sygdomme og tilstande mener du, at alkohol øger risikoen for"? Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.000).



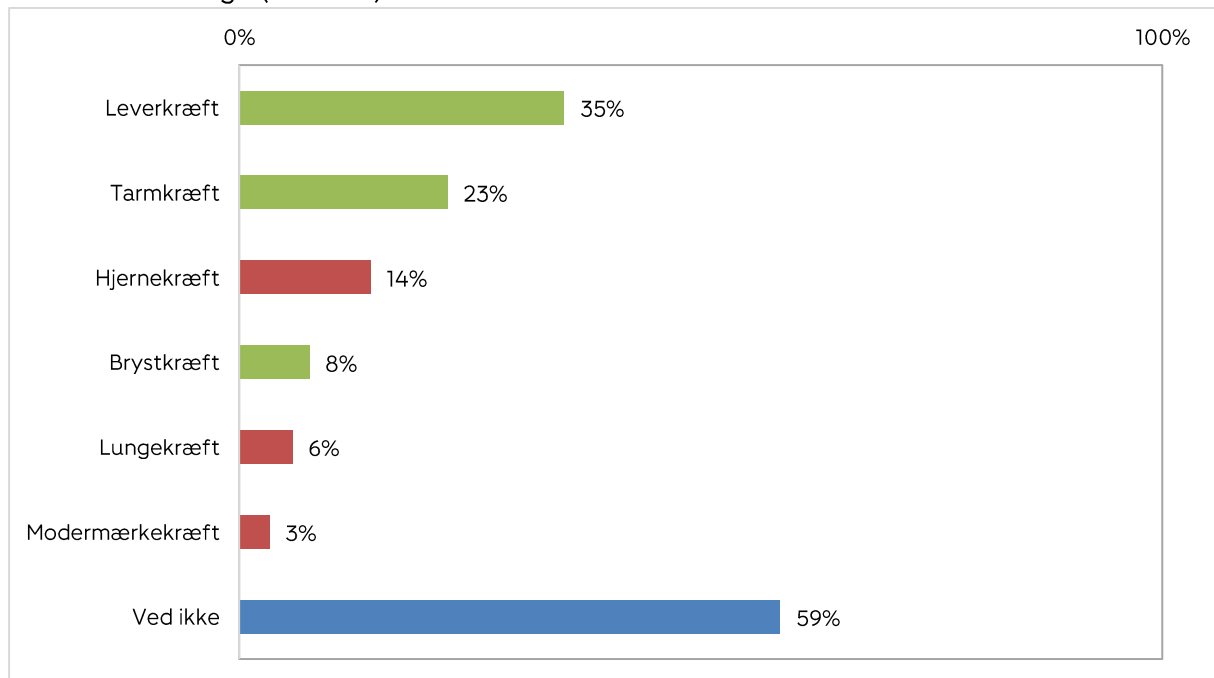
* Ingen forskel for alder og region.

- Flere kvinder end mænd angiver, at alkohol øger risikoen for kræft, når de bliver præsenteret for svarmulighederne (47 % mod 36 %).

Kendskab til sammenhængen mellem alkohol og forskellige kræftformer

Respondenter, der havde krydset af ved 'kræft' i det hjælpne spørgsmål om sammenhængen mellem alkohol og kræft, blev efterfølgende spurgt: "Hvilke af følgende kræftsygdomme mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv gerne flere svar". Svarmulighederne rummede både kræftformer, som der er evidens for, at alkohol øger risikoen for og kræftformer, som der ikke er tilstrækkelig evidens for, at alkohol øger risikoen for. Formålet med dette var at få et indtryk af respondenternes reelle viden. Respondenter, der ikke hjulpet havde kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft, tæller i figuren med som respondenter, der ikke kender til sammenhængen mellem alkohol og de forskellige kræfttyper.

Figur 12.4. Hvilke af følgende kræftsygdomme mener du, at alkohol øger risikoen for? (Angiv gerne flere svar)¹⁸
Blandt 15-25-årige (n=1.000).



- 35 % af 15-25-årige angiver, at alkohol øger risikoen for leverkræft, 23 % angiver tarmkræft og 8 % angiver brystkræft.
- 59 % ved ikke, hvilke kræftsygdomme som alkohol øger risikoen for.
- Der er ikke på nuværende tidspunkt evidens for, at alkohol øger risikoen for hjernekræft, lungekræft og modermærkekræft, men alligevel angiver henholdsvis 14 %, 6 % og 3 %, at de mener, at alkohol øger risikoen for disse kræftformer.

¹⁸ De grønne søjler viser kræftformer, som der er evidens for, at alkohol øger risikoen for. De røde søjler viser kræftformer, som der ikke er tilstrækkelig evidens for, at alkohol øger risikoen for.

Tidligere danske undersøgelser

På et overordnet plan ved danskerne godt, at alkohol er sundhedsskadeligt. I rapporten *Mellem broccoli og bajere – forebyggelse ifølge danskerne* placerer danskerne alkohol på andenpladsen, lige efter rygning, når de bliver bedt om at angive hvilken risikofaktor, flest danskere dør af [33]. Til trods for dette, er dét at undgå for meget alkohol, den faktor ud af 12, som danskerne tillægger mindst betydning for en sund levevis. Således mener danskerne, at både dét at undgå rygning, nyde livet selvom det indimellem er usundt, få tilstrækkelig søvn, bevæge sig, spise sundt, undgå stress, have et godt familieliv med mere, er vigtigere for en sund levevis end dét at undgå for meget alkohol [33].

På trods af danskernes overordnede viden om, at alkohol er sundhedsskadeligt, er der begrænset kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft i befolkningen. For eksempel viser en undersøgelse fra 2009 [34], at kun få danskere mener, at et stort alkoholindtag hænger sammen med brystkræft (6 %) og kræft i mundhule, svælg og strube (20 %). Tidligere undersøgelser fra 'Fuld af liv'-indsatsen viser tilsvarende, at både unge og voksne danskere mangler viden om, at alkohol øger risikoen for kræft [6, 35].

Metode

Denne rapport er baseret på data fra en spørgeskemaundersøgelse blandt 1.000 unge i Danmark i alderen 15-25 år. Data er indsamlet af analyseinstituttet Epinion i perioden 23. september til 21. oktober 2019 og er nationalt repræsentativt på køn, alder og region. Dataindsamlingen er foregået ved hjælp af et internetbaseret spørgeskema.

Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv'-indsats startede i 2014 med at indsamle data om unges alkoholvaner i Danmark. I 2014 blev der i alt udgivet tre rapporter, henholdsvis én om 12-14-åriges alkoholvaner [3], én om 15-25-åriges alkoholvaner [1] samt en rapport, der fungerede som et supplement til den tidligere rapport om 15-25-åriges alkoholvaner [2]. Der blev siden udgivet en rapport om 15-25-åriges alkoholvaner anno 2015, 2016 og 2017 [4-6]. Denne rapport er således den syvende rapport om unges alkoholvaner fra 'Fuld af liv'-kampagnen.

Repræsentativitet

Data er indsamlet via kvoter, som er en sammensætning af data – f.eks. kvinder i alderen 15-20 år fra Region Sjælland – der svarer til den nationale sammensætning med en maks. afvigelse på +/- 5 %. Denne metode har sikret en national repræsentativ fordeling af respondenter i forhold til:

- Køn (mænd/kvinder)
- Alder (15-20 år og 21-25 år)
- Region (Hovedstaden/Sjælland/Syddanmark/Midtjylland/Nordjylland)

Nedenstående tabel viser antallet af respondenter i undersøgelsen fordelt på køn, alder og region.

Tabel 14.1 Fordeling af respondenter

		Hovedstaden (n=323)	Sjælland (n=126)	Syddanmark (n=205)	Midtjylland (n=243)	Nordjylland (n=103)
Mænd (n=510)	15-20 år (n=255)	74	38	56	61	26
	21-25 år (n=255)	86	28	50	63	28
Kvinder (n=490)	15-20 år (n=245)	72	36	54	58	25
	21-25 år (n=245)	91	24	45	61	24

Spørgeskemaet

Spørgeskemaet tager udgangspunkt i tidligere spørgeskemaer fra Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholindsats samt i spørgeskemaer fra andre nationale (f.eks. Statens Institut for Folkesundhed, Mandag Morgen) og internationale aktører (f.eks. Cancer Research UK).

Rekruttering af deltagere

Personer i alderen 15-25 år fra Epinions Danmarkspanel blev pr. mail inviteret til at deltage i undersøgelsen. De blev med det samme gjort opmærksomme på, at de, ved at besvare spørgeskemaet, deltog i lodtrækningen om et gavekort. For at undgå at påvirke respondenternes svar, fik de ikke at vide, hvem der stod bag undersøgelsen, da de påbegyndte spørgeskemaet. Afslutningsvis fremgik det, at 'Fuld af liv'-kampagnen var afsender, og der var kontaktinformation til en projektleder fra kampagnen i tilfælde af spørgsmål/kommentarer.

Respondenter i undersøgelsen

I Epinions dataindsamlingsystem er det desværre ikke muligt at få oplyst, hvor mange personer, der i første omgang blev inviteret til undersøgelsen. Dem, der har påbegyndt undersøgelsen, har i starten af spørgeskemaet skulle angive deres køn, alder og bopælsregion. På baggrund af disse tre faktorer er personerne blevet inddelt i kvoter – jf. tabel 14.1.

I alt har 3.246 personer påbegyndt spørgeskemaet. Blandt disse har 419 (13 %) afbrudt undersøgelsen og 1.281 (39 %) er blevet frascreenet. Frascreeeningen er enten sket fordi respondenterne ikke har passet ind i målgruppen, eller fordi den pågældende kvote allerede var fyldt. Frascreeeningen er alene baseret på svar om køn, alder og region, og respondenterne er sorteret fra med det samme, således at de ikke har brugt tid på at udfylde hele spørgeskemaet. 1.500 15-25-årige gennemførte spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 48 % blandt dem, der har påbegyndt spørgeskemaet. Heraf har Epinion udarbejdet to datasæt fra undersøgelsen: ét datasæt med 1.000 interview i aldersgruppen 21-25 år, som er anvendt i en intern evaluering, samt ét datasæt med 1.000 interview i aldersgruppen 15-25 år, som anvendes i indeværende rapport.

Tabel 14.1 Antal respondenter i undersøgelsen

	Antal personer (procent)	Frafald
Respondenter, der har påbegyndt spørgeskemaet	3.246	419 afbrød undersøgelsen (13 %).
	↓	1.281 blev frascreenet (39 %) (passede ikke i målgruppen eller kvoten var fyldt)
Respondenter, der er indgået i ét af de to datasæt	1.500 (48 %)	
Respondenter i datasættet, der er anvendt i denne rapport	1.000	

Statistiske analyser

Hvor det er relevant, er der testet for signifikante forskelle i forhold til køn, alder og region. For at teste, om en sammenhæng mellem to variable er statistisk signifikant, anvendes χ^2 -tests. En p-værdi $<0,05$ anses som statistisk signifikant. Foruden χ^2 -tests benyttes enkelte

steder t-test til vurdering af signifikansen ved en udvikling over en årrække – for eksempel udviklingen i andelen af unge, der binge-drikker. Alle analyser er foretaget i PASW Statistics 23 (SPSS Inc.).

Det er kun statistisk signifikante sammenhænge, der rapporteres og omtales som sammenhænge. Eksempelvis skrives kun, at der er flere kvinder end mænd, der mener, at der skal gøres mere for at håndhæve aldersgrænserne for køb af alkohol i detailhandlen, fordi der er *statistisk signifikant* flere kvinder end mænd, der mener dette. Det fremgår under figurerne, hvis der er testet for forskelle og testene er insignifikante.

Procenttallene i de viste tabeller er afrundede, og vil derfor i nogle tilfælde summere til lige over eller lige under 100 %.

Begrænsninger ved webundersøgelser

Webbaserede undersøgelser bliver ofte anvendt til indsamling af data til befolkningsrepræsentative undersøgelser. Der er både fordele og ulemper ved brugen af webbaserede undersøgelser sammenlignet med undersøgelser gennemført via post eller pr. telefon. En fordel ved webundersøgelser er, at de både er billigere og hurtigere at gennemføre end postale undersøgelser og telefoninterviews. Dog bliver svarprocenten for webundersøgelser generelt lavere end for andre former for undersøgelser [36]. Dette gør det sværere at udelukke, hvorvidt respondenter, der har valgt at deltage i en undersøgelse som denne, adskiller sig fra den generelle danske befolkning.

En ulempe ved webundersøgelser er netop, at webpaneler har en vis indbygget skævhed. For eksempel er ældre, socialt dårligt stillede, kortuddannede samt personer med anden etnisk herkomst end dansk generelt underrepræsenterede. Hvis unge, der deltager i panelet, har et alkoholforbrug, der adskiller sig fra andre unges alkoholforbrug, vil det ikke give et fuldstændigt retvisende billede af danske unges alkoholforbrug. Ud over skævheden i det adspurgte panel, kan der også være en skævhed i, hvem fra panelet, der vælger at besvare et spørgeskema om egne alkoholvaner. Det kan f.eks. være tilfældet, at personer, der drikker meget, ikke har været så motiverede for at deltage i undersøgelsen. Samtidig kan det tænkes, at personer, som *slet ikke* drikker alkohol, heller ikke har haft den store interesse i at deltage. Dog er det kun 13% af de, der påbegyndte spørgeskemaet, der afbrød det uden at fuldføre det. For at imødekomme problemet med skævhed og bortfald bliver indsamlingen af data gjort via kvoter. Ved at indsamle data via kvoter, sikrer Epinion, at data er repræsentativt i forhold til køn, alder og region.

En anden usikkerhed ved selvrapporeringen er, at der kan være en tendens til, at folk svarer det, de tror, afsenderen gerne vil høre. Det kan for eksempel medføre en underrapportering af unges alkoholforbrug. Af den grund blev respondenterne først oplyst om afsenderen på undersøgelsen (Fuld af liv'-indsatsen) ved afslutningen af undersøgelsen. Anonymiteten ved webundersøgelser kan hjælpe til, at respondenterne føler det nemmere at give ærlige svar, sammenlignet med telefoniske interviews, hvor man i højere grad kan have en følelse af, at skulle stå til ansvar for ens besvarelse.

Spørgsmål til undersøgelsen?

Spørgsmål til undersøgelsen kan rettes til analysekonsulent Maria Meyer (marmey@cancer.dk) i Kræftens Bekæmpelse og TrykFondens 'Fuld af liv'-indsats.

Referencer

1. Schiøth C, Krarup AF & Behrens CL, *Unge alkoholvaner i Danmark 2014 - en kortlægning*. 2014, Kræftens Bekæmpelse.
2. Christensen AS, Schiøth C, Behrens CL, *Mere om unges alkoholvaner i Danmark 2014 - en kortlægning*. 2015, Kræftens Bekæmpelse.
3. Schiøth C, et al., *Børn og alkohol i Danmark 2014 – en kortlægning blandt 12-14-årige*. 2015, Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba).
4. Schiøth C, Behrens CL & Hansen L, *Unge alkoholvaner i Danmark 2015 - en kortlægning*. 2016, Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba).
5. Schiøth C, Behrens CL, Hansen L & Mortensen JH, *Unge alkoholvaner i Danmark 2016 - en kortlægning*. 2017, Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba).
6. Christensen ASP, Behrens CL, Hansen L & Zachariassen E, *Unge alkoholvaner i Danmark 2017 - en kortlægning*. 2018, Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba).
7. Broholm K., *Alkohol og Helbred*, 2008, Sundhedsstyrelsen. p. 1-67.
8. Sundhedsstyrelsen og Statens Serum Institut, *Alkoholstatistik 2015. Nationale data*. 2015, Sundhedsstyrelsen.
9. Jorgensen M.B., et al., *Alcohol consumption and risk of unemployment, sickness absence and disability pension in Denmark: a prospective cohort study*. 2017, *Addiction*. 112(10): p. 1754-64.
10. WHO, *Alcohol drinking (IARC monographs on the evaluation of the carcinogenic risks to humans)*. 1988, WHO Press. 44.
11. WHO, *A review of human carcinogens. Part E: Personal habits and indoor combustions (IARC monographs on the evaluation of carcinogenic risks to humans; v100E)*. 2012, WHO Press. 100E.
12. Schutze M., et al., *Alcohol attributable burden of incidence of cancer in eight European countries based on results from prospective cohort study*. 2011, *BMJ*. 342: p. d1584.
13. McCambridge J., McAlaney J. & Rowe R., *Adult consequences of late adolescent alcohol consumption: a systematic review of cohort studies*. 2011, *PLoS Med*. 8(2): p. e1000413.
14. Pitkänen T., Lyyra A. & Pulkkinen L., *Age of onset of drinking and the use of alcohol in adulthood: a follow-up study from age 8–42 for females and males*. 2005, *Addiction*. 100.
15. Grant B.F., Stinson F.S. & Harford T.C., *Age at onset of alcohol use and DSM-IV alcohol abuse and dependence: a 12-year follow-up*. 2001, *J Subst Abuse*. 13(4): p. 493-504.

16. Sundhedsstyrelsen, *Danskernes Sundhed - Den Nationale Sundhedsprofil 2017*. 2018, Sundhedsstyrelsen.
17. Andersen A., et al., *Skolebørnsundersøgelsen 2018*. 2019, Statens Institut for Folkesundhed (SDU).
18. Rasmussen M., Pedersen T.P. & Due, P., *Skolebørnsundersøgelsen 2014*. 2014, Statens Institut for Folkesundhed (SIF).
19. Kraus, L., et al., *ESPAD Report 2015 - Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*. 2016, EMCDDA/ESPAD.
20. Størup M., et al., *Forebyggelsespakke - Alkohol*. 2012, Sundhedsstyrelsen.
21. Brink A. & Sindballe A., *Unge livsstil og dagligdag 2008, MULD-rapport nr. 7*. 2009, Kræftens Bekæmpelse og Sundhedsstyrelsen: p. 1-80.
22. Statens Institut for Folkesundhed & Sundhedsstyrelsen, *Alkohol blandt gymnasie- og erhvervsskoleelever. Alkoholvaner, alkoholkultur og trivsel*. 2018, Statens Institut for Folkesundhed.
23. Pisinger V., et al., *UNG19 - Sundhed og trivsel på gymnasiale uddannelser 2019*. 2019, Statens Institut for Folkesundhed (SDU).
24. Sundhedsstyrelsen, *Danskernes alkoholvaner 2008*. 2008, Sundhedsstyrelsen.
25. Børnerådet, *350 unges forhold til alkohol*. 2006, Børnerådet.
26. Andersen J., *Risikabel Ungdom. TrygFondens ungdomsundersøgelse 2015*. 2015, TrygFonden smba.
27. Danmarks Evalueringsinstitut, *Studiestartens betydning for frafald på videregående uddannelser*. 2017, Danmarks Evalueringsinstitut.
28. Børnerådet, *Teenagere og alkohol*. 2003, Børnerådet.
29. Järvinen M. & Østergaard J., *Governing adolescent drinking*. Youth and Society, 2009. 40(3): p. 377-402.
30. Ostergaard J., Jarvinen M. & Andreasen A.G., *A Matter of Rules? A Longitudinal Study of Parents' Influence on Young People's Drinking Trajectories*. European addiction research, 2018. 24(4): p. 206-15.
31. Sundhedsstyrelsen, *Undersøgelse af 11-15-åriges livsstil og sundhedsvaner 1997-2008*. 2010, Sundhedsstyrelsen.
32. Askgaard H. & Johannesen M.K., *Solgt ulovlig*. 2019, Alkohol & Samfund.
33. Mandag Morgen & TrygFonden, *Mellem broccoli og bajere - forebyggelse ifølge danskerne*. 2017, Mandag Morgen & TrygFonden.
34. Mandag Morgen & TrygFonden, *Fremtidens alkoholpolitik - ifølge danskerne*. 2009, Mandag Morgen & TrygFonden.
35. Christensen ASP, Jacobsen MH. & Meyer MKH., *Danskernes alkoholvaner 2018*. 2019, Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens smba (TryghedsGruppen smba).

36. Dobrow M.J., et al., *Response audit of an Internet survey of health care providers and administrators: implications for determination of response rates*. J Med Internet Res, 2008. 10(4): p. e30.

I denne rapport kortlægges unges alkoholvaner i Danmark 2019. Rapporten er baseret på data fra en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 1.000 unge i alderen 15-25 år. Data er nationalt repræsentativt i forhold til køn, alder og region.

I rapporten kortlægges blandt andet 15-25-åriges:

- Alkohol- og fuldskabsdebut
- Alkoholforbrug
- Oplevelser med at drikke for meget
- Erfaringer og holdninger til alkohol, fester og venner
- Kendskab og holdninger til alkohol og studieliv
- Aftaler med forældre om alkohol
- Erfaringer med køb af alkohol
- Holdninger til strukturel forebyggelse i forhold til alkohol
- Erfaringer og holdninger til alternativer til alkohol
- Kendskab til alkohols helbredskonsekvenser

Rapporten er udarbejdet af analyseenheden hos Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholindsats 'Fuld af liv'.

Fuld af liv
Kræftens Bekæmpelse og
TrygFondens alkoholindsats
Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf.: 35 25 75 00
www.fuldafliv.dk